

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: VIII

BROJ: 9 (93)

Subotica, rujan (septembar) 2001.

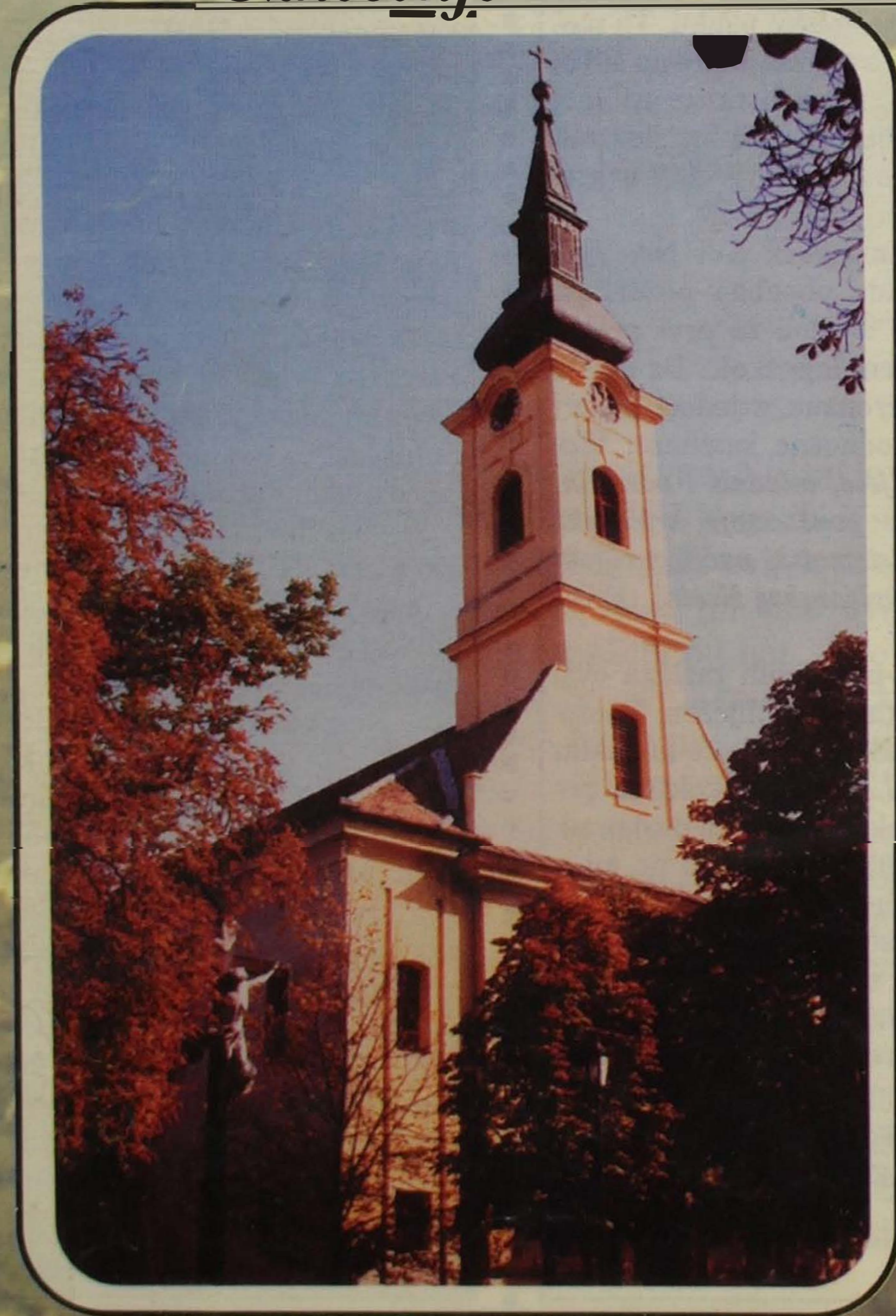
Cijena 30,00 din

"Uznesenje BDM" APATIN

"Srce Isusovo"

Piše: Mr. Andrija Kopilović

16. 09. 2001. - 24. nedj. kroz godinu

Izl 32,7-11.13.14; 1 Tim 1,12-17; Lk 15,1-32

BOG PRAŠTA

Prvo čitanje iz knjige Izlaska, današnjega bogoštovlja, izvješćuje o događaju koji je za nas čitatelje iznenađenje. Međutim, kada se udubimo u događaj, moramo priznati da se takvo duhovno "neraspoloženje" javlja i kod nas. Naime, čovjek je nestrpljiv. Izabrani narod koji je iskusio divnu Božju zaštitu u događaju izlaska iz Egipta nije bio strpljiv čekati poruku Božju ni četrdeset dana. U želji da odmah rješavaju svoje vjerske potrebe, napraviše sebi zlatno tele i njemu se klanjahu. I naša vjerska praksa, i molitva i tjeskoba, tako su časovite da ako ne uslijedi momentalno rješenje, često puta potražimo rješenje kod "krivoga boga". A druga opasnost prijeti čovjeku zbog vjerskog neznanja. Čovjek koji nije bar koliko toliko vjerski informiran, u opasnosti je da sebi napravi "zlatno tele". To je veliki grijeh otpada od Boga. Naglasak i poruka ovoga čitanja jest Mojsijeva posrednička molitva, koja "prisiljava" dobroga Boga na opraštanje i takvog otpada. I tko zna po koji put! Hvala Božjoj dobroti što nam i otpad prašta.

30. 09. 2001. - 26. nedj. kroz godinu

Am 6,1a.4-7; 1 Tim 6, 11-16; Lk 16,19-31

LAŽNA SIGURNOST BOGATAŠA

Nastavljamo u bogoštovlju današnje nedjelje čitati proroka Amosa. On se ponovno, sebi vlastitom žestinom, obara na bogataše, koji zaboravljaju siromašnije od sebe. Gozba, druženje i uživanje mogu biti prigoda i za dobre stvari, ali su jednako tako opasnost da se u druženju, a napose u gozbi i uživanju zaboravi na glad drugih ljudi. Ako je ta gozba i ti užici čak na štetu drugoga, jer su stečeni nepravedno, onda su redovito uzrokom prokletstva, a onaj tko je u sebi proklet, tj. nesretan, dovoljno je kažnjen da više ni u zajedništvu gozbe, a najmanje u užitku može naći smisao za sebe. Ta istina na koju se prorok žestoko oborio, vrijedi i za nas danas. Hvalevrijedan

je kršćanski običaj da kada se na svečanim gozbama okupljamo kao zajednica, uvijek se molitvom i nakanom sjetimo onih siromašnijih, kojima ta gozba nije pristupačna. I važno je paziti da se nikada ne pretjeruje u užicima, koje nam dopušteno pružaju zemaljska dobra u jelu i piću, kako ne bismo izgubili svoje kršćansko dostojanstvo, smisao za druge; a ponajviše svoju pamet i savjest.

Znak međunarodnog susreta
Zajednice Krvi Kristove

**23. 09. 2001. - 25. nedj.
kroz godinu**

Am 8,4-7; 1 Tim 2,1-8; Lk 16,1-13

BOG BRANITELJ SIROMAHA

Prorok Amos je autentični tumač Božje riječi. U današnjem bogoslužju on je 800 godina prije Krista upravo strahoviti prijekor izrabljivačima. No, on je još i danas suvremen. Znamo da će vazda biti bogatih i siromašnih, no najčešće kada mislimo na bogataše uvijek pomišljamo na "one druge", nikad na sebe. Ipak, mi smo uvijek bogati s obzirom na one koji su siromašniji od nas. Zato se ovaj odlomak tiče i nas. Mudrost, znanje pa i lukavost su kreposti. I toliki darovi Božji su kreposti. Međutim, upravljati sa svim tim Božjim darovima tako da čovjekovim srcem vlada s jedne strane pravednost, a s druge strane uvijek i iznad svega ljubav, jako je teško. Jako je teško ljubiti bez interesa, a pogotovo biti u službi siromašnijih, biti darovatelj i pomagač potrebnima. I ne imati nikakvu računicu u tome, također je teško. Biti kršćanin ima smisla samo onda ako bližnjega ljubimo milosrdnom i djelotvornom ljubavlju, koja ljubi ne riječju i jezikom nego djelom i istinom. I zato nepravda koja se čini "ljubavlju" a iz interesa, a pogotovo prema siromašnjima, jest u nebo vapijući grijeh. Sjetimo se, dakle, da smo uvijek bogati i odgovorni s obzirom na one koji su od nas siromašniji.

**7. 10. 2001. - 27. nedj.
kroz godinu**

*Hab 1,2-3;2,2-4; 2
Tim 1,6-8.13-14; Lk 17,5-10*

PRAVEDNIK

Dakako, naša vjera se ne temelji na očekivanju nagrade, već je ona prožeta duhom Kristovim, da činimo dobro oko sebe. Ipak, misao o nagradi i kazni može nam pomoći u našem izboru puta pravednosti koji vodi u kraljevstvo Božje. Prorok nam opisuje jednu katastrofu. Ljudi su bezobzirni, pogibaju, a pravednik ih nadživi. Odlomak koji smo čuli u današnjoj liturgiji stavlja pred nas molitelja koji je nestrpljiv. Čovjeka koji bi htio "praviti reda na zemlji". Međutim, jedini tko je upravitelj svega na zemlji jest Gospodin. I stoga u proročkoj viziji Bog poručuje vječnu istinu i to tako da ona bude urezana ne samo u pločicu nego i u srce. Taj upis glasi: Propast će onaj čija je duša nepravedna, a pravednik će od svoje vjere živjeti. Dakle, vjera u pobjedu Božje pravde jedina pomaže pravednika da može ostati uspravan i pun pouzdanja u Gospodara povijesti, jer vječno pobjeđuje njegova pravda. Iz te spoznaje živi svaki čovjek pa i kršćanin koji osjeća potrebu boriti se za pravdu.

"MLADA" I "SREBRNA" MISA ZAJEDNO

* Najljepša uspomena u mom životu

"ZVONIK": *Nakon tridesetak godina, ponovno ste u Subotici. Kako ste doživjeli i proživjeli ovaj dolazak u svoj zavičaj?*

□ VLČ. SKENDEROVIĆ: Bio sam u velikoj neizvjesnosti prije prelaska preko granice na Kelebiji, i samoga dolaska u Suboticu. Mislio sam da ću imati nekih "problema" na granici, ali hvala Bogu sve je lijepo prošlo. U sam grad Suboticu sam stigao iz Budimpešte gdje me je čekao moj nećak i njegova kćerka zajedno s vlč. Jamesom Augustinom iz USA, tako da smo prešli granicu negdje oko 23 sata, 20. 7. 2001. godine. Pošto je bila već noć, nisam puno vidio, osim da su ulice jako uske u odnosu na naše u Americi.

Bilo mi je posebno drago da sam mogao doći u svoj zavičaj nakon skoro 32 godine, i onako na brzinu, jer sam tamo bio samo puna dva dana, vidjeti ljude koje poznam, svoje najbliže, i sâm grad Suboticu po kojoj sam šetao prije svoga odlaska 1969. godine u jesen u strani svijet.

Srce mi je bilo posebno razdragano kad sam mogao proslaviti svoj svećenički srebrni jubilej, zajedno sa svojom bližom i daljom rodbinom, braćom svećenicima, redovnicima, oženjenim đakonima, bogoslovima, sjemeništarima, prijateljima i poznanicima. Ovaj jedinstveni događaj će

11. 1969. godine, prije same vojske. Naime, čuo sam od ostalih starijih bogoslova koji su bili na odsluženju vojnog roka da su svi morali prolaziti kroz razne "psihološke torture". Pošto je bivši Sovjetski Savez u ljeto 1968. godine izvršio invaziju na bivšu Čehoslovačku, bilo je opće mnjenje da će Crvena Armija SSSR-a postepeno doći sve do Jadrana. Shvaćajući tadašnju svjetsku političku situaciju pod prizmom skorog "crvenog ropstva", ja sam odlučio zajedno sa Sándor Mihályom poći u strani svijet čim prije. Gledajući u retrospektivi, svjetska politička situacija se nije razvijala kako su je zamislili "crveni generali" u Moskvi 1968. godine, nego je postepeno jednopartijski komunistički sistem gubio svoj "elan vital", i polako počeo propadati dok mu postepeno nije došao kraj na sam Božić 1991. godine kada je bivši Sovjetski Savez prestao postojati. Kako je to bivši američki predsjednik znao reći, "evil empire" prestao je biti opasnost po svjetsku sigurnost.

OD HRVATSKOG MAJURA DO AMERIKE

Ivan Skenderović rodio se u Subotici 20. 02. 1946. godine, kršten je u župi sv. Roka, svoju Prvu sv. pričest primio je u Maloj Bosni, a krizman je 21. 05. 1961. u subotičkoj katedrali.

Djetinjstvo je proživio na Hrvatskom Majuru s mamom Mandom, tatom Bašom, te sa sestrama Maricom i Klarom i bratom Vecom. Prvih pet razreda osnovne škole završio je na Hrvatskom Majuru, a ostale u Subotici u tzv. "Golubovoj" školi ("Matko Vuković"). Zatim odlazi u sjemenište na "Šalatu" u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, gdje završava prvi razred. Sljedeće godine vraća se u Suboticu u novoootvoreno sjemenište "Paulinum", gdje je i maturirao 1965. godine u generaciji prvih maturanata. Teologiju je studirao u Đakovu tri godine a potom jednu godinu u Rijeci. U jesen 1969. godine sa Sándorom Mihályom prelazi u Italiju a 3. 06. 1970. godine u USA. Zadržava se u državi New York, u gradu Buffalo gdje dvije godine radi i usavršava jezik. Godine 1972. nastavlja studij teologije na univerzitetu sv. Bonaventure gdje je i diplomirao u sjemeništu Krista Kralja 1976. godine za biskupiju Buffalo. Za svećenika je zaređen 10. 07. 1976. godine u crkvi Majke Božje Bistričke u Lackawanni, a mladu misu je slavio dan kasnije u Buffalu. Po završetku teologije upisuje francuski jezik i na "Niagara University" dobiva "bakalaureat". Poslije toga upisuje postdiplomski studij na univerzitetu u Buffalu gdje 1989. godine postiže magisterij iz francuskog jezika. Od svećeničkog ređenja pa do danas službovao je u pet različitih župa buffalske biskupije, a u Aldenu je od srpnja 1990. godine.

Na slici lijevo: Mali Ivica Skenderović (drugi slijeva u prvom redu) s učiteljima Antom i Ružom Vidaković ispred škole na Hrvatskom Majuru 1958. god.

I opet s njima na slavlju srebrne mise 2001. god. (slika dolje)

mi ostati u trajnom sjećanju i kao jedna od najljepših uspomena u mojem svećeničkom životu pošto sam po prvi puta mogao proslaviti, kako je to dirljivo rekao mons. Beretić u katedralnoj propovijedi svoju "mladu i srebrnu misu".

"ZVONIK": *A sada se vraćamo na početak. Koji je bio razlog vašeg odlaska iz Jugoslavije?*

□ VLČ. SKENDEROVIĆ: Iz bivše komunističke Jugoslavije sam otišao 18.

* Vlč. Gavro Crnković bio je najveći instrument Božje milosti za moje zvanje

"ZVONIK": *Kada ste osjetili Božji poziv? Kakav je bio vaš put do svećeništva?*

□ VLČ. SKENDEROVIĆ: Božji poziv za svećenika sam osjetio još u osnovnoj

školi, i to negdje u sedmom razredu. Pokojni svećenik Gavro Crnković, koji me je i krstio u crkvi sv. Roka u Subotici, bio je najveći instrument Božje milosti koja je i mene zahvatila i "odvukla" sa Hrvatskog Majura do Zagreba, Subotice, Đakova, Rijeke i kasnije do Buffala, NY, USA, gdje sam i magistrirao teološke znanosti 1976. godine, i bio zaređen za svećenika buffalske biskupije u državi New York, na kojem su bili prisutni i moji najbliži iz Subotice i CH, osim najstarije sestre Marice koja je u to vrijeme očekivala svoga

sina da se rodi.

Od svoga ređenja 10. 07. 1976. pa do danas sam službovao u 5 američkih župa, a u ovoj u Aldenu se nalazim sve do srpnja 1990. godine. Izbor pape iz Poljske 16. 10. 1978. god. mi je dao još jedan veći "elan" u mojem svećeničkom životu, jer sam vidio da će on ne samo promijeniti "Ostpolitik", nego biti od glavnih svjetskih velikana koji će i sâm sudjelovati u stvaranju jednoga pravednijeg svijeta.

- * U Americi svećenik je financijski osiguran, vjernici su darežljivi
- * Vjera je "individualna"

"ZVONIK": *Kako je biti svećenik u Americi? Možete li nam istaknuti neke specifičnosti Katoličke crkve u SAD-u?*

□ VLČ. SKENDEROVIĆ: Biti svećenik u Americi nije baš lako ako se čovjek potpuno ne posveti svojem svećeničkom zvanju. Svaka biskupija je financijski dobro sređena, tako da svećenik ne mora misliti odakle će dobiti penziju. Trenutna penzija u USA je 1150\$ mjesečno. Što se tiče duhovnoga života, tu svaki svećenik mora obnavljati svoj duhovni život iz dana u dan.

Katolička crkva u SAD je "individualna". Svaki pojedinac uspostavlja svoje veze s nadnaravnim životom. Organiziranih masovnih hodočašća skoro da ni nema, kao što je to recimo običaj u Europi. Posjeta svetim misama je sljedeća: 33% vjernika posjećuje misna slavlja redovito; 33% povremeno, a zadnjih 33% dođu prilikom Božića i Uskrsa. Katolički vjernici

potpomažu svoje župe i svoje katoličke škole sami, dok država jedva tu što doprinese. Vjernici su prilično darežljivi. Veliki kršćanski osjećaj u Katoličkoj crkvi u SAD postoji za misije i misijski život i rad. Poslije Njemačke, Katolička crkva u SAD najviše pomaže raznim katoličkim ustanovama širom svijeta. A američki katolički Caritas pomaže svima bez obzira na vjeru i narodnost.

- * S posebnim zanimanjem čitam što se događa u subotičkoj biskupiji

"ZVONIK": *Primate naš list od početka. Kako ga doživljavate? Ima li nešto što biste željeli ondje u Americi čitati u "Zvoniku", a što sada u njemu nema?*

□ VLČ. SKENDEROVIĆ: Katolički list "Zvonik" pratim od samoga početka njegova izlaženja. Jako mi se sviđa, jer u njemu nalazim međunarodne, narodne i mjesne vijesti. Uvijek volim pročitati što se događa među katolicima u tim prostorima gdje vi živite, a posebno s velikim zanimanjem čitam što se događa u mojoj bivšoj subotičkoj biskupiji. Vidim u "Zvoniku" da donosite mnoge zanimljive teme kao što su na primjer glazba i pjesme. Michael Jackson i Madonna, iako su muzički umjetnici, oni prilično zalude mlade i neiskusne ljude sa svojom sotoniziranom lirikom. Jednom riječju, proizvode "muzičko smeće" koje onda šire svijetom.

Katolički list "Zvonik" sadrži komponentu jednoga vrlo dobroga i organiziranoga katoličkog naučavanja koje je danas tako potrebno mlađim naraštajima. Stoga, preč. Anišiću i svi suradnici "Zvonika", nastavite raditi i dalje u Božjem vinogradu kao što ste to i do sada činili.

- * Taknulo me veselje ljudi koji su me prvi put vidjeli u životu

"ZVONIK": *I na kraju, što biste izdvojili iz svojeg kratkog boravka u Subotici?*

□ VLČ. SKENDEROVIĆ: Moj posjet rodnom zavičaju, kako sam to već rekao na početku ovoga intervjua, bio je vrlo kratak. Posebno me je taknulo veselje ljudi koji su me po prvi puta vidjeli u životu, u koje su uključeni i mnogi članovi moje rodbine kako sa strane Skenderović i Jaramazović, tako isto i sa strane Buljovčić i Šokčić.

Slavljenje moje srebrne svete mise među svojim iz cijele Vojvodine, Švicarske, Hrvatske, Njemačke i SAD-a će ostati u mojem trajnom sjećanju kao jedan od najvećih događaja u mojem svećeničkom životu.

Neka vas sve Svemogući Bog blagoslovi obilno u vašem

životu!

Razgovarao: Andrija Anišić

MAJKA I SIN

Još od malena je divanio da će bit svećenik. Još ni u škulu nije išo... Brat Veco mu je kazo da će mu bit u crkvi svirač, al kad su se posvađali onda mu je kazo: "E, neću ti svirat, da znaš!"

Ja sam bila uporna. Puno sam se molila da on po Božjoj volji bude svećenik. Kad je završio osnovnu škulu, sidio je prid kućom i plako jer mu otac nije dao da ide dalje u škulu. Kazo je: "Neću ja držat gospodu!" A ja sam tila da ide dalje. Kad se jedared ispovido kod vlč. Crnkovića kod kojeg je išo na vironauk, tio mu je kazat da oće da ide za svećenika, al ga je on još prije ispovidi u Duhu ostio da ga Bog zove i pito ga za to. Na silu sam ga dala u škole. I tako je očo u Zagreb u šjemenište... Uvik sam molila za njega da dobro uči. Poslije Zagreba je bio tri godine u Subotici u sjemeništu. Onda je tri godine u bogosloviji bio u Đakovu, a jednu u Rijeci. Kad je to lito došo kući, vidila sam da se sprema. Pitala sam ga: "Sine, di ideš, šta nosiš?" On je kazo da nosi knjige kod prijatelja. Nije tio kazat da ide u Ameriku. To je bilo u četvrtak, a u nedilju sam vidila da nema njegovi stvari i onda sam svatila da je očo... Pratila sam ga i dalje mojim molitvama, da ga Bog čuva! I dok sam živa moliću za njega!

mama Manda

ZAHVALA VLČ. IVANA SKENDEROVIĆA

Poštovana bliža i dalja rodbino, preuzvišeni gospodine biskupe Pénzes, svećenici, redovnici, oženjeni đakoni, redovnice, bogoslovi, sjemeništarci i prijatelji!

Zahvaljujem svima od sveg srca, vama koji ste uzveličali moje srebrno svećeničko slavlje vašim fizičkim i duhovnim prisustvom u subotičkoj katedrali 22. 07. 2001. godine. Za mene osobno, bio je to posebno emocionalni doživljaj, jer sam po prvi puta nakon 32 godine mogao doći među vas i s vama proslaviti kako je to mons. Stjepan Beretić tako dirljivo rekao u svojoj propovijedi svoju "mladu i srebrnu misu". Srce mi je proplakalo kad sam vas u toliko velikom broju vidio u subotičkoj katedrali. Bio je to događaj kojega nikada neću zaboraviti.

I još jednom hvala svima za sve, uključujući i darove!

Uredništvo "Zvonika" iskreno i srdačno čestita srebrni jubilej svećeništva svom redovitom čitatelju i zahvaljuje svom stalnom dobročinitelju.

Isprika:

U "Zvoniku" br. 8/2001. na 6. str. ispod fotografije treba stajati "Nadbiskup Barišić" a ne Bozanić. Ispričavamo se nadbiskupima.

“SVI ANĐELI U NEBU OTVORITE RAJ, DA VIDIMO MARIJU, TAJ NEBESKI SJAJ”

Bunarić je i ove godine bio mjesto kamo je mnoštvo hodočasnika iz Subotice i okolice, ali i iz i drugih mjesta Subotičke biskupije, došlo iznijeti svoje boli i radosti Gospi Bunaričkoj! Gospi Bunaričkoj možemo zahvaliti i što je s nama ove godine bio nadbiskup beogradski **mons. Stanislav Hočevar**. Na već tradicionalno bdjenje u subotu okupilo se mnoštvo vjernika. Bdjenje je započelo Službom pokore koju je predvodio rektor Bunaričkog svetišta **mr. Andrija Kopilović**. Nakon toga slijedila je osobna ispovijed. Dvadesetak svećenika bilo je na raspolaganju vjernicima za ispovijed. Kod svakog svećenika mogli su se zapaziti dugi redovi "vraćanja u kuću Očevu".

Noseći Marijin lik djeca i mladi obučeni u bijele haljine te hodočasnici s upaljenim svijećama krenuli su od kapelice prema glavnom oltaru. Marija nas je ponovno okupila da svjedočeći svoju vjeru s upaljenim svijećama koje su simbol Kristova svjetla, rastemo u zajedništvu i ljubavi. Nakon ove svečane i svjetlom obasjane procesije uslijedila je sveta misa koju je, sada već možemo reći tradicionalno, predvodio **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik. Kao i prethodnih godina, on je oduševio okupljene hodočasnike a neke i rasplakao svojom nadahnutom propovijedi. Skupa s njim koncelebriralo je nekoliko svećenika, a asistirali su bogoslovi i sjemeništari, dok je nekoliko svećenika i za vrijeme mise bilo na raspolaganju vjernicima za sakrament svete ispovijedi. Na početku svete mise mladi su pročitali pjesmu posvećenu Gospi, a također su pročitali i Božju riječ. Nakon svete mise, jedna grupa mladih i hodočasnika zadržala se na bdjenju cijelu noć, koja je bila izuzetno mirna i topla. Gospa je sve činila da bi nas što duže zadržala oko svoga majčinskog srca koje tješi i ljubi!

I sutradan, u nedjelju, Gospa nas nije ostavljala. Dala je lijep i suncem okupan dan kako bi što veći broj vjernika došao k njoj. Tako je i bilo. Sv. misu u 7 sati (hrvatski i mađarski) služio je franjevac o. **Amat Lotspeich**. U 8 sati svečanu svetu misu na mađarskom jeziku služio je biskup subotički **mons. dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu s rektorom sjemeništa "Paulinum" **mons. Józsefom Miocem**.

U 10 sati bila je sveta misa na hrvatskom jeziku. Misa je započela svečanim prijenosom Gospinog lika iz kapelice na njezin oltar, a nju su nosili ovogodišnji bandaš **Nikola Matković** i ban-

dašica **Sonja Jaramazović** u pratnji djece u bjelini i mladih u narodnoj nošnji. Na početku su mladi, kao i prethodnog dana, pročitali prigodnu recitaciju u čast Gospi. Ove je godine sv. misu predvodio naš dragi gost nadbiskup beogradski **mons. Stanislav Hočevar** u koncelebraciji s domaćim biskupom **mons. dr. Ivanom Péntzesom**, rektorom svetišta **mr. Andrijom**

Kopilovićem i nadbiskupovim tajnikom **Francom Šenkom**, dok je desetak svećenika ispovijedalo.

Na početku svete mise rektor svetišta **mr. Andrija Kopilović** pozdravio je sve prisutne, napose nadbiskupa **Hočevara**, subotičkog biskupa **Ivana**, svećenike, redovnike i redovnice, predstavnika sestrinske Pravoslavne crkve o. **Radeta Šovljanskog**. Na ovom slavlju pored spomenutih nazočili su i gradonačelnik Subotice **István Ispánovics**, potpredsjednik vlade R. Srbije **József Kasza**, predsjednik Izvršnog odbora općine **Imre Kern**, potpredsjednik Skupštine općine Subotice **mr. Bela Tonković** te predstavnici Generalnih konzulata R. Hrvatske i Mađarske u Subotici. Svetoj misi nazočili su i članovi Organizacijskog odbora "Dužijanca 2001", predsjednik HKC "Bunjevačko kolo" **Bela Ivković**, kao i drugi uglednici iz društvenog i kulturnog života grada.

Božju riječ na svečanoj Euharistiji pročitali su ovogodišnji banaš i bandašica **Nikola i Sonja**, psalam je otpjevao student solo pjevanja **Marin Kopilović** u pratnji zbora župe Isusova Uskrsnuća i članova zbora župe sv. Roka kao i drugih zborova grada uz orguljsku pratnju **Miroslava Stantića**. Evanđelje je navijestio nadbiskupov tajnik.

Prigodnu propovijed pred nekoliko tisuća vjernika održao je nadbiskup **Hočevar**, koji je posebno govorio o značaju vjeronauka u školi i poticao roditelje da svoju djecu upišu na katolički vjeronauk.

Molitvu vjernika predvodili su sjemeništari.

Na koncu mise, zahvaljujući nadbiskupu **Hočevaru** što je uzveličao proslavu ovogodišnjeg proštenja, **mr. Andri-**

ja Kopilović mu je u ime župe Marije Majke Crkve darovao sliku od slame koja prikazuje njegov nadbiskupski grb i geslo.

Ono što želim osobito spomenuti ovom prigodom jest to da se ove godine ispovjedio i pričestio veliki broj hodočasnika, o čemu svjedoči to da je za vrijeme mise nestalo hostija za pričest, tako da je veliki broj hodočasnika bio pričješćen tek nakon mise u kapelici na Bunariću. Svoj poljubac zahvale Gospi vjernici su mogli utisnuti na njezin lik nakon svete mise. Mnogi su se i poslije mise zadržali u molitvi kod milosnog lika "Gospe Bunaričke", jer ona je nježna majka koja svoju djecu privija oko svog srca prepunog ljubavi, blagosti i milosrđa! Dao Bog da tako bude svake godine!

Željka Zelić

VJERONAUK U ŠKOLI ZA LJEPŠU BUDUĆNOST

/Iz propovijedi nadbiskupa Hočevara/

**Narod je najjači kad prihvaća
Božji Zakon, Božju volju...**

/.../ I mi danas pozvani smo otkrivati svoju povijest spasenja i povijest svojeg naroda. Vidjet ćemo tada, kao što je otkrila Djevica Marija, da onda kada je narod bio vjeran Bogu, kada je prihvatio njegov zakon, kada je vršio Božju volju, da je onda bio jak, blagoslovljen. I ne samo to, nego da je tada bio i na materijalnom i moralnom području najveći. Ako pogledate i povijest Europe, vidjet ćete da su baš u onim razdobljima naše povijesti kada je duhovnost bila duboka, stvarana su najljepša i najbogatija umjetnička djela. Tako da možemo reći da sama kultura, sama

Nadbiskup Hočevar predvodi nedjeljnu sv. misu na Bunariću

umjetnost našeg kontinenta govori o istini koja glasi: kada čovjek traži Boga onda proizvodi najljepša i najuspješnija djela. Zato je toliko lijepo da i vi danas sa svojom kulturom pokazujete kako je evanđelje prožimalo kroz stoljeća povijest vašeg naroda, da se je ovdje ukorijenilo. /.../

Vjeronauk u školi - da svi postanemo Isusovi učenici

Braćo i sestre, osobito vi djeco, mladi, mladi braćni parovi! Bog vas danas na osobit način poziva da budete oruđe njegove prisutnosti, ljubavi i istine. Zato bih vas pozvao: gledajte na prošlost, ali još više - kao Djevice Marija - pristupimo još većem i dubljem izvoru. Taj izvor je sâm Isus Krist... Vjeronauk ima samo taj cilj i ulogu da mi svi postanemo učenici Isusa Krista. /.../

Vjeronauk u školi nije vraćanje tradiciji. Isus Krist je prije svega naša budućnost

Recite mi, braćo i sestre, da li ima u povijesti neka druga osoba koja može tako duboko nadahnjivati naše misli, naše riječi i djela? Da li poznajete koju drugu osobu iz povijesti koja je tako obogatila čovječanstvo kao što je Isus Krist? Tko može, neka mi pokaže tu osobu. I ja sam u mladosti toliko tražio, čitao gdje bi mogla biti neka druga osoba jača od Isusa Krista da bih slijedio nju. Nisam ju pronašao. Mislim da je nećete ni vi pronaći. Ako je, dakle, Isus Krist centar povijesti, centar čitavoga svemira, zašto bismo onda tražili Živu vodu negdje drugdje. Nije li onda žalosno da mi vjernici često puta nemamo snage u javnosti kazati: DA - nema druge osobe u povijesti, ni u budućnosti, osim Isusa Krista koji je vrijedan da ga slijedim. Zato ja mislim da se neće nitko plašiti ako bude trebalo u školi reći: DA, ja pripadam svojoj

Katoličkoj crkvi, hoću biti učenik Isusa Krista, jer biti učenik znači tražiti istinu i ljubav, tražiti ono što je najljepše.

Dragi, osobito mladi prijatelji, da li vi želite naći veću ljepotu od Isusa Krista, veću istinu od Isusa Krista? Možete li naći nekoga tko će vas obogatiti više od Isusa Krista? Mislite li da ćete naći boljeg prijatelja od Isusa Krista? Evo, ovo je veliko pitanje. Zato vjeronauk nije samo, kako možda i u našoj javnosti čujemo, vraćanje ka nekoj tradiciji. NE - Isus Krist je prije svega naša budućnost. On je put, život i istina. Zato samo slijedeći njega možemo ići zaista na pučinu otvorenog mora, ne bojeći se nikakvih valova u budućoj povijesti. /.../

Tko nema ove vjere da stoji uz Isusa Krista, on će biti prije ili kasnije slomljen. Pogledajte tek koliko se ljudi predaje kriminalu, mafiji ili različitim oblicima ovisnosti - drogi, alkoholu... Jer, svi mi tražimo sreću. I ako je ne nađemo u vjeri u Boga, onda je tražimo na krivim putovima. Zato, osobito vi koji radite na odgojnom području, danas ste postavljeni pred veliki izazov. Da li ćete pružati djeci i mladima sreću vjere, sigurnost nade, sigurnost potpunog pouzdanja da će moći u svim poteškoćama uspravno stajati uz Kristov križ, ili će morati otići na krive putove tražeći u bombonima "exstasy" sreću za svoj život. A to, kako znamo, samo uništava život. /.../

Budućnost neće graditi plašljivi ljudi, oni koji će se sakrivati i koji neće imati snage reći: ja sam Kristov učenik. Nego samo oni ljudi koji će u snazi vjere ići na sve raskrsnice našeg života svjedočiti za istinu, ljubav ... I svjedočiti da je Duh Sveti s nama i ako zavrijedimo njegove darove, budite uvjereni, ući ćemo u novo, sretnije, raz-doblje našeg života. I to svima od srca želim. Amen.

BOG JE SVOJE MILOSTI STAVIO U DRAGE MAJČINE RUKE

/Iz propovijedi mons. Stjepana Beretića na misi bdjenja/

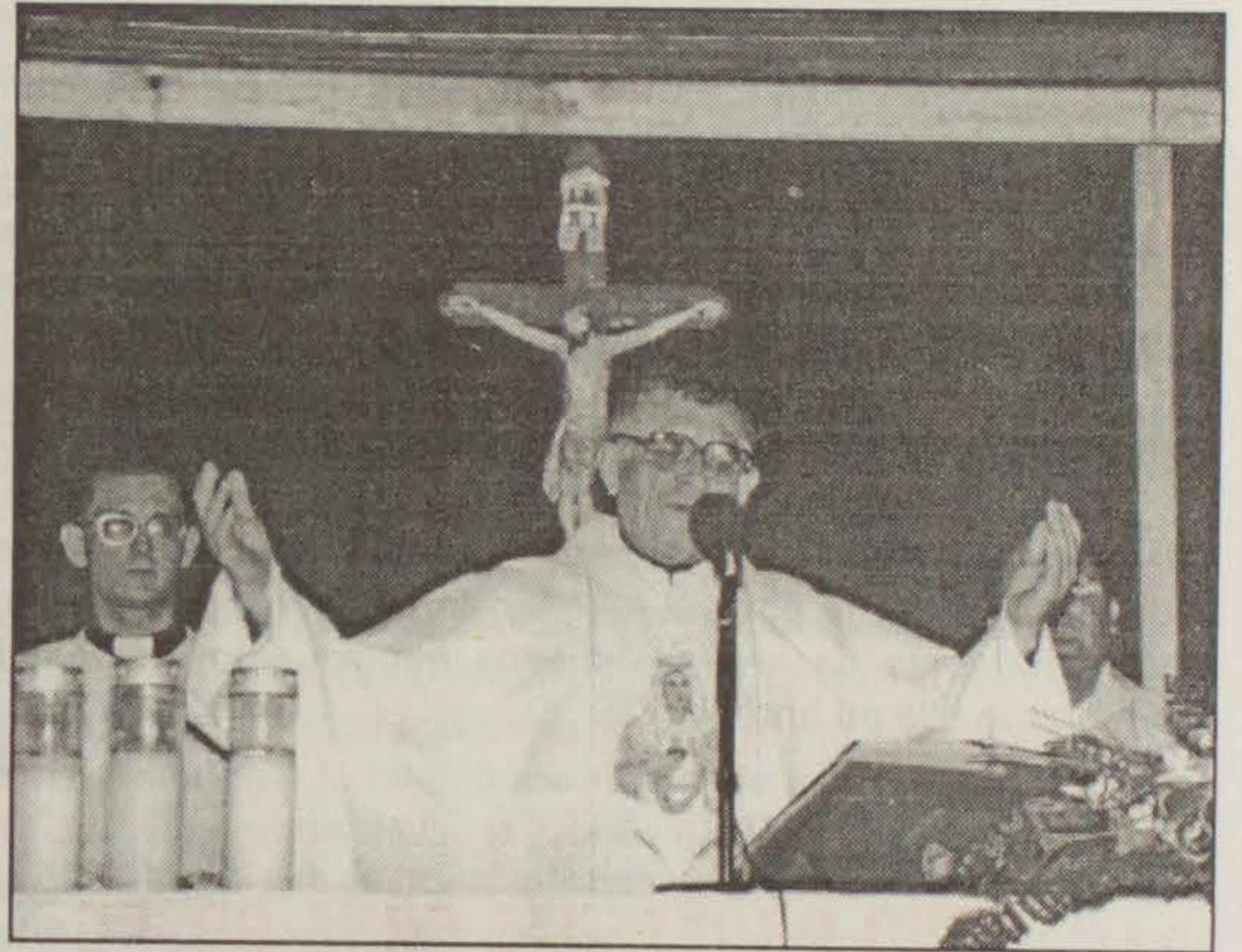
Prijelaz iz dvadesetoga u dvadesetprvo stoljeće nas je tako privlačio. Eto nas u trećem mileniju. Je li se što promijenilo? /.../ Kao da se mrak uvukao u svijet, u obitelj, u srce. Ipak ima ljudi koji traže svjetlo. I ja sam zato večeras ovdje. Tražimo mir u molitvi, u ispovijedi, u

pričesti, u pjesmi, u zajedništvu. Dobro reče kardinal Faulhaber: "Bog nije svoje milosti objesio na zvijezde, niti ih potopio u morskú dubinu, nego ih je stavio u drage Majčine ruke!" I mi smo večeras ovdje zato da kažemo Majci da se osjećamo napuštenima i nesigurnima. Ne želimo se tužiti. Samo da nam je dušu izliti. Samo da nam je kazati što nam je sve teško. Lakše bi nam bilo. Otišao bih na kraj svijeta da pred Gospom izreknem svoje snove i želje. Otišao bih, a sve mi je daleko. I Aljmaš, i Tekije, i Marija Bistrica. Kako nam je Trsat dalek postao! A Lurd i Fatima?! Kad ne možemo u toliko nam draga svetišta, kamo da se okrenemo? Zato smo eto ovdje na Bunariću.

Marija nam ovdje govori da Bog, prijatelj i Otac naš, nije daleko...

Reci nam, Marijo, kakvim srcem da slušamo tvoga Sina. Kaži svakome od nas: budi ponizan, jer će ti se inače riječ Božja učiniti kao priča. Marijo, pomози nam, da pred Isusovim evanđeljem budemo kao sveti Ignacije Antiohijski kad je rekao: Stojim pred evanđeljem kao pred prisutnim Kristom.

Nema među ljudima većeg bića od majke. "Ona djetetu koje raste u njoj daje

od sebe. Ona daje svoje mlijeko dojenčetu. Daje svoju tjelesnu toplinu. Bilo bi bolno ne davati. Bolno bi majku kad se ne bi mogla davati. Bolno je ne moći se predati djetetu. Ove večeri, pred Marijom, ne mogu a da se ne spomenem svetoga Augustina. Vjerovao je u snagu svoje majke: "Zemna me mati rodila kroz boli za ovaj svijet, a kroz molitvu me rodila za nebo!" Dragi mladi, blago vama dok ovdje imate zemnu mater. Ona vas još uvijek kroz boli rađa za ovaj svijet. Još ste sretniji ako vas i molitvom rađa za nebo. Ovdje pred Majkom od sedam žalosti, izrecite, drage mame, svoje molitve za svoju djecu...

DUHOVNA OBNOVA ZA OBITELJI

U župi Isusova Uskrsnuća u Subotici održana je trodnevna duhovna obnova za obitelji od 31. kolovoza do 2. rujna. U ovom drugom nastojanju da pomognemo kršćanskim obiteljima u tako teškoj zadaći rađanja i odgajanja novih ljudi kojima nas oni darivaju govorili su: **mons. Bela Stantić**, župnik, na temu "Bog u obitelji", **Josip Kujundžić**, župnik iz Vajske, na temu "Djeca u obitelji" te **Marko Forgić**, duhovnik u sjemeništu na temu "Bračni drug Božji dar meni". Nakon predavanja slijedio je rad u skupinama te izvještaji.

Susret je svaki dan počeo s Večernjom a završio s posvetnom molitvom Mariji, Majci naših obitelji.

Sudeći po izvješćima što su ih svaki put glasno priopćili voditelji grupa, razgovori su bili veoma konstruktivni i aktualni. Grupe su bile male ali žive. Bilo je ugodno slušati roditelje zabrinute za budućnost svoje djece. Samo otvorenost za Život može se parirati duhu materijaliziranog vremena. Mi vjerujemo u Život. Svako rođeno dijete je neizmerno vrednije od kuće, auta, novca ili visokog standarda. Isus je rekao da materija ubija, a da je duh važan. To je prava investicija - prihvaćati djecu i dobro ih odgojiti. Tako je Bog prisutan u obitelji. Tko primi dijete, taj prima Isusa. Iz te perspektive gledana je i vrijednost bračnog druga, jer za plodnost su potrebni oboje.

Zadnji dan umjesto rada u grupi bio je kviz znanja. Osjeća se da duhovne obnove ne nastoje samo rješavati probleme i pomagati roditeljima, nego im pomoći također da porastu u poznavanju svoje vjere. Vjerujemo da je ova duhovna obnova svim sudionicima u svemu tome bila od koristi.

B. S.

PRVO PROŠTENJE CRNE GOSPE NA PAVLOVCU - VANTELEKU

Oko 400 duša - bivših Pavlovcana te Đurđinčana i gostiju okupilo se u nedjelju 19. kolovoza na sv. misi na Pavlovcu, na salašu Vece Čovića. Bilo je to prvo proštenje Crne Gospe na mjestu nekadašnjeg (XIII-XIV. st.) pavlinskog samostana. Prema pučkoj predaji tu je čuvana slika Majke Božje - Crne Gospe sve dok turska vojska nije razrušila samostan i protjerala njegove stanovnike. Zatim je slika skrivana po okolnim rasutim salašima da bi godine 1692. bila predana ocima franjevcima u Suboticu, gdje se i danas nalazi.

Za proštenje je određena prva nedjelja nakon najvećeg Marijinog blagdana - Uznesenja BDM. Ispred svečano uređenog oltara stavljena je i cvijećem okićena slika - kopija Crne Gospe. To je ona koju su đurđinski vjernici postavili u svoju novootvorenu kapelu na blagdan Navještenja Gospodnjega ove godine a na godišnjicu krunjenja originala. Misno slavlje je predvodio o. **Krištof Ródak** u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. **Lazarom I. Krmpotićem**. Otac Krištof rodnom je iz Poljske, a posljednjih godina je na službi u župi sv. Petra u Šumi kod Pazina. Upravo tih dana su ovdje dio svojih bogoslovnih ferija provodili **Giorgio** i **David**, iz pulskog misijskog sjemeništa "Redemptoris mater". Svojim angažiranjem i sudjelova-

njem oni su uzveličali misno slavlje. Mnoga srca okupljenih vjernika iskreno su odgovorila - pjesmom ili suzama, već prema tome kako je koga Gospodin zatekao. Prigodom ovog proštenja đurđinski župnik je posredstvom svojeg gosta o. Krištofa presadio u svoju župu ideju DUHOVNOG POSVOJENJA (adopcija nerođene djece). Pavlinski red uspješno širi molitvenu akciju pod ovim nazivom čiji se korijeni nalaze u fatimskoj objavi. U propovijedi je gost jasno i detaljno govorio o cijeloj problematici, od "zagađenosti" majčinog krila što ne smeta civiliziranom društvu u borbi za zdrav okoliš pa do vjerničkog poimanja koje je određeno Božjim zakonom.

U usporedbi s prorokom Ezekielom naš je propovjednik ipak bio u prednosti - suhe kosti našeg naroda malo-pomalo već šušaju. Što se samog Pavlovca tiče, njegovu sudbinu je uglavnom odredila davno ukinuta željeznička pruga i drugi čimbenici. Sada su tu još samo tri salaša sa 7 čeljadi što žive u njima. U jednom posebnom obliku život se tu ipak neprestano događa - svakog proljeća u žitnom klasju kruh dozrijeva.

Mnogobrojna djeca koja su "doputovala" u traktorskim prikolicama, u društvu, imala su nakon mise pravi ugođaj proštenja - prodavači "šećera" i šarenih stvarčica nisu izostali. Za sve ostale, vrijedne domaćice su pripremile kolače.

Dogodine, ako Bog da, Marijini štovatelji opet će hodočastiti na Pavlovac, nadamo se u još većem broju.

Verica Dulić

I U ŽUPI ISUSOVA USKRSNUĆA PROSLAVLJEN

SREBRNI JUBILEJ MONS. MARKA FORGIĆA

Mons. Marko Forgić, duhovnik u sjemeništu "Paulinum" u Subotici, proslavio je 2. rujna po drugi put svoju zahvalnu sv. misu. Ovaj put u crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici. Bio je to znak zahval-

nosti njegovih prijatelja za njegovu pomoć i susretljivost tijekom godine u ovoj župi. Župnik **mons. Bela Stantić** i vjernici su imali razumijevanja što svečar nije župnik te nema povjerenje mu župe pa su mu priredili lijepo slavlje. Mladi su se obukli u tri narodne nošnje: bunjevačku, šokačku i mađarsku. Djevojke u bjelini (koje su pripremili bogoslov **Goran** i **Tanja**) su izrekle krasan recital na početku mise a mladi u nošnjama kroz recitacije **Kate Ivanković** izrekli su čestitku i predali cvijeće. Župni zbor pod ravnanjem **Miroslava Stantića** je svojim prekrasnim melodijama i glasovima posebno uzveličao ovo slavlje.

Župnik je u propovijedi ocrtao svečarev put u 25 godina predanog svećeničkog rada u Subotici, Maloj Bosni ili u njegovoj voljenoj Sonti. Ostavivši iza sebe uređene crkve i nove župne dvorane, kao i živu zajednicu, imenovan je duhovnikom u sjemeništu.

Želja nam je da ovaj mali znak pažnje bude našem dragom svečaru skromna zahvala za sve što čini za našu župu i izraz ljubavi prema svećeniku.

B. S.

PROŠTENJE NA HRVATSKOM MAJURU

PONIZNOST I SV. MARKO KRIŽEVČANIN

Hrvatski Majur je 2. rujna proslavio svoje proštenje u znaku sv. Marka Križevčanina kod Gabrićevog križa gdje se i ove godine, usprkos prijetećoj kiši, okupilo nekoliko stotina vjernika, kako onih koji tu žive tako i onih koji su otišli u grad a rado se vraćaju na svoje salaše. **Ivica Prčić**, župnik iz Male Bosne, pozvao je ove godine za propovjednika **vlač. Josipa Kujundžića**, župnika iz Vajske koji je i sam rodom iz Male Bosne i dobro su mu poznate ove plodne ravnice i salaši u kojima danas život polako zamire. S njim je došao i sjemeništarc **Dragan** iz Vajske. I ove godine u koncelebraciji je bio **vlač. Antun Gabrić**, svećenik u mirovini, a za ispovijed je bio na raspolaganju **preč. Andrija Anišić**, obojica rođena na Hrvatskom Majuru.

Kako je propovjednik istaknuo, jedna od najvećih kršćanskih vrlina je poniznost, koja je tako izgubila na vrijednosti jer se ljudi utrkuju u sticanju materijalnih dobara a zaboravljaju na stare, nemoćne, bolesne. Poniznost je krepost koja je krasila i sv. Marka rođenog u Križevcima koji nam može biti uzor u tome.

"Potrebno je moliti za dobra duhovna zvanja, da ja ne budem posljednji svećenik iz Male Bosne, - poručio je propovjednik Josip - jer se u poniznosti rađaju i nova duhovna zvanja."

Drugom godinu zaredom na misi je pjevao župni zbor župe sv. Roka iz Subotice s mještanima pod ravnanjem **s. Silvine Milan** a na sintisajzeru je svirao **mr. Ervin Čeliković**. Pravi ugođaj proštenja dali su i pultovi sa "šećerom" i raznim "sitnicama", a bila je tu prigoda za kupovinu molitvenika, krunica i knjiga duhovnog saržaja.

K. Č.

PROŠTENJE U DOROSLOVU

I ove godine u našem poznatom biskupijskom prošteništu, u Doroslovu, svečano je proslavljeno proštenje Male Gospe. Slavlje je započelo 7. rujna okupljanjem hodočasnika od 14 do 16 sati. U 16 sati bilo je pokorničko bogoslužje koje je predvodio **vlač. Mihály Zélity** a poslije toga bila je prilika za osobnu ispovijed. U 18 sati je **vlač. László Szungyi** predvodio večernju molitvu sa sv. misom, a potom je bilo blagoslov prometnih vozila. U 20 sati procesiju sa svijećama i krunicu je predvodio **vlač. Antal Péter**, **Ferenc Brasnyó** je predvodio klanjanje. Sv. misu na hrvatskom jeziku u 22 sata slavio je **vlač. Ede Mikić**. U ponoć je bila sv. misa za mlade a poslije toga služba čitanja iz Časoslova zajedno s prisutnim svećenicima.

Na sam blagdan Male Gospe slavlje je započelo u 5 sati pobožnošću Križnog puta koji je predvodio **vlač. Oszkár Szeles**. Jutarnju sv. misu u 6 sati predvodio je **vlač. Baráth Gábor**. Sv. misu na slovačkom jeziku služio je **mons. Mihovil Zolarek**, na nje-mačkom **preč. Jakob Pfeifer**, a svečanu sv. misu na hrvatskom subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes**. Svečana sv. misa na

mađarskom jeziku bila je u 10 sati a predvodio ju je **mons. Pál Reizer**, satmarski biskup iz Rumunjske u zajedništvu sa subotičkim biskupom **Péntzesom** i prisutnim svećenicima.

Poslije mise bio je blagoslov djece i nabožnih predmeta.

Na ovogodišnje proštenje, prvo u novom tisućljeću okupilo se nekoliko tisuća hodočasnika iz svih krajeva subotičke i zrenjaninske biskupije, koji su došli pješice, autima i autobusima.

/Zv/

HKC "BUNJEVAČKO KOLO" OBAVJEŠTAVA

UPIS U ODJELE

Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo" obavještava zainteresiranu djecu i mladež da vrši upis u sljedeće odjele: **Odjel za folklor** (od 4 godine starosti pa nadalje), **"Škola tambure"** (od 7 godina starosti pa nadalje), **Likovni odjel** (od 7 godina starosti pa nadalje) i **Dramsko-lutkarski kružok** (uzrast osnovne škole).

Za sve bliže informacije obratiti se na telefon **555-589** radnim danom od 9-13 sati ili osobno na adresu Centra od 20-21 sat, Preradovićeve 4.

DUŽIJANCI PRIZNANJE "PRO URBE"

I ove godine Subotica je 1. rujna svečano proslavila "Dan grada" raznim kulturnim manifestacijama te dodjelom zvanja "počasni građanin" i priznanja "Pro urbe".

Uoči Dana grada, 31. kolovoza u Gradskom muzeju otvorena je izložba kipova pokojnih subotičkih kipara **Nándora Glida** i **Gábora Almásija**. O djelima ovih poznatih umjetnika govorili su **Sava Halugin** i **Tibor Gyermán**. Izložbu pod nazivom "Memento" otvorio je **mr. Bela Tonković**, potpredsjednik Skupštine općine. Istoga dana i u galeriji "Bucka - Ganyo" otvorena je izložba fotografija **Istvána Bascha**. O ovim fotografijama koje predstavljaju Suboticu govorili su **Bela Duranci**, povjesničar umjetnosti, i **György Boros**. I u Likovnom susretu otvorena je toga dana izložba pod nazivom "Likovno stvaralaštvo Subotice 2001." Ovu izložbu otvorili su **György Boros**, član Izvršnog odbora Općine zadužen za kulturu, i **Sava Stepanov**, likovni kritičar. Na izložbi su predstavljena 74 rada 37 subotičkih slikara.

Navečer istoga dana u velikoj vijećnici Gradske kuće Subotička filharmonija je u organizaciji Muzičkog centra izvela dva djela češkog kompozitora Antonina Dvoraka: koncert za violončelo i orkestar u H-molu i VIII. simfoniju u G-duru. Solista je bio violončelist **Imre Kálmán**, a orkestrom je ravnao **mo. Berislav Skenderović**.

Na sam Dan grada slavlje je započelo podizanjem zastave grada na jarbol. U deset sati održana je svečana sjednica na kojoj su bili nazočni poslanici ove Skupštine te brojni i ugledni gosti među kojima su bili predstavnici nekoliko veleposlanstava kao i generalna konzulica Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici **dr. Jasmina Kovačević**. Na ovoj svečanoj skupštini prigodne govore održali su gradonačelnik **István Ispánovics** i potpredsjednik grada **mr. Bela Tonković**.

G. Ispánovics je u svom govoru (na mađarskom jeziku) među ostalim rekao: *"Ponovno vrijedi sanjati o velikim stvarima. Sada imamo priliku nadoknaditi zaostatak od prije stotinu godina, sada možemo taj zaostatak iskoristiti kao prednost pošto će državna granica koja je nedaleko od našeg grada postati dio Europske zajednice, a grad Subotica kapija te granice..."*. U svom govoru (na hrvatskom i srpskom jeziku) **mr. Bela Tonković** je naglasio: *"Velika vremena rađaju velike ljude. Veliki ljudi stvaraju velika djela. Za nama su teška, ali velika vremena... Nisu poznate generacije koje su na svojim plećima istrpjeli najprije 45 godina eksperimentiranja i njihovu propast, a zatim 12 godina višestranačke diktature i njezine neobjavljene ratove. Mi smo to istrpjeli. /.../ Na kraju su veliki ljudi pobijedili. "Zlatno tele" je palo, razbilo se, krhotine su se rasule. Glava je u Haagu, a krhotine nam se još zabijaju u stopala i otežavaju hod naprijed. Pobijedila je prava Subotica, jer je velik svaki demokratski opredijeljen Subotičanin. Od takvih su odabrani i naši današnji laureati."*

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Procijenjeno je da su oni u prošloj godini, ali i prije, za Suboticu bili posebno zaslužni. Iskazujemo im posebno priznanje i odajemo im posebno poštovanje. Oni su bili u velikim vremenima posebno veliki i ja im u ime Skupštine općine iskreno čestitam. Pozdravljamo ih i postavljamo za uzor svima i sve potičemo - budite veliki za svoj grad, jer ćete time biti veliki i za sebe. Jer, veliki Subotičani čine Suboticu velikom."

Slijedilo je svečano uručenje zvanja "Počasni građanin", koje su ove godine primili dugogodišnji gradonačelnik Subotice József Kasza i dugogodišnja ravnateljica zbora "Pro musica" Gabriella Égető. Priznanja "Pro urbe" dodijeljena su Đuli Mešteru, odbojkašu, Radio Subotici, Dužijanci i Narodnom pokretu "Otpor" u Subotici.

Prigodne plakete i medalje odlikovanima su predali gradonačelnik István Ispánovics i predsjednik Izvršnog odbora Imre Kern.

U ime nagrađenih riječi zahvale na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku izrekao je direktor Radio Subotice Antal Biacsi. U svom sadržajnom govoru on je podsjetio: "Mi se svojim sugrađanima ovdje u Subotici obraćamo na njihovom maternjem jeziku. Srbima - srpski, Hrvatima - hrvatski, Mađarima - mađarski... Nismo potomci careva, ali u upravljanju ovom zajednicom, u rješavanju svega onoga što je u javnom životu zajedničko, srpski, hrvatski i mađarski govor je najprirodnija stvar na ovom svijetu... Uvjeren sam da su odbornici općinske skupštine mogli dodijeliti najveća priznanja grada i drugima, ali nisu mogli ne dodijeliti ih Gabrijeli Egete, Jožefu Kasi, Đuli Mešteru, Dužijanci, Narodnom pokretu "Otpor" i Radio Subotici. Hvala vam, odbornici, hvala Ti. Subotice."

Poslije kratkog glazbenog programa koji je izveo zbor "Pro musica", u predvorju Gradske kuće otvorena je izložba "Zsalnai" keramike manufakture iz Pečuha, a potom je gradonačelnik pustio u rad novu, prelijepu "plavu fontanu". Ona će ipak biti, usprkos mnogim oprečnim mišljenjima, lijepi ukras centra našeg grada. /Zv/

CRKVE SUBOTIČKE BISKUPIJE

U okviru Dana grada u Subotici je u predvorju Gradske kuće u srijedu, 5. 08. otvorena prigodna izložba fotografija crkava Subotičke biskupije. Autor fotografija je svećenik Pál Rasztovacz, a za izložbu ih je obradio i pripremio te postavio Dobai István, župnik župe sv. Jurja. Izložbu je otvorio Ehmán Imre, župnik župe sv. Križa i sv. Petra, inače i nositelj priznanja "Pro urbe".

PROSLAVA BLAGDANA SV. STJEPANA, MAĐARSKOG KRALJA

U petak, 17. kolovoza 2001. godine u Subotici je svečano proslavljen blagdan sv. Stjepana kralja. Svečanu sv. misu u katedrali-bazilici sv. Terezije predvodio je subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes u zajedništvu s dvadesetak svećenika subotičke i zrenjaninske biskupije. Biskup Péntzes je pozdravljajući prisutne goste i vjernike naglasio kako se tim slavljem završava proslava tisuću godina mađarske kršćanske državnosti. Na sv. misi bili su nazočni i biskup Reformatske crkve Csete Szemesi István i superintendant Evangeličke crkve Árpád Dolinszky. Prigodnu propovijed održao je

zrenjaninski biskup mons. László Huzsvár. Uz prisutne vjernike koji su prepunili katedralu i mlade u mađarskim narodnim nošnjama, na misi su bili i ugledni gosti: Viktor Orbán, predsjednik Vlade R. Mađarske, kao i drugi uglednici iz Mađarske, zatim József Kasza, potpredsjednik Vlade R. Srbije, gradonačelnik Subotice István Ispánovics, Imre Kern, predsjednik Izvršnog odbora Općine kao i mnogi drugi ugledni gosti.

Slavlje je nastavljeno na Paliću, na terenu sportskog centra, gdje su pred oko sedam tisuća prisutnih blagoslovili novi kruh mosn. József Miocs, rektor sjemeništa "Paulinum" te već spomenuti István Csete Szemesi i Árpád Dolinszky.

Prisutnima su se potom obratili József Kasza i Zsolt Német, državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova R. Mađarske. Slavlje je završeno kulturnim programom među kojima je bilo muzičko-scensko djelo "Kad mir svaki top pretvori u zvono".

U prijedopodnevim satima premijer Orbán otvorio je sa svojim kolegom premijerom Đinđićem Generalni konzulat R. Mađarske u Subotici, koji se nalazi u blizini Likovnog susreta. /Zv/

SVEĆENIČKO REĐENJE U BAJMOKU

Iako samo jedno, i ove je godine naša biskupija imala svećeničko ređenje. U nedjelju 5. kolovoza 2001. godine u svojoj rodnoj župi sv. Petra i Pavla za svećenika je zaređen Attila Nagy. Sin je Ferenc i Margite Nagy Ferenci. Tri razreda Srednje škole mašinskog smjera završio je u Subotici a četvrti u sjemeništu "Paulinum". Teologiju je studirao na Visokoj bogoslovnoj školi u Pečuju gdje je ove godine i diplomirao.

Subotički biskup, i sam rodom iz Bajmoka, već drugu godinu zaredom počastio je Bajmok redeći za svećenike njegove sinove. Svećeničko ređenje đakona Nagy Attile zatražio je njegov župnik Slavko Večerin, a riječ podrške mladomisniku i molitvu Bogu da Bajmok nikad ne prestane darivati našoj biskupiji svećenike, uputio je mr. Andrija Kopilović na kraju sv. mise.

Na misi je svečanije no inače, kako dolikuje ovakvom slavlju, pjevao župni zbor uz pratnju komornog orkestra iz Subotice pod ravnanjem Csabe Paskoa.

Poslije ređenja, sv. misu je predvodio sam ređenik, jer je to ujedno bila i njegova Mlada misa. /I. L./

U FRANJEVAČKOJ CRKVI ODRŽAN

KONCERT ZBORA ŽUPE ISUSOVA USKRSNUĆA

Franjevačka crkva sv. Mihaela u Subotici bila je u nedjelju 9. rujna navečer ispunjena zvucima glazbe u izvođenju zbora mladih župe Isusova Uskrsnuća i mladih glazbenika Muzičke škole u Subotici.

Pod pokroviteljstvom Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" održan je koncert pod nazivom "Advocata nostra" "odgovarajući tako potrebi da se podrže mladi glazbenici i ideje koje mladi ljudi nose sa sobom", kako je na početku koncerta istaknuo predsjedavajući Instituta mr. Andrija Kopilović. Dvadesetak mladih članova zbora uz pratnju komornog ansambla izvelo je u prvom dijelu koncerta sadržajno vrlo različite kompozicije vodeći tako publiku glazbom kroz stoljeća. Program je bio dovoljno ozbiljan da se pokaže kvaliteta zbora, solista i orkestra. Njima je ravnao mladi dirigent Miroslav Stantić, osebujnog načina dirigiranja koji je stvorio prepoznatljiv zvuk ovog zbora i okupio oko sebe mlade glazbenike na koje treba računati. Spomenimo i soliste koji su doprinijeli kvaliteti koncerta: Dragana Ristić (sopran), Antonija Piuković (mezzosopran), Adrianna Szűcs (alt), Zoltan Dević (tenor) i Endre Fremand (bas). Na orguljama je zbor odlično pratio Sándor Kádár. Iako je ovaj koncert bio manje reklamiran zbog odgode termina, bilo je dovoljno poklonika ovakve glazbe koji su pokazali svoje oduševljenje koncertom pa neka ovo bude izazov i drugim zborovima da svom gradu poklone slične trenutke.

Katarina Čeliković

U SKLOPU DUŽIJANCE 2001.

PROMOCIJA KNJIGE "KRUV NAŠ SVAGDANJI"

U utorak, 31. srpnja 2001. godine u velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće Organizacijski odbor "Dužijance 2001." i Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice priredili su predstavljanje knjige "KRUV NAŠ SVAGDANJI" autora **Alojzija Stantića**.

Knjigu je ove godine objelodanio Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo", a govori o nekadašnjem obrađivanju zemlje, sjetvi, košenju žita (risu), vršidbi; o početku i razvoju obrade zemlje i žetve strojevima. U drugom dijelu knjige autor opširno govori o narodnim običajima i blagdanima posvećenima žitu i kruhu. Posebno poglavlje posvećeno je i nekadašnjem načinu pečenja kruha. Knjiga je pisana hrvatskom bunjevačkom ikavicom. Ima 284 strane sa 16 strana ilustracija u boji.

Sudionike ovoga skupa dočekalo je muziciranje tamburaškog sastava "Hajo". Na početku je sve prisutne, a osobito autora, pozdravio **Dujo Runje**, potpredsjednik HAD-a koji je i ravnao programom.

Najprije je **Katarina Čović** pročitala izlaganje o knjizi **dr. Milane Černelić**, etnologa iz Zagreba, koja radi bolesti nije mogla osobno sudjelovati, a ona je i jedna od recenzentata ove knjige. O ovoj značajnoj knjizi za život i povijest Hrvata Bunjevaca ona je, među ostalim, napisala: "Cilj istraživanja Alojzija Stantića je da detaljno prikaže i približi zaboravljene pojedinosti iz života naših predaka i time pohrani znanje o vlastitoj kulturnoj baštini. Građa koju donosi autor dragocjeni je biser u neistraženom moru etnoloških činjenica."

O knjizi je zatim govorio drugi recenzent **dr. Andrija Peić**, agronom. On je ocjenjujući ovu knjigu rekao i ovo: "Ovom knjigom će se stariji čitaoci podsjetiti, a mlađi doznati kakav je bio razvoj ratarstva u našem ataru i kakvim su teškim radom i s tušta prolivenog znoja naši preci sebi i drugima osiguravali krv naš svagdanji." **Mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" je rekao: "Čitajući ovu knjigu stječe se uvid u trostrukost čovjekovog odnosa: prema Bogu, prema radu i prema plodu zemlje koji postaje simbolom. Alojzije Stantić toplinom razumijevanja toga bunjevačkog mentaliteta uspio je ući u dušu toga čovjeka i zato je uz svu kritičnost najveća vrednota ove knjige što ima i dušu." Svoju ocjenu ove knjige dali su i **Valerija Besedeš**, etnolog, **mr. Josip Buljovčić**, jezikoslovac, te **Katarina Čeliković**, profesorica književnosti.

Autora i nazočne pozdravila je i **dr. Jasmina Kovačević**, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, a svoje utiske o knjizi iznio je i povjesničar umjetnosti **Bela Duranci**.

Na koncu je o "rađanju" ove knjige progovorio i sam autor **Alojzije Stantić**, na veliko zadovoljstvo prisutnih, jer je pokazao "lanac" za mjerenje zemlje koji je otkrio na jednom salašu, zatim sortu žita "bankut" što je i bilo za očekivati od tako velikog zaljubljenika u starinu.

Na kraju ove posebno svečane promocije "Podrum Palić" je priredio i posluženje uz koje su se prepričavale neke od pojedinosti opisane u knjizi.

A. A.

NOVA KNJIGA

**"ŠOKAČKE RADOSTI I TUGE"
JOSIPA DUMENDŽIĆA**

U nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici iz tiska je izašla još jedna knjiga poezije u seriji "Duhovnost", ovaj put šokačkog pjesnika iz Bođana **Josipa Dumendžića - Meštra**. Knjiga nosi slikovit naslov "Šokačke radosti i tuge" a sadrži 70 pjesama podijeljenih u sedam cjelina. Josip Dumendžić pjeva o svom zavičaju, nostalgично i toplo, o ljudima i tradiciji, te o kršćanskoj duhovnosti koja ga okružuje. Za pohvalu je što se pjesnik služio uz standardni hrvatski jezik i šokačkom ikavicom, na što ukazuje recenzent **Milovan Miković**: "U njima će (pjesmama, op. a.) pokazati u kojoj je mjeri ovladao materinskim idiomom u prostoru pjevanja. Ostaje nam zapaziti: prava je šteta što ga češće ne koristi budući da se na taj način (i ne samo prema osobnom sudu potpisnika) najpotpunije čuva hrvatski tu/bitak među Šokcima (i Bunjevcima) u Podunavlju." Ovo je mišljenje dijelio i pokojni **prof. Bela Gabrić** koji je svoj posljednji lektorski posao dovršio upravo u ovoj knjizi i kojoj je uputio svoj zadnji osmijeh zadovoljstva. On je s velikom ljubavlju čekao knjigu ovog šokačkog pjesnika znajući da je to prva zbirka pjesama s tog područja.

Katarina Čeliković

PROMOCIJA ZA PROŠTENJE NA BIKOVU

Blagdan poezije za blagdan Uznesenja blažene Djevice Marije na Bikovu, 15. kolovoza priređen je Bikovčanima u čast njihova proštenja jer je njihova crkva posvećena upravo ovom velikom blagdanu. Župnik **Julije Bašić** pozvao je s. Blaženku Rudić, pjesnikinju rođenu na Bikovu, koja se u svojim pjesmama i meditacijama rado vraća na svoja zelena i zlatna žitna polja, u crkvicu "nabijanicu" u kojoj je rasla.

S. Blaženka je sa svojim zborom iz župe sv. Jurja u Subotici predvodila pjevanje na sv. misi, a nakon mise predstavljene su njene dvije knjige. Brat s. Blaženke pročitao je na početku jednu pjesmu. O nastanku knjige poezije "*Dragocjena blizina*" i knjige meditacija "*Svjetlo u ravnici*" govorio je **preč. Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" (koji je zajedno sa sestrama dominikankama izdavač ovih knjiga). **Preč. Anišić** je podsjetio prisutne

vjernike da se nekada na salašima mnogo katoličkih listova čitalo i apelirao da se ne zapostavi čitanje "Zvonika" jer nam je on danas jedina dostupna duhovna hrana. Predstavljajući knjige, **prof. Katarina Čeliković** odgovarala je na svoje pitanje "Zašto i kome pjesnici pišu?" "S. Blaženka je pjesnik a pjesnici su ljudi osjećajni, osjetljivi na ljepotu, na tugu i radost, na čovjeka pored sebe i onog u sebi, na prirodu. Takva je i Blaženka Rudić. Upravo stoga što ima dušu i one unutarnje uši koje čuju, ona piše" - zaključila je **prof. Čeliković**. Zatim je **Vesna Huska** vrlo doživljeno pročitala jednu meditaciju. Svojim Bikovčanima progovorila je na kraju s. **Blaženka** zahvalivši što je pozvana upravo u njenu rodnu župu. I ne možemo zaboraviti voditelja, župnika **Julija Bašića** koji je svečanim tonom i ushićeno vodio promociju i na kraju iznenadio s. Blaženku pokazavši joj pjesmu koju je ona napisala kad je imala 14 godina.

Atmosfera u crkvi na Bikovu pokazala je da su potrebne ovakve promocije u župama izvan Subotice gdje su to rijetki kulturni događaji neophodni i za život na selu.

K. Č.

SOKO - manastir sv. Nikole u Beogradu

MEĐURELIGIJSKI SUSRET

Međureligijski Centar sa sjedištem u Beogradu organizirao je "Međunarodni međureligijski susret" u manastiru svetog Nikole - SOKO, koji se nalazi u šabačko-valjevskoj eparhiji SPC. Domaćin je bio vladika Lavrentije, šabačko-valjevski episkop. Susret je započeo 29. 08. navečer, a završio je 1. 09. ove godine obilaskom crkvenih, vjerskih i kulturnih objekata i zajednica.

Na ovom susretu, čija je tema bila **SLOBODA VJEROISPOVJESTI** bilo je petnaest izlagača: Marijana Ajzenkol, generalni sekretar Međureligijskog Centra, John Gratz, Silvio Ferrari, Aleksandar Birviš, Cole Duram, Gordana Živković, Bert Beach, Davor Salom, Lorad Kilbertus, Radomir Rakić, Lee Boothby, Fadil Murati, Mitchell Tyner, Jakob Pfeifer, John Stevens. To su bili predstavnici: Srpsko pravoslavne Crkve, Rimokatoličke Crkve, Židovske zajednice, Islamske vjerske zajednice, Evangelističke slovačke crkve, Baptista, Adventista, Evangeoske crkve. Na susretu su sudjelovali i mladi i studenti različitih denominacija tako da je na susretu sudjelovalo pedesetak osoba.

Sudionike susreta je u petak popodne posjetio i sekretar saveznog sekretarijata za vjerska pitanja g. Milosavljević koji je uglavnom odgovarao na pitanja.

Zaključak i ovoga susreta je potreba ovakvih susreta, što radi obrade različitih tema a još više radi upoznavanja samih sudionika, jer o svemu se lakše razgovara kada se poznajemo, a kao vjernici smo svjesni da smo svi djeca jednoga Oca.

Jakob Pfeifer

MEĐUNARODNI SUSRET ZAJEDNICE KRVI KRISTOVE U RIMU

U Rimu je od 26. lipnja do 2. srpnja ove godine duhovna obitelj Krvi Kristove imala svoj prvi međunarodni susret. Organizirali su ga Misionari Krvi Kristove. Na ovom susretu sudjelovali su predstavnici laici iz deset zemalja.

Nakana generalne uprave bila je da se članovi bolje međusobno upoznaju, ohrabre i izvijeste jedni druge kako je zaživjela duhovnost Krvi Kristove u njihovim župama.

Zajednicu Krvi Kristove iz Vojvodine predstavili su s. Ružica iz Indije i vlč. Berislav, župnik iz Šida, a Z.K.K. iz Hrvatske predstavila je s. Marija iz Ludbrega. Tri su se zajednice rodile u isto vrijeme - 1993. godine u Vojvodini, Podravini i Istri, iako u različitim okolnostima i bez međusobnog poznavanja i povezanosti.

U Ludbregu, mjestu gdje se čuva svima poznata relikvija Krvi Kristove još od 1411. godine, a pred kojom je Hrvatski Sabor za vrijeme kuge napravio zavjet sagraditi crkvu-kapelu, nastala je molitvena Z.K.K. koja

danas broji stotinjak članica.

Također je bilo providnosno nastajanje Z.K.K. u Vojvodini, koja je domovinskim ratom iscrpljena navalom mržnje, nacionalizma i vjerske malaksalosti, posvjedočila je s. Ružica iz Indije iznoseći milosne početke i daljnje djelovanje Z.K.K. u našim župama. Između ostalog, naglasila je kako je duhovnost Krvi Kristove "pomoć posustalim vjernicima i najopterećenijim članovima Crkve. Tako npr. u nekim župama gdje se osjeća jak utjecaj praznovjerja, azijskih sekti i magije, snaga Krvi Kristove je pomogla da se vjernici odupru tom zlu. Mnogi su članovi detaljnije poučeni i uvedeni u milosno djelovanje sakramenata te su doživjeli Isusovu prisutnost i snagu u Ispovijedi i Euharistiji."

Uz naše predstavnike na ovom kongresu bio je stalno duhovni otac naše Regije Južno-Istočne Europe p. Willie, koji je djelovanje Božje milosti, poput sv. Barnabe u prvoj kršćanskoj Crkvi, otkrio, podržao i marljivim radom, trpljenjem i molitvom pomogao da izraste u živu Zajednicu Krvi Kristove na tlu bivše Jugoslavije a posebno u Vojvodini.

Predstavnici drugih zemalja iznijeli su zanimljiva iskustva o djelovanju Božje milosti: npr. iz Amerike su naglasili kako osjećaju odgovornost za milost Krvi Kristove, a sve one koji se žele uključiti u Zajednicu pripremaju kroz određeni period ozbiljnim studijem i praktičnim vježbama i življenjem Riječi Života i tek tada bivaju primljeni uz polaganje testa o duhovnoj zrelosti.

Predstavnici iz Poljske su iznijeli karakteristike svojeg života: Z.K.K. oživljava uspavane vjernike zahvaljujući izrazito jakim duhovnim centrima, nazvanim "Misijska kuća". Ti centri su žarište duhovnog života, karizmatske svježine Crkve i osuvremenjene strukture duhovnog očinstva - Misionari Krvi Kristove, duhovnog majčinstva - Misionarke Krvi Kristove i bratstva - sestrinstva u svim pridruženim laicima koji se okupljaju u molitvenim zajednicama.

Svi predstavnici Kongresa su hodočastili po oprosnim crkvama grada Rima i po tragovima svog utemeljitelja sv. Gašpara i bl. Marije de Mattias.

Posebna milost se dogodila u samostanu San. Felice, prvom duhovnom centru, gdje je sv. Gašpar odgajao Misionare Krvi Kristove. Naime, za vrijeme mise, generalni poglavar je rekao da neki prisutni s njime propovijedaju, tako što će iznijeti svoje iskustvo i kazati što za njih znači Krv Kristova. Svi su govorili potaknuti Duhom Svetim, iz dubine srca i duše, a naši predstavnici su rekli kako je za nas, izranjene domovinskim ratom, Krv Kristova snaga oproštenja (jer bez Nje ne bismo mogli oprostiti), duhovnost Pomirenja (u prvi plan našeg života stavlja program pomirenja) i vez jединства (otkupljeni Krvlju Kristovom osjećamo se braćom i sestrama).

Vrativši se kućama članovi Z.K.K. su utješeni i obradovani uvidjevši kako Krv Kristova obnavlja sve strukture naše Crkve u Vojvodini i to prema karakteristikama pojedinih župa.

Vlč. Berislav Petrović

KARDINAL PULJIĆ U "ZALJEVU SVETACA"

Župa Donja Lastva u Kotorskoj biskupiji u blizini Tivta svečano je 16. kolovoza proslavila blagdan sv. Roka misnim slavljem koje je na trgu ispred župne crkve predvodio sarajevski nadbiskup kar-

dinal Vinko Puljić zajedno s kotorskim biskupom Ilijom Janjićem, umirovljenim barskim nadbiskupom Petrom Perkolićem, svećenicima Sarajevske nadbiskupije, Mostarske biskupije i svim svećenicima Kotorske biskupije oko 1.000 vjernika. Nazočne je na početku pozdravio biskup Janjić, želeći svima dobrodošlicu u "Zaljev svetaca". U prigodnoj homiliji kardinal Puljić uputio je molitvu sv. Roku da izliječi vjersku ravnodušnost koja postaje sve očiti-ja, da ljubavlju izliječi rane koje je prouzročila mržnja te da svojim zagovorom kod vjernika probudi svijest o svetosti života koji se olako oduzima rođenim i nerođenim osobama. Nazočnima je na dolasku zahvalio i župnik Ivo Čorić, rodom iz BiH, koji s još nekoliko zemljaka pastoralno djeluje u toj biskupiji.

Na misi je nazočio i ministar saobraćaja i komunikacija u vladi Crne Gore Jusuf Kapetanović koji je pomogao da se asfaltira put do župne crkve. Također je bio nazočan u ime ministra vjera Filipa Vujanovića njegov pomoćnik Vlado Marvučić, generalni konzul RH Pero Poljanić i predstavnik veleposlanstva RH u Beogradu Stipe Medo.

Župa je tom prigodom također obilježila i 100. obljetnicu gradnje župne crkve.

Biskup Janjić i kardinal Puljić pohodili su 17. kolovoza općinu u Tivtu te se susreli s predsjednikom općine Zoranom Jankovićem i dopredsjednikom Matkom Petkovićem. Tivat je općina s najvećim brojem Hrvata, te je i dopredsjednik Petković iz hrvatskog naroda. /IKA/

Ispravka!

Javljam se iz župe Presvetog Srca Isusovog i željela bih vas upozoriti da je u članku "Oprostaj od misionara p. Willia" u broju 81, od mjeseca srpnja(jula) ove godine, trebalo pisati: "Od ove primopredaje Zajednica Krvi Kristove, naša "Regija Južno-istočna Europa", potpada pod Poljsku provinciju umjesto Njemačke, gdje je do sada potpadala."; a ne :!"...Od ove primopredaje Zajednica Krvi Kristove potpada pod Poljsku provinciju umjesto dosadašnje Regije južno-istočne Europe."

Lozika Klaić, Futog

KONAČNO POČELA IZGRADNJA CRKVE U ALJMAŠU

Prije godinu dana đakovačko-srijemski biskup **mons. Marin Srakić** položio je kamen temeljac za novu crkvu u Aljmašu. Stara crkva u Aljmašu u kojoj se čuvao i častio lik Gospe od Utočišta do temelja je srušena prije deset godina. Kada su kopani temelji za novu crkvu, pronađeni su ostaci nekih starijih zgrada te je izgradnja crkve obustavljena. Tek nakon godinu dana zastoja uoči blagdana Rođenja Blažene Djevice Marije izliveni su temelji nove crkve. Tako se je nadati da će radovi oko izgradnje novog svetišta u Aljmašu sada brže napredovati. Nova crkva imat će suvremen izgled i bit će znatno prostranija od porušene.

Prema riječima župnika u Aljmašu, **Ante Markića**, ove godine najistočnije Marijino svetište u Hrvatskoj - Aljmaš - pohađali su mnogi vjernici. Broj hodočasnika se udvostručio u odnosu na prijeratno vrijeme. Posebno je mnogo hodočasnika bilo na svetkovinu Velike Gospe, kao i na blagdan Male Gospe.

Svetište Gospe od Utočišta u Aljmašu bilo je drago mjesto mnogim hodočasniciima iz Bačke. Nadati se je da će nam uskoro biti lakše hodočastiti u ovo Marijino svetište. Da se već nešto počelo u tom smjeru događati, potvrđuje i podatak da je na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije u Aljmaš hodočastila organizirano jedna manja skupina hodočasnika iz **Tavankuta** i **Sombora**. Večernju sv. misu toga dana u Aljmašu predvodio je župnik iz Tavankuta, **Franjo Ivanković**. Na koncu misnog slavlja mjesni župnik **Ante Markić** zaželio je da naredne godine Aljmaš ponovno bude mjesto hodočašća mnogim vjernicima iz Bačke.

F. I.

SUSRET EUROPSKIH TEOLOGA

U Grazu i Mariboru održan je višednevni 4. međunarodni simpozij Europskog društva za katoličku teologiju /EDKT/. Glavna tema ovog susreta katoličkih teologa na kojem je bilo više od 200 sudionika bila je: "Biti katolik u Europi. Čemu teologija?" Na ovom susretu bila su i deseterica teologa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Prvi dio susreta odvijao se u Grazu, a završna dva dana susret je preseljen u Maribor. Tako se i simbolički htjelo pokazati da se žele polako brisati granice unutar Europe koja je zajednica mnogih naroda različitih tradicija i kultura. Na ovom skupu bilo je govora i o dokumentu koji je izdala kongregacija za nauk vjere pod naslovom "Gospodin Isus". Pored kritičkih primjedbi na tekst dokumenta čule su se i pohvale među kojima posebno dominira ona koju je uputila Rumunjska Pravoslavna crkva gdje se hvali ekumenska nota prema pravoslavnicima. /GK/

PAPA PUTUJE U KAZAHSTAN I ARMENIJU

Dok svjetskom javnošću još odjekuje Papin posjet Ukrajini, već je spreman program novoga, 95. međunarodnog putovanja Ivana Pavla II. u područja nekadašnjega Sovjetskog Saveza, Kazahstan i Armeniju, od 22. do 27. rujna. Papa će posjetiti posve moderna mjesta, kao što je u posljednje tri godine izgrađen glavni grad Kazahstana Astana kao i starokršćanske sredine Erevana i Ečmiadzina, gdje je kršćanstvo nazočno već 1.700 godina.

Kazahstan je za Crkvu novo prostrano misijsko područje na kojemu među 15 milijuna stanovnika u 37 župa živi oko 180.000 katolika, a za njih pastoralno skrbe 4 biskupa i 59 svećenika. U posljednje se vrijeme pojavljuje sve veći broj svećeničkih i redovničkih zvanja čime ta mala crkvena zajednica dobiva nove mogućnosti svoje djelatnosti.

Armeniju je Ivan Pavao II. želio posjetiti još u srpnju 1999. godine, no posjet je bio odgođen zbog teške bolesti katolikosa **Karekna I.** Saznavši za njegovu bolest u tijeku pastirskoga pohoda svojoj domovini Poljskoj, Papa ga je ipak odlučio posjetiti, samo petnaestak dana prije patrijarhove smrti. No, i sam se razbolio, pa je posjet definitivno odgođen. Papu će sada dočekati nasljednik, patrijarh **Karekin II.**, koji je proteklog prosinca posjetio Svetog Oca u Vatikanu i obnovio mu poziv da posjeti Armeniju u povodu njezina slavlja 1.700. obljetnice kršćanstva. /IKA/

SVE VIŠE KATOLIKA U MONGOLIJI

U prostranoj azijskoj zemlji Mongoliji u kojoj oko tri četvrtine stanovnika sebe smatra budistima, posljednjih godina naglo raste broj katolika. U Mongoliju je tek prije devet godina stigao prvi misionar. Međutim, danas u toj zemlji broj kršćana sve više raste. Nedavno su kršćani u toj zemlji dobili i prvog biskupa, a neki katolički redovnici sve više proširuju svoje misionarsko i kulturološko djelovanje. Iznenadujuća je činjenica da stanovnici, kao i službena vlast u ovoj zemlji, pokazuju veliku otvorenost prema katolicima te je za očekivati da će broj kršćana u Mongoliji naglo rasti i u narednom periodu. Tako salezijanci uskoro otvaraju gimnaziju u kojoj će najviše raditi sa djecom sa ulica, a neke redovnice već su otvorile više svojih samostana. Nagli porast katolika u Mongoliji zahvaljuje se vjernom življenju vjere velikog broja novih kršćana. /GK/

UŽASNUTI SMO

Dok smo završavali ovaj broj "Zvonika" užasnula nas je nevjerojatna i strašna vijest o nezapamćenom terorističkom napadu na Svjetski trgovački centar u New Yorku i na Pentagon u Washingtonu. Suosjećamo u boli sa svima onima koji plaču zbog posljedica ovog zlodjela. Neka Gospodin bude milostiv onima koji su ga počinili.

Ostajemo na liniji onih koji su protiv rješavanja bilo kakvih problema oružjem, ili ovakvim terorističkim akcijama.

Vjerujemo da će ovaj događaj koji je, bez sumnje, uzdrmao civilizaciju, svima odgovornima nadahnuti "misli mira" u rješavanju svih osobnih, narodnih i međunarodnih sukoba i napraviti zaokret u rješavanju globalnih problema. /Zv./

ULICA DON LUKE DEPOLA U KORČULI

Nedavno su se navršile tri godine od iznenadne smrti poznatog hrvatskog svećenika don Luke Depola. Pokojni don Luka rodom je iz Korčule. U svom plodnom svećeničkom radu bio je vrstan novinar, publicist, urednik MAK-a, katehitičar, propovjednik, ispovjednik, karitativni djelatnik, tješitelj starih i bolesnih... Njegovo svećeništvo bilo je vrlo plodno. Često je bio gost u radio emisijama za djecu, mlade i stare. Bio je neumoran širitelj i propovjednik Božjeg milosrđa. Plemenitost i ljubav don Luke Depola prepoznali su i njegovi Korčulani te su o trećoj obljetnici njegove smrti po njemu dali ime jednoj ulici u tom gradu. /GK/

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

28. rujna

SVETI VJENCESLAV - VÁCLAV

* 907 + 929.

- odgojila ga baka, sveta Ljudmila • nadahnut istočnom i zapadnom duhovnošću •
- glavni zaštitnik Češke i Olomouca • veliki štovatelj presvete Euharistije •
- iskreni prijatelj svakoga čovjeka • ubijen s molitvom na usnama •

Sin češkog kneza Vratislava I. i Dragomire, a unuk Vojvode Borivoja i Ljudmile, rođen je 907. godine. Odgojila ga njegova baka, sveta Ljudmila. Nosio je u sebi duboku zapadnu, ali ne manje i istočnu duhovnost prema učenju svetoga Ćirila i Metoda. Vjenceslavov otac Vratislav je umro sa svega 33 godine. Narodno je vijeće izabralo tada istom 14-godišnjeg Vjenceslava za kneza. Umjesto njega vladala je kao regentkinja njegova mati Dragomira. Dragomira je, prema jednim kao odrasla primila kršćanstvo te je bila plitke vjere, a po drugima je ostala poganka. Da bi oslabila kršćanski utjecaj na Vjenceslava, dala je pogubiti njegovu baku Ljudmilu. Kad je Vjenceslav 928. godine postao knez, njegova se vlast prostirala srednjom i južnom Češkom, dok mu je brat Boleslav nastojao proširiti svoj feud. Mladi knez je učvršćivao kršćanstvo. Za državne službenike birao je najgorljivije kršćane. Kršćanski opredijeljena Češka bila bi jamstvo za samostalnost od Njemačke. Majka Dragomira ga je ometala dok je nije prognao. Vjenceslav je bio pravedan knez i čovjek sveta života. Namjeravao je vlast predati svome mlađem bratu da bi se sâm posvetio redovničkom životu. Kršćanstvo je u Češkoj bilo na klimavim nogama. Neki velikaši su još bili pogani. Oni su se povezali s Boleslavom i nagovorili ga da smakne svoga brata. Vjenceslav je bio duboko pobožan, napose prema presvetoj Euharistiji. Sâm je gajio vinograd i pripravljaio vino za svetu misu. Činio je pokoru strožu od starih pustinjaka. Bio je ukorijenjen u krepostima. Duge noćne sate bdio je u dubokoj molitvi. Živio je samo 22 godine. On je najpopularniji češki svetac. Udario je osnove češke državnosti. A staroslavenska legenda bilježi: "bijaše usavršen u vjeri". Svim je naime siromasima činio dobro, gole je odijevao, gladne hranio, primao putnike po evanđeoskoj riječi. Sve je ljude ljubio, siromahe i bogate; posluživao je one koji služe Bogu, mnoge je crkve urešavao... posjećivao gradove, jer u svim gradovima bijahu svečanosti posvete crkava. Tako je u nedjelju, na blagdan Kuzme i Damjana, došao u grad Boleslavljev... Kad je svanulo pozvoniše na jutarnju službu. Čuvši zvuk zvona ... reče: "Hvala ti, Gospodine, što si mi dao da živim do ovoga jutra i ustane te pođe na jutarnju..." Ubijen je na crkvenim vratima dok je molio: "Gospodine, u tvoje ruke predajem svoj duh." Ubijen je iz mržnje prema kršćanstvu i iz často-

hlepja, a sahranjen je u južnoj lađi katedrale svetoga Vida u Pragu. Najljepši praški trg, svjedok baršunaste revolucije i praškoga proljeća nosi njegovo ime.

U mjesecu rujnu slave imendan:

1. Egidije, Branimir, Tamara, 2. Kalista, Divna, Maksima, Veljko, 3. Grgur, Grga, Grgo, Gordana, 4. Rozalija, Roza, Ruža, Dunja, Ida, Marcel, 5. Lovro, Borko, Roman, 6. Zakarija, Boris, Davor, 7. Marko, Stjepan, Melhior, Blaženko, 8. Marija, Maja, 9. Petar, Strahimir, 10. Pulherija, Nikola, 11. Hijacint, Cvjetko, Miljenko, 12. Marija, Gvido, Dubravko, 13. Ivan, Zlatko, 14. Višeslav, 15. Dolores, Tugomil, 16. Kornelije, Ciprijan, Eufemija, 17. Robert, Franjo, 18. Josip, Sonja, Irena, 19. Januarije, Suzana, Emilija, 20. Andrija, Svjetlana, 21. Matej, Mate, Matko, 22. Toma, Mavro, Žarko, 23. Lino, Tekla, Konstancije, 24. Rupert, Mirko, 25. Firmin, Zlata, Kleofa, Rikarda, 26. Kuzma, Damjan, Damir, Justina, 27. Vinko, Gaj, 28. Vjenceslav, Većeslav, 29. Mihael, Mijo, Mićo, Gabriel, Gabor, Rafael, 30. Jeronim, Jerko, Jere, Honorije, Časlav.

Zanimljivost

CRKVA MORA POJAČATI PASTORAL PUTEV INTERNETA

Katolička crkva na njemačkome govornom području želi pojačati duhovnu skrb putem Interneta. Pojavljivanje Crkve na Internetu je apsolutno nedovoljno, a treba se iskoristiti dijaloške mogućnosti toga medija, istaknuo je mons. Walter Boecker na konferenciji voditelja pastoralnih ureda iz Njemačke, Austrije i Švicarske u Münchenu. Duhovnik na Internetu postoji već u biskupijama Hildesheim i Wuerzburg, a na susretu je upozoreno kako se upravo putem svjetske mreže računala može doprijeti i do onih koji su se udaljili od Crkve. Savjetnik za Internet pri Njemačkoj biskupskoj konferenciji Andreas Schwenzer zauzeo se za pokretanje diskusija na Internetu o važnim pitanjima kršćanske vjere. /IKA/

tel: 024/ 33-454

Masaža

Elektromagnetna terapija

Damir Nimčević
medicinski tehničar

Petőfi Sándora 17
Mob.Tel.: 064/11-42-393

AGROCOM
POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA
TRGOVINA NA VELIKO I MALO

Mr. RUŽA PETRINA
direktor

24214 TAVANKUT
Marka Oreškovića 3/1
Tel.: 024/767-477
Tel./fax: 024/767-426

24000 SUBOTICA
Žarka Zrenjanina 4
Tel.: 024/559-025

HOD PREMA NEBESKOM OCU

(Iz rukopisa "Blago duše", nastavak str. 237-251)

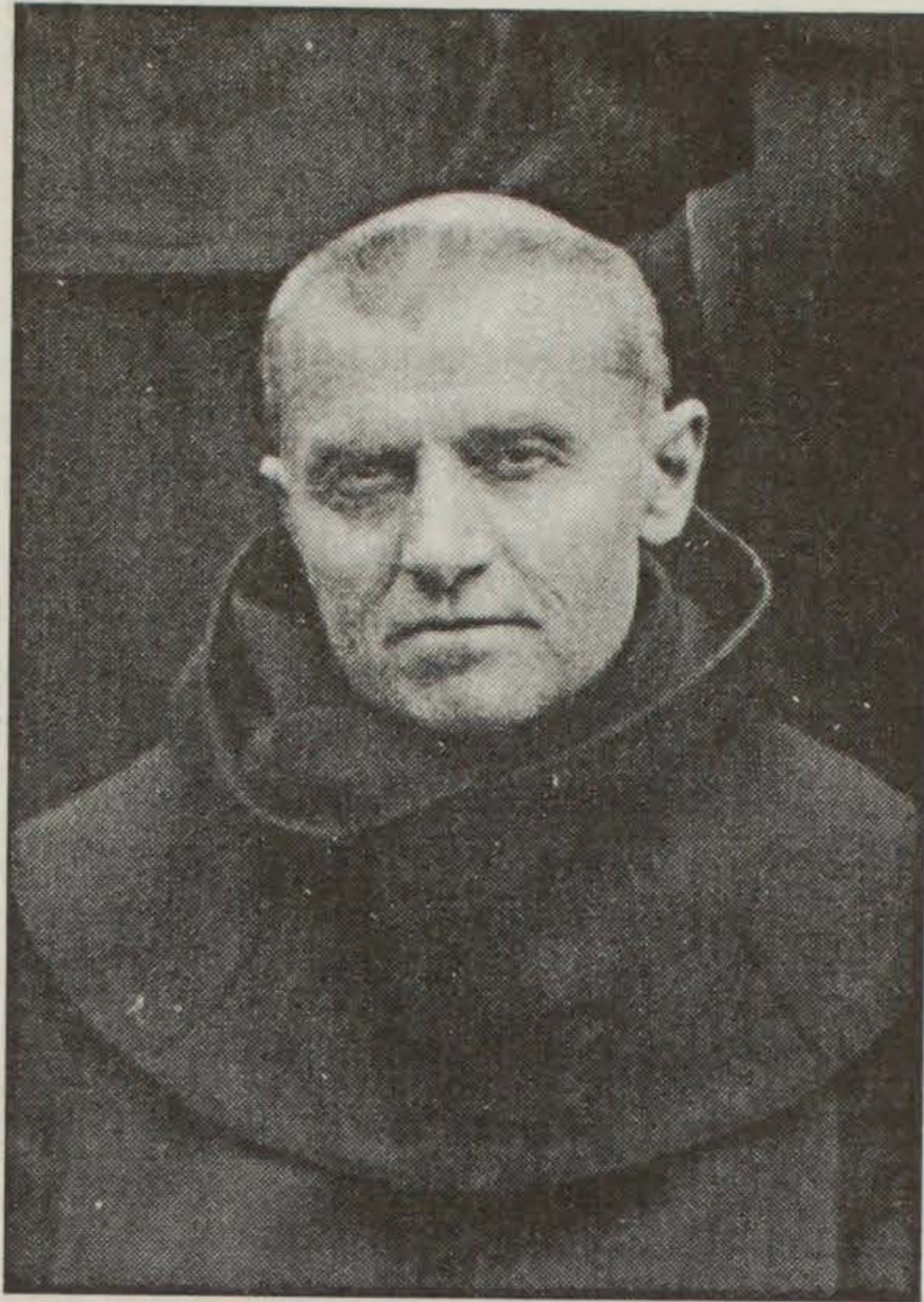
Isus je došao na ovaj svijet da nas otkupi ali i da nas nauči kako treba nebeskom Ocu služiti za vrijeme zemaljskog života. Temeljno u službi Boga Oca je *"ispunjavanje volje Očeve. Volja Očeva bila je Isusu hrana. Zato, vara se svaki tko traži nešto drugo, osim volje nebeskog Oca"* (254).

Tko ide nebeskom Ocu u susret, "u goste", neka se očisti, nakiti, to jest neka zbacila sa sebe sebičnost i neka se obuče u milost (251). Neka "liječi bolesne oči." Oči pak duše liječimo kada napredujemo u čistoći srca. *"Kao što bolesno oko ne uživa ljepote prirode tako nečista duša ne vidi, ne uživa Božju ljepotu, jer Boga vide koji su čista srca i duše"* (254).

Jednako tako važno je u hodu prema nebeskom Ocu da dušu *"ne upravlja utisak (trenutka), nego jedino Isus. Što on kaže to činimo"* (245). Dok nas Isus vodi k Ocu želi *"da njegove ovce slušaju njegov glas jer svaki drugi glas je opasan"* (245).

Uz slušanje Isusovog glasa važan je glas savjesti jer: *"Glas savjesti je Božji glas"* (249).

Tko ide u susret nebeskom Ocu liječeći svoje "duhovne oči", zbacujući sa sebe "sebičnost", slušajući "Isusov glas i glas savjesti," neka također ... ne trpi trun u oku a što je svojevolumna rastresenost u molitvi i strah od rastresenosti jer: *"što je trn u oku to je svojevolumna rastresenost u molitvi, koliko god nas mušica napasti (rastresenosti) salijeće, ipak možemo moliti"*. Treba pobijediti strah od rastresenosti. Strah rastresenosti pobjeđuje

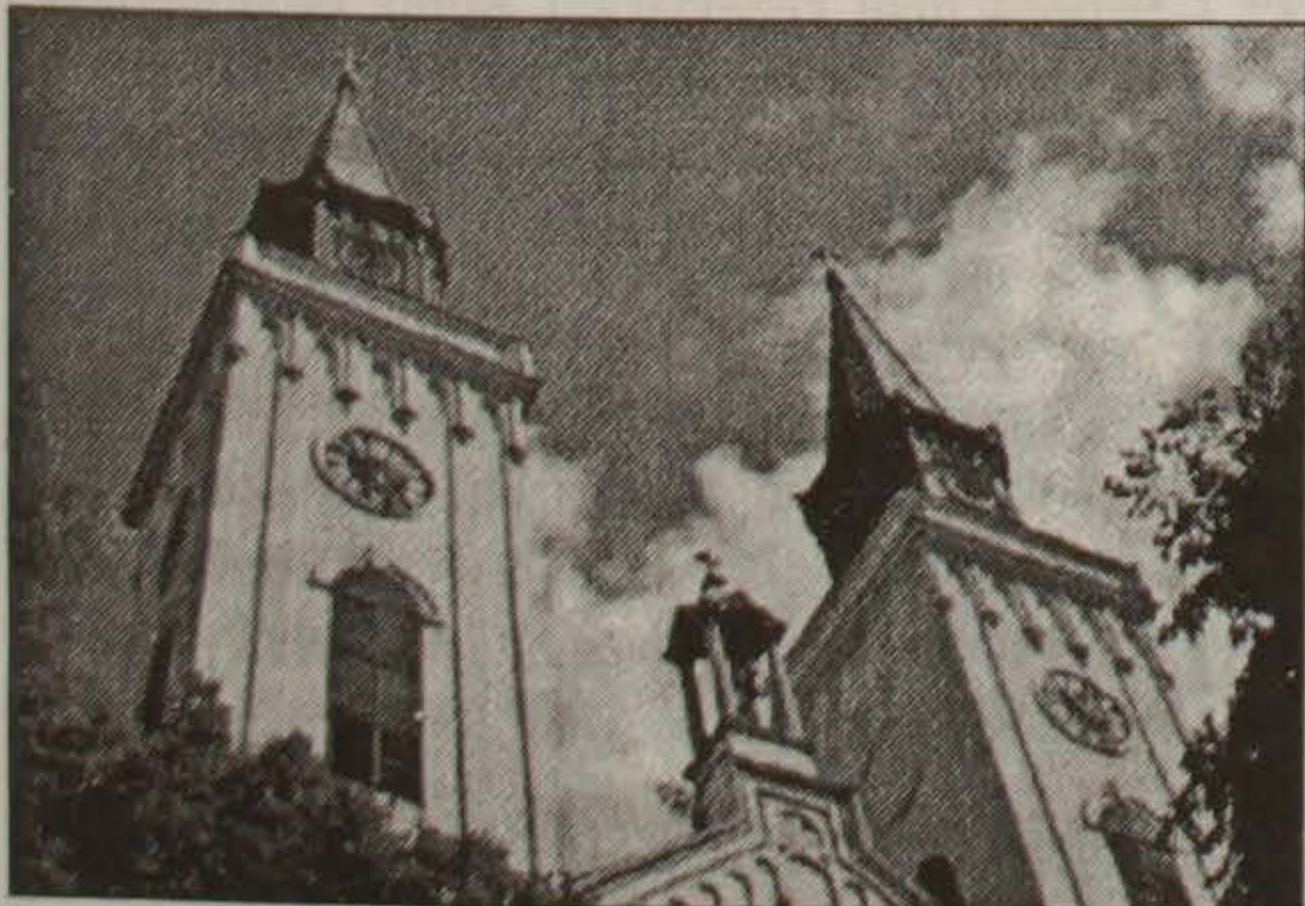

onaj koji dok moli podržava svijest da *"stupa u pametnu kraljevinu uskrsnulo Spasitelja i vjeruje u Sunce Isusa.. Kad gledamo Sunce Isusa zaslijepimo i nije nam važno što svijet misli. U kraljevstvu naime uskrsnuća i pljesnivi kruh medenim kolačom postaje, a poderano odijelo se u kraljevski plašt pretvara, a svaka rana dragi kamen postaje"* (237).

"Dakle, ni na lijevo ni na desno, nego ravno hodajmo, prema divnom blagu, prema Bogu Ocu i njegovoj volji" (250).

Kako bi kršćanin ovaj hod prema nebeskom Ocu što bolje ostvarivao, potrebno mu je vjerovati: *"... vjerujemo i činimo sve po vjeri. Što češće razmatrajmo da je Bog najljepši i bez ikakvog nedostatka. Radujmo se njegovoj ljepoti. Zazivajmo u pomoć njegovu svemogućnost"*

Priredio:
o. Ante Stantić, OCD

Urreduje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
**POETSKI
KULIAK**

Đuro Perica rođen je 1941. u Nijemcima, općina Vinkovci. Pučku školu je završio u rodnom mjestu a gimnaziju u Zagrebu i Vinkovcima. Diplomirao je u Zagrebu na Fakultetu poljoprivrednih znanosti.

Uhapšen je 1975. g. i suđen montiranim procesom pod političkom optužbom. U zatvoru je proveo punih 14 godina.

Pjesme je pisao u zatvoru. Mnoge su mu oduzete a sačuvane su izišle u zbirci: *"Žar na dlanu"*, Zagreb, 1990.

MOLITVA

Ljudi smo, Bože,
po tebi stvoreni
pa zašto onda
nismo svi pravedni?
Zašto si jednima
vlast i snagu dao
a drugima da trpe,
život jadan i zao.
No, ako je takva
Providnost Tvoja
neka je u ruci Tvojoj
i sudbina moja!
Za zlu mi kob
ovoga svijeta
pomoći može samo
Tvoja volja sveta.

/Zagreb, 22. studenog 1975./

Đuro Perica

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadordev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 753-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

KATOLIČKA CRKVA I KRŠĆANI NEKATOLICI

"Crkva priznaje da je zbog više razloga povezana s onima koji su kršteni i nose časno kršćansko ime, ali ne ispovijedaju cjelovitu vjeru ili ne obdržavaju jedinstvo zajedništva pod Petrovim nasljednikom" (LG br.15).

1. Današnje ekumensko gibanje među svim kršćanima

Svjesni smo vremena i prostora u kojemu živimo, kao i problema podijeljenosti kršćana što sve škodi svjedočkom naviještanju Evanđelja. Oni koji se interesiraju za kršćanstvo u neizvjesnosti su čijeg su Krista prihvatiti: katoličkog, pravoslavnog, protestantskog, anglikanskog? Čijoj se kršćanskoj zajednici priključiti kada svaka za sebe tvrdi da je ona jedina prava Kristova Crkva, a drugoj to niječe? Postavlja se također i pitanje MISIJA u svijetu koje treba postaviti na nove osnove, ako se želi autentično naviještati Krista kao jedinog puta spasenja. Donedavno smo mi katolici učili da nekatolici trebaju ostaviti svoje zablude i pridružiti se nama ovakvima kakvi jesmo. Povijesna zbivanja od osnutka međunarodnih misijskih pokreta 1910, Svjetskog vijeća crkava 1948, te zajednička sudbina logoraša Drugog svjetskog rata, puno su toga promijenili na bolje i dokinuli mnoge predrasude jednih protiv drugih. Nastala je potreba suradnje i odgovornosti svih kršćana za evangelizaciju i izgradnju bolje budućnosti svijeta.

Među katolicima ekumensko gibanje najprije započinju teolozi pojedinci, koji su često puta bili nepravedno kritizirani, pa čak i ušutkivani, ali su ustrajali u ekumenskom gibanju i nikada nisu istupili iz Crkve. Pape posljednjih desetljeća: Leon XIII, Pijo XI. i Pijo XII, rado su isticali autentične kršćanske i crkvene elemente kod odijeljenih kršćana. No i oni su govorili o potrebi povratka odijeljenih pod jednog pastira, rimskog Papu i u Katoličku crkvu kakva je bila. Godine 1949. kao prvi znak uočavanja crkvenog učiteljstva novog ekumenskog gibanja među odijeljenim kršćanima, jest Uputa sv. Oficija od 20. prosinca u kojoj stoji: "Na više kontinenata, uslijed različitih izvanjskih okolnosti, osobito kao odgovor na zajedničku molitvu vjernika, Duh Sveti probudio je milost u srcima brojnih ljudi odijeljenih od Katoličke crkve te ojačao u njima sve jaču želju za jedinstvom svih koji vjeruju u Krista Gospodina. Taj događaj predstavlja za sinove prave Crkve izvor duboke radosti u Gospodinu i ujedno poziv da podržimo sve one koji stvarno traže istinu moleći Boga da im dadne svjetla i snage."

Koncilski papa Ivan XXIII. postavljajući promicanje ponovnog punog jedinstva te u prvoj fazi Sabora osniva Sekretarijat za promicanje kršćanskog jedinstva 5. lipnja 1960, koji se odmah povezao s nekatoličkim ekumenskim ustanovama poduzimajući pripremanje predloga za budući Sabor u vezi s ekumenizmom. Nekatolički promatrači su se odazvali

na poziv i bili nazočni na svim zasjedanjima Sabora. Priredio se i Dekret o ekumenizmu koji donosi katolička načela o jednom ekumenizmu u koji se uključuju svi kršćani. Taj Sekretarijat djeluje i danas dosta uspješno, unatoč nekim poteškoćama koje se na putu jedinstva ne mogu izbjeći. Pod ekumenskim gibanjem Sabor podrazumijeva pothvate koji idu u smjeru otklanjanja iskrivljenih tvrdnji jednih protiv drugih, održavanju skupova i priređivanju doktrinalnog dijaloga. Cilj je ekumenizma međusobno upoznavanje odijeljenih kršćana, obnavljanje vlastitih zajednica, ispitivanje ostvarenosti volje Kristove u vlastitoj zajednici. Sabor priznaje da je do podijeljenosti došlo "krivnjom ljudi na jednoj i na drugoj strani" (UR 3,1). Jedinstvo kojemu svi pridonosimo i u koje vjerujemo bit će Božje djelo, a ne ljudsko. Važno je da obnavljamo svoju Crkvu i uviđamo što je u njoj bitno i neopozivo, a što je rezultat povijesnih naslaga i prilagođavanja vremenu koje je nestalo.

U Konstituciji i u Dekretu o ekumenizmu Sabor odijeljene kršćane naziva "Crkvama ili crkvenim zajednicama". Taj naziv je važan s čisto katoličkog gledišta. Što te zajednice imaju više autentično kršćanskih elemenata, to su više Crkve. Pojam crkvenih zajednica ne predstavlja čisto sociološku oznaku, nego ga određuju "elementi" Crkve koji postoje u kršćanstvu odvojenom od Rima. Konstitucija i Dekret o ekumenizmu ne govori o shizmatičima i hereticima.

2. Veze pravog, iako ne potpunog jedinstva, koje već postoji

"Postoje mnogi koji poštuju Sveto pismo kao normu vjerovanja i življenja te pokazuju iskrenu vjersku revnost. Oni s ljubavlju vjeruju u Boga, Oca Svemogućega i u Krista Sina Božjega i Spasitelja. Krštenjem dobivaju biljeg te se povezuju s Kristom. Priznaju i primaju, štoviše, i druge sakramente u svojim Crkvama ili crkvenim zajednicama. Mnogi među njima imaju i episkopat, slave svetu Euharistiju i gaje pobožnost prema Bogorodici Djevici. Ovamo spada i zajedništvo molitava i drugih duhovnih dobara; štoviše, stanovita prava povezanost u Duhu Svetom koji svojom milošću i darovima djeluje i u njima svojom posvetnom snagom" (LG 15,2).

Prvi korak ponovnom uspostavljanju punog jedinstva jest priznavati i promicati one veze koje već postoje. Koncil to spremno čini kada kaže da se Katolička crkva osjeća povezana s onima koji s pravom nose kršćansko ime, iako ne priznaju sve vjerske istine ili ne prihvaćaju primat Petrova nasljednika.

a) Sveto pismo kao norma vjerovanja i življenja, zajednička je baština svih kršćana. Sabor ističe i razliku u odnosu između Svetog pisma i Crkve koja postoji kod katolika i protestanata: "Prema katoličkom vjerovanju, vjerodostojno crkveno učiteljstvo ima u Crkvi

posebno mjesto u izlaganju i propovijedanju pisane Božje riječi" (UR 21,3). Protestanti tu ulogu ne priznaju u onom obliku u kojem je priznajemo mi katolici. Pravoslavci imaju biskupsku službu i svećeničku službu kao bitnu za ustrojstvo Crkve na zemlji, a tumačenje Svetog pisma vrednuju u okviru učiteljske službe. Za protestante Sabor kaže da s ljubavlju i poštovanjem proučavaju Sveto pismo, u njemu "traže Boga kao onoga koji im govori u Kristu, Božjoj Riječi, za nas utjelovljenoj" (UR 21,1-2).

b) Vjera i krsno pritjelovljenje Kristu bitno je za kršćansku orijentaciju. Riječi Konstitucije podsjećaju na tu zajedničku bazu koju prihvaćaju članice Ekumenskog vijeća Crkava. Krsnu vjeru u Krista Sabor smatra izvorom i zalogom jedinstva koje već postoji među odijeljenim kršćanima. Isto tako Sabor kaže da u vjeri o Kristu ima i malih odudaranja između Katoličke crkve i odijeljenih kršćana na Zapadu, osobito o ulozi Marije u povijesti spasenja, koje ne želi prešutjeti (usp. UR 20).

c) Zajedništvo sakramenata nije u jednakom stupnju kod svih kršćana odijeljenih od katoličke zajednice. Krštenje svi priznaju, samo što neki osporavaju vrijednost krštenja djece i traže da se samo odrasli krste. Pravoslavna crkva ima svih sedam sakramenata i valjano zaređene biskupe i svećenike, što je katolička teologija priznavala i prije Sabora. Nažalost, pojedinci u nekim pravoslavnim Crkvama dovode u pitanje valjanost katoličkih sakramenata, iako se njihovi stavovi ne mogu uzimati kao službeni stavovi njihove Crkve. Pojedini odijeljeni kršćani ne priznaju Euharistiju kao što to imaju katolici, zatim brak kršćana i svećeništvo reda. Kao posebnu vezu zajedništva s nekim odijeljenim kršćanima Konstitucija ističe Euharistiju, episkopat i štovanje Bogorodice. To se odnosi na pravoslavce. Taj stupanj zajedništva omogućuje Sabor i kasniji službeni dokumenti dopuštajući katolicima primanje sakramenata pokore, Euharistije i bolesničkog pomazanja u Pravoslavnoj crkvi i pravoslavcima u Katoličkoj Crkvi kada to traži dobro vjernika (usp. OE 26-29; Ekumenski direktorij I,41-51).

d) Zajedništvo molitava i dobrih djela još je jedna veza koja spaja kršćane. To je prije svega molitva za ponovno sjedinjenje za koje su se ponovno otvorile sve kršćanske zajednice. Zajedno molimo da bude jedno stado i jedan Pastir, a to je Krist Isus koji je vrhovni poglavar svih kršćana i Crkava. Osim molitava u zajedništvo ubrajamo zajedničke pothvate služenja braći ljudima preko konfesionalnih radnji i ustanova, gdje nema doktrinalnih i dogmatskih razlika.

e) Darovi Duha Svetoga, po nauci Sabora nisu rezervirani samo za pripadnike Katoličke crkve. Duh djeluje i u odijeljenim kršćanima, u njima podiže karizmatičare koji te zajednice potiču da bolje ostvaruju svoj ljudski i kršćanski poziv. Izvanredni dar Duha Svetoga jest prolijevanje krvi za vjeru, što se događalo u područjima gdje kršćani nekatolici misijski djeluju. Među darove Duha Konstitucija ubraja težnje i pothvate "da se svi mirno sjedine, na način koji će Krist odrediti, u jedno stado pod jednim Pastirom".

Mato Miloš, OCD

“ULASKOM U TREĆE TISUĆLJEĆE” (3)

Lice koje treba razmatrati

Drugo poglavlje dokumenta kojega želimo približiti čitateljima našega Lista u ovom broju nosi naslov "Lice koje treba razmatrati". Apostolu Filipu dolaze neki Grci s molbom: "Htjeli bismo vidjeti Isusa." On ih dovodi Isusu. U današnje vrijeme mnogi ljudi od kršćana očekuju upravo to i mole ih da hoće vidjeti Isusa. Današnji čovjek je spreman vidjeti Isusa Krista a manje slušati o Kristu. I stoga je zadaća Crkve odražavati Kristovo svjetlo u svakom povijesnom razdoblju i učiniti da njegovo lice zasja pred naraštajem novoga tisućljeća. No, da bi Crkva mogla odražavati Kristovo svjetlo, ona mora razmatrati njegovo lice. Zato svaki kršćanin mora, više nego ikada, biti usredotočen na molitvu i promatranje Kristova lica.

Prvi način promatranja jest vjerno čitanje i razmatranje Svetoga pisma. Ono je djelo Duha Svetoga i u evanđeljima nam ocrtava to lice Nazarećanina koje izranja iz pouzdanih povijesnih okvira i stoga je život Isusov onako kako ga opisuje evanđelje neiscrpivo blago za upoznavanja Krista.

Čitati evanđelje i promatrati lice Gospodnje postaje razmatranje i tek onda životno opredjeljenje kada ga čitamo vjerom. Lice koje su apostoli razmatrali nakon uskrsnuća bilo je lice istog onog Isusa s kojim su živjeli oko tri godine. To lice ih je i sada uvjeravalo u istinitost njegovog sadašnjeg života, pokazujući im ruke i bok. Apostol Toma nam je pokazao najbolji put od želje vidjeti Gospodina do činjenice susresti Boga. Dakle, tražio je Isusa, a susreo vjerom Krista i Boga. Put vjere su prešli svi apostoli. I oni su u evanđeljima opisani. I tim putem vjere doći ćemo do treće značajke promatranja lica Gospodinovog a to je vječno otajstvo Riječi koja je tijelom postala.

Racionalizam današnjice se suprotstavlja takvom promatranju otajstva. No za vjeru Crkve bitno je i nezaobilazno priznati da je uistinu Riječ postala tijelom, da je poprimila sve ljudske dimenzije osim grijeha. Pred tim otajstvom se Crkva uvijek divi i klanja. Otajstvo je dakle utjelovljenje, Otajstvo je otkupljenje. Otajstvo je cijeli Isusov pashalni misterij i napose naše milosno "oblačenje" u novoga čovjeka. Isus je novi čovjek, na to je svoje sudioništvo pozvao sve nas. U otajstvu Utjelovljenja postavljeni su temelji za antropologiju koja može ići onkraj vlastitih granica, vlastitih proturječja krećući se prema samom Bogu, štoviše prema cilju pobožanstvenjenja ucjepljenjem u Krista, otkupljena čovjeka, pripuštenoga u zajedništvo života Presvetoga Trojstva. Samo zato što je Sin Božji postao čovjekom, čovjek može u njemu i po njemu postati istinskim Božjim djetetom (br. 16-23)

Mr. Andrija Kopilović

VJERSKA NASTAVA U ŠKOLAMA SRBIJE

Poštovani roditelji i učenici!

Uredbom o organiziranju i ostvarenju vjerske nastave i nastave alternativnog predmeta, koju je Vlada Republike Srbije donijela 24. srpnja 2001. godine, od ove školske godine učenicima prvih razreda osnovnih i srednjih škola u našoj Republici pružena je mogućnost da upoznaju osnove učenja vjere u Boga, koja je najdublja potreba svakog čovjeka, što svjedoči i suvremena psihologija.

Prema Uredbi, vjerska nastava se organizira za sve tradicionalne crkve i vjerske zajednice u Srbiji. To su: Srpska pravoslavna crkva, Islamska zajednica, Katolička crkva, Slovačka evangelička crkva a. v., Evangelička kršćanska crkva a. v., Reformatska kršćanska crkva i Jevrejska zajednica.

Sva dosadašnja istraživanja su pokazala da 87% građana naše zemlje čine vjernici. Vraćanjem vjerske nastave u škole oni, u procesu demokratizacije društva, ostvaruju čitav niz osnovnih ljudskih prava, prije svega pravo roditelja da osiguraju odgajanje djece u skladu sa vlastitim vjerskim uvjerenjima. Ovo pravo je utemeljeno na međunarodnim građanskim i političkim pravima, naročito na Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravu djeteta iz 1990. godine.

Vjerska nastava je prirodan, normalan i neophodan dio školovanja u gotovo svim demokratskim i civiliziranim zemljama suvremenog svijeta (Austriji, Belgiji, Češkoj, Finskoj, Grčkoj, Holandiji, Italiji, Njemačkoj, Rusiji, Ukrajini, itd.). Kroz vjersku nastavu mladima u našoj zemlji pruža se prilika da se i na ovaj način ravnopravno uključe u moderne, a nikad prekinute, tokove civilizacije evropske zajednice naroda, kao i da im doprinesu svjedočenjem vlastite vjere, predanja i kreativnosti.

Kod nas je vjerska nastava predmet koji može, ali ne mora, da se izabere, i koji će se ocjenjivati opisno. Ocjena neće utjecati na uspjeh na kraju godine.

Roditelj, odnosno staratelj može odlučiti da učenik osnovne škole pohađa vjersku nastavu ili nastavu alternativnog predmeta.

Učenik srednje škole može odlučiti da pohađa vjersku nastavu ili nastavu alternativnog predmeta, uz obavezno upoznavanje roditelja, odnosno staratelja s odlukom (Čl. 2., st. 1. i 2. Uredbe).

Vjerska nastava obavezna je za učenika koji se opredijeli za vjersku nastavu, a nastava alternativnog predmeta obavezna je za učenika koji se opredijeli za nastavu alternativnog predmeta (Čl. 3. Uredbe).

Vjerska nastava se organizira i izvodi za tradicionalne crkve i vjerske zajednice u Republici Srbiji bez obzira na broj vjernika u određenoj sredini (Čl. 4. Uredbe).

Uspjeh učenika iz vjerske nastave i nastave alternativnog predmeta ocjenjuje se opisno.

Ocjena iz vjerske nastave i nastave alternativnog predmeta ne utiče na opći uspjeh učenika (Čl. 11., st. 1. i 2. Uredbe).

Na satima vjerske nastave učenici će, u skladu s uzrastom, moći:

- da čuju odgovore o najdubljem smislu postojanja čovjeka i svijeta (tko sam, zašto postojim...), o ljudskoj slobodi, o životu u zajednici (porodici i društvu), fenomenu smrti, o odnosu s prirodom koja nas okružuje...;

- da budu, u ovom vremenu otuđenosti, sebičnosti i usamljenosti pojedinca, odgajani u duhu međusobnog poštovanja, solidarnosti, tolerancije i ljubavi;

- da bolje razumiju druge predmete, kao što su povijest, psihologija, sociologija, filozofija...;

- da bolje upoznaju slikarstvo, glazbu, književnost, umjetnost uopće, koje su nezamislive bez religijskih tema i sadržaja;

- da razviju osjećanje odgovornosti prema životnoj sredini i prirodi uopće, koje nisu stvorene samo da bismo od njih bahato, koristoljubivo i narušavajući harmoniju uzimali, nego su kao dar Božji namijenjeni vječnosti;

- da spoznaju da pored mnoštva prava, svaki čovjek, ukoliko želi biti sretan, ima i odgovornosti;

- da bez posrtanja koračaju kroz život u kojem ih vrebaju razne zamke i iskušenja, kao što su alkoholizam, droga, sekte, kriminal... i najzad,

- da shvate da ne postoji sukob između znanosti i vjere, što pokazuje i činjenica da su skoro 90% vrhunskih znanstvenika religiozni ljudi; čuveni fizičar Newton, je rekao: "Ljudi koji ne rade na znanosti pogrešno shvaćaju da znanstvenik zbog njegovog većeg znanja mora biti nereligiozan. Naprotiv, naš rad dovodi nas bliže Bogu."

Rezultati ankete Ministarstva prosvjete pokazali su da 82% srednjoškolaca želi pohađati vjersku nastavu.

Unaprijed zahvaljujemo na razumijevanju i suradnji!

Ministarstvo prosvjete i sporta

ŽUPA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE U APATINU

Pogled u prošlost

Apatin, drevni gradić na lijevoj obali Dunava, početke svog kršćanskog života može tražiti u dalekoj prošlosti. Naime, još u 14. stoljeću benediktinska opatija u Baji postaje vlasnik ovog posjeda. Međutim, Apatin svoj nastanak i postojanje ipak najviše duguje kaločkoj nadbiskupiji koja se već 1337. godine spominje kao novi vlasnik. Kaločka nadbiskupija u vrijeme nadbiskupa **Rafaela Hercega**, u periodu između 1450. i 1453. godine gradi nadbiskupski dvor koji postaje ljetna rezidencija kaločkog nadbiskupa. Zanimljivo je pismo koje je iz ove rezidencije nadbiskop **Herceg** napisao **Ivanu Kapistranu** koji je ovdje i boravio sa svojom vojskom pri pohodu na Beograd.

Sam grad sa svojom župnom crkvom izgrađen ju u neposrednoj blizini dvora, a crkva je bila posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Najezdom Turaka stanovništvo se povlači u sigurnije krajeve Mađarske, a apatinska župa ostaje bez svojih vjernika. Još za vrijeme Turaka opustjeli samostan i crkvu ponovno naseljavaju benediktinci, koji pokušavaju u vrlo teškim uvjetima života, u razvalinama srednjovjekovne crkve obnoviti kršćanski duhovni život. Povlačenjem Turaka pred vojskom princa Eugena Savojskog, oni sa sobom u zarobljeništvo odvođe i posljednjeg benediktinskog monaha.

Nakon oslobođenja Bačke, ovo područje potpada pod kameralnu upravu Bečkog dvora. Više od četiri decenije

bilo je potrebno da bečki dvor učvrsti svoju vlast na ovom prostoru i počne s organiziranim naseljavanjem građana na ovo područje.

Godine 1733. bilo je u Bačkoj svega 9 župa - filijala, koje su vodili franjevci. Njihovo sjedište bilo je u Baču. U ovom razdoblju prije naseljavanja Nijemaca, Apatin je bio vojno naselje u kome su izgrađeni brojni magacini za potrebe vojske. Već tada postojala je prostorija koja se koristila i za vjersku službu, koju su vršili franjevci iz Sonte. Godine 1742. Apatin potpada pod upravu franjevac iz Sombora.

Gradnja prve crkve

Godine 1748. Ugarska dvorska komora počinje s gradnjom prve crkve u Apatinu. Upravo u to vrijeme počinje i organizirano naseljavanje Nijemaca u Bačku i Apatin. Posvetu ove crkve obavio je prvi apatinski svećenik **Jakob Mikoš**. Kao što je bilo karakteristično i za ostala okolna mjesta, kult Bogorodice prenio se iz Srednjeg vijeka i crkva je posvećena Uznesenju Marijinom. Crkva je građena od čvrstog materijala i bila je pokrivena crijepom. Dužina crkve je bila 46 metara, a širina 12; visina tornja je bila 20 metara. Godine 1750. apatinska crkva postaje samostalnom župom. Nažalost, ova prva crkva kolonističkog Apatina, kao i dvije trećine grada, u posljednjoj deceniji 18. stojeća nestaju u vodama Dunava. Godine 1795. započeta je gradnja nove velebne crkve koja je također posvećena Uznesenju Marijinu.

Crna Bogorodica

U Apatin kao centar njemačke kolonizacije slivalo se mnoštvo kolonista. Potreba za duhovnim životom bila je sve veća. Nakon postavljanja znamenite Crne Bogorodice Apatinske na glavni oltar, Apatin postaje i središte hodočasništva novopridošlih kolonista. Crna Bogorodica tako postaje zaštitnica doseljenika.

U 250 godina povijesti apatinske župe svećenstvo je odigralo vrlo veliku ulogu. Apatin je bio centar njemačke kulture i duhovnosti na ovim područjima. Svećenici koji su ovdje bili na službi uglavnom su bili visoko obrazovani i školovani na poznatim sveučilištima kao što su Kaloča, Graz, Rim, Zagreb i dr.

Crkva Srca Isusova

Apatinska župa je u drugoj deceniji 19. stoljeća ponovo uzdignuta na rang Opatije. Ovaj status pripao joj je kao uspomena na srednjovjekovnu opatiju kojoj Apatin i zahvaljuje svoj naziv. Svećenik koji je stajao na čelu određene opatije bio je opat. Apatinski opati odigrali su značajnu ulogu ne samo među vjernicima u gradu nego i šire. Znameniti apatinski svećenik i posljednji opat, **Jakob Egert**, uvidjevši potrebe vjernika u gradu, 1933. godine započinje graditi novu, vrlo lijepu crkvu posvećenu Srcu Isusovu. Tako je uspostavljena nova župa u Apatinu. Nažalost, ova župa nije imala mogućnost dugog života. Drugi svjetski rat sa svojim strahotama razorio je jedan svijet koji je postojao u Apatinu. Apatinske Nijemce poslije Drugog svjetskog rata zadesio je progon, koji je doveo do prestanka svakog vjerskog života. Apatinska crkva tada je gotovo ostala bez svojih vjernika. Međutim,

Slavlje Prve pričesti

JAKOB PFEIFER

Župnik Jakob Pfeifer rodio se 16. 11. 1952. godine u Plavni. Klasičnu gmnaziju "Paulinum" u Subotici pohađao je od 1967. do 1971. godine. Teologiju je studirao u Đakovu od 1971. do 1976. godine. Za svećenika je zaređen 29. 06. 1976. godine u subotičkoj katedrali. Službu kapelana je vršio šest mjeseci u Bajmoku, a od 1. 04. 1971. godine župnik je u Odžacima; 1. 09. 1997. godine imenovan je župnikom i u Apatinu. Iste godine u mjesecu prosincu imenovan je arhiprezbiterom Podunavskog arhiprezbiterata. Istaknuti je pobornik ekumenskog pokreta.

Unutrašnjost crkve Uznesenja BDM

poslije otpuštanja iz logora Nijemci koji se vraćaju u svoj grad ponovno obnavljaju župu Uznesenja Marijina. Vremenom u grad dolazi mnoštvo vjernika iz okolnih mađarskih i hrvatskih sela. I tako, iako katolička manjina u gradu, vjernici

nastavljaju svoj duhovni život u obnovljenoj župi.

Renesansa kršćanstva u Apatinu

I bezbožni komunizam ostavio je svoj trag u ovoj župi. Župa tokom proteklih pedesetak godina osjetno slabi i svodi se na nekoliko desetina, uglavnom starijih građana. Posljednji ratovi u susjednim zemljama dodatno su otežali položaj katolika u gradu i bilo je gotovo izvjesno da će kršćanski život potpuno nestati. No, dogodilo se nešto novo i lijepo. Kršćanski život u Apatinu posljednjih godina doživljava svoju pravu renesansu. Zahvalnost za to dugujemo prije svega župniku **Jakobu Pfeiferu** koji je 1997. godine preuzeo župu i neumorno se uhvatio u koštac s problemima i pripono na neumoran rad za duhovnu obnovu grada. Svojim predanim radom i

Župnik Pfeifer ulaže puno truda i u radu s njima. Iako gotovo svake nedjelje krsti po koje romsko dijete, Roma je u crkvi malo. Zato ih župnik specifičnim pristupom pokušava privoljeti da češće dolaze u crkvu i to mu prilično uspijeva.

Akcije Pastoralnog vijeća

Naša zajednica također ima svoj crkveni odbor - Pastoralno vijeće. Ono se sastaje obično kada se odlučuje o organiziranju nekih većih poslova i kada se dogovaramo za veće radove i popravke crkve. Pastoralno vijeće na čelu sa župnikom dosta je uradilo na sanaciji crkve i župne kuće. Najveći radovi na crkvi bili su 1998. godine kada se slavila 200. obljetnica završetka gradnje crkve. Tokom 1999. godine popravljene su i orgulje tako da se sada i na ovom drevnom crkvenom instrumentu prate mise, ali obično blagdanima.

Župnik opat dr. Jakob Egerth postavlja kamen temeljac za crkvu Srca Isusova 1933. godine

bezgraničnom ljubavlju okupio je oko Crkve vjernike različitih nacionalnosti. Pružio je ruku i pripadnicima drugih vjera i doprinio boljem prihvaćanju bratske ljubavi i tolerancije u gradu, koja je ozbiljno bila narušena nakon nemilih zbivanja posljednjih godina.

Višejezična zajednica

Apatinska župa za ovih nekoliko godina izrasla je u veliku zajednicu. Iz dana u dan sve više vjernika se vraća svojoj Crkvi. Župnik **Jakob Pfeifer** mise služi na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku. Propovijedi nedjeljom su obično na hrvatskom tako da ih svi mogu razumjeti. Župni zbor broji dvadesetak članova koji također pjeva na tri jezika.

U gradu postoji velika zajednica Roma, koji su velikom većinom katolici.

Malteški vitezovi

U našoj župi je tokom 2000. godine osnovana karitativna organizacija Malteških vitezova, koja također pokušava svojim djelovanjem ublažiti nagomilane socijalne probleme u gradu. Jedna od prioritarnih aktivnosti ove organizacije je renoviranje župne kuće kod crkve Srca Isusova u kojoj planiramo napraviti centar koji bi nosio ime našeg poznatog humaniste i apatinskog župnika **Adama Berenza**.

Ovaj Centar bi okupio nevladine organizacije kao što su mađarska organizacija "Pal Abraham", njemačka organizacija "Adam Berenc" i malteška organizacija. Članovi malteške organizacije svojim dobrovoljnim radom iz dana u dan sve više doprinose ostvarivanju svog plemenitog cilja.

Apatinska župa tako i pored svojih uspona i padova postoji, jača i svjedoči svojom postojanošću o moći i snazi kršćanske ljubavi i vjere u Boga svevišnjega.

Boris Mašić

Gdje ti je brat Abel?

"I našavši se u polju, Kajin skoči na brata Abela te ga ubi" (Post 4,8).

Grieh se širi. On nije usmjeren samo protiv Boga već pogađa i čovjeka. Dogodilo se prvo ubojstvo - i to bratoubojstvo. Sam čin ispričan je sažeto, s dvije riječi: "skoči" i "ubi". Ubojstvo hladno i s predumišljajem. "Hajdemo van!" (izvorni tekst je vjerojatno još imao "u polje" što se kasnije izgubilo). Kajin zove brata Abela izvan naselja, da budu sami, bez svjedoka. No, da li se išta može dogoditi ili učiniti bez svjedoka? Ne događa li se sve pod okom Božjim, kao što će se to uskoro pokazati? Nema čina bez svjedoka!

Grieh je rasčovječio čovjeka! On je postao bratoubojica! Ali javlja se Svjedok i Tužitelj. Pisac izvješćuje: "Potom Jahve zapita Kajina: *Gdje ti je brat Abel?*" Čovjek ne može jednostavno nestati. Svaki je čovjek pod Božjim okom i njegova briga. To je slučaj i s Abelom. Stoga je to prvo Božje pitanje upućeno Kajinu: "Gdje ti je brat Abel?" (Hebrejski izvornik je još neposredniji: "Gdje je Abel, tvoj brat?"). Nije samo nestao čovjek, već je nestao brat!

Prikaz ovog događaja (Post 4,9-16) vrlo je sličan onom u 3. glavi Knjige postanka kada se Bog obraća Adamu nakon grijeha. I ovdje imamo:

- saslušavanje (rr. 9-10), usp. Post 3,9-13,
- izricanje kazne (rr. 11-12), usp. Post 3,14-19,
- ublažavanje kazne (rr. 13-15), usp. Post 3,21 i
- protjerivanje (r. 16), usp. Post 3,23-24.

Saslušanje

Počinje pitanjem: "Gdje ti je brat Abel?" Ovime Bog nestanak Abela dovodi u vezu s Kajinom. No pitanje je mnogo dublje. Ono prije svega očituje dužnu brigu i odgovornost koju imamo jedni za druge. Kajin tu odgovornost i brigu osorno odbacuje: "Ne znam - odgovori. Zar sam ja čuvar brata svoga?" Prva riječ - i laž! Laž je uvijek povezana sa zločinom. Ona je u službi prikrivanja zlodjela. Odgovor je osoran jer je nečista savjest. Nemir savjesti želi se prikriti grubošću i odbacivanjem svake odgovornosti.

Slijedi drugo pitanje istrage koje je neposrednije: "Što si učinio?" Kajin se brani šutnjom. No Kajinov je napor uzaludan! Bog izlazi s konkretnim dokazom. U taj dokaz uvodi Božja riječ: "Slušaj!" Ona naviješta izričit i direktan dokaz. Taj je dokaz ("corpus delicti") bratova krv! "Krv brata tvoga iz zemlje k meni viče!" Smrt se ne može niti sakriti a niti zataškati.

I tamo gdje se ne čuje krik žrtve, Bog ga čuje! Stoga je Bog ne samo Tužitelj već i glavni Svjedok optužbe i u njegovoj riječi: "Što si učinio?" uvijek se krije točno poznavanje stvari i neoboriva tvrdnja. Prolivena krv viče! (Ima nekih grijeha za koje u Bibliji

piše da vapiju Bogu, pa se po tome i zovu "u nebo vapijući grijesi". Među njima je jedan od prvih: ubojstvo).

"Što si učinio?" To je i pitanje i tvrdnja. Pitanje i tvrdnja pred kojom ubojica ne može pobjeći. Ali to ne vrijedi samo za Kajina. To vrijedi za čitavo čovječanstvo. Postoje ubojstva koja se nikada neće otkriti, smrti koje nikada neće biti kažnjene. No to je samo privremeno. Svakom ubojici bit će jednog dana postavljeno pitanje: "Što si učinio?" Pitanje koje će ujedno predstavljati neoboriv dokaz od kojega se ne može pobjeći! To ne može Kajin - pa neće moći niti bilo tko drugi! To je poruka Biblije.

Izricanje kazne

Kazna koju Bog izriče je trostruka. Ona pogađa a) Kajina, b) njegov rad na zemlji (on je ratar!) i c) njegovu budućnost. No podimo redom:

a) Izricanje Božje kazne najprije pogađa samoga Kajina, tj. njegovo biće

Strašne su riječi koje Bog izriče nad Kajinom: "Stoga budi proklet na zemlji koja je rastvorila usta da proguta s ruke tvoje krv brata tvoga!" (r. 11). Uspoređujemo li kaznu prvih ljudi i zmijske u 3. glavi (Post 3,14-16-19) uočujemo razliku: kod prvih ljudi čovjek nije proklet. Prokletstvo stiže samo zmijsku i zemlju. Ovdje u slučaju Kajina ono pogađa čovjeka. Kajina Bog proklinje zbog njegovog strašnog grijeha ubojstva, koje je ujedno i bratoubojstvo. Zapravo, svako će ubojstvo čovjeka biti bratoubojstvo jer su svi ljudi međusobno braća! U vezi krvi moramo primijetiti da krv u Bibliji znači život. Zemlja je s Kajinove ruke progutala Abelov život. Ovdje je zemlja slična zvijeri koja rastvara svoja usta budući da se radi o nasilnoj smrti. U ovom prvom dijelu izricanja kazne uočimo identifikaciju: "... da proguta s tvoje ruke krv ..." Smrt nije nastupila slučajno, već je prouzročena "tvojom rukom", tj. "ti si ga ubio!"

b) Kajinov rad na zemlji

Kajin je ratar. I zemlja koja bi trebala primiti sjeme koje sije, trud kojim je obrađuje, ona je primila krv njegova brata. Ovaj drugi dio kazne neposredno je vezan uz prvi. Zemlja koja je primila krv uskratit će mu svoje darove. "Obradivati ćeš zemlju ali ti više neće davati svojega roda" (r. 12a). Ovo nas upućuje i na sveopću povezanost svega stvorenja. U toj povezanosti posebno se u staro vrijeme naglašavala veza čovjeka i zemlje.

c) Kainova budućnost

Zbog novog odnosa zemlje prema Kajinu, budući da mu ona "više neće davati svojega roda", Kajin mora otići sa zemlje. Stoga mu Bog govori: "Vječni ćeš skitalica na

zemlji biti!" Čovjek bez zemlje nigdje ne pripada, pogotovo u starini. Zemlja koju je obrađivao, njiva koja je bila njegova i u koju je ulagao svoj trud bila je dio njegovog identiteta. Po njoj je on bio prepoznatljiv i prihvaćan među drugima. Bez toga čovjek nema "svoje mjesto", on postaje skitalica, više nigdje ne pripada. Osim toga on je prokletnik, a prokletnik je izbačen. Svatko ga može ubiti, izložen je svim mogućim opasnostima, krajnje nesiguran za svoju egzistenciju. Stoga nije čudno što je Kajin molio za ublažavanje kazne. Njegov novi položaj sličan je smrti.

Ublažavanje kazne

Premda je proklet, premda je obojica, Kajin se može potužiti na svoju kaznu i tražiti njezino ublažavanje. Ono što u njegovoj jadikovki ima posebno mjesto je upravo egzistencijalna nesigurnost, budući da sada nikuda ne spada: "Evo tjeraš me danas s plodnog tla; moram se skrivati od tvoga lica i biti vječni lutalac na zemlji - tko me god nađe, može me ubiti" (r. 14). Ovdje već naziremo mogućnost krvne osвете kojoj će Kajin biti izložen.

Ublažavanje kazne se sastoji upravo u zabrani krvne osвете. Stoga Bog govori: "Ne! Nego tko ubije Kajina sedmerostruka osveta će se na njemu izvršiti" (r. 15). Bog je stao iza Kajina. Nitko ga ne smije dirati ili uzeti pravdu u svoje ruke. Da to spriječi, Bog stavlja "znak na Kajina". Ne znamo od čega se je taj znak sastojao, ali je zabrana krvne osвете posve jasna.

Protjerivanje

Prizor završava udaljavanjem Kajina ispred lica Božjega. Ovo je ujedno najveća kazna za grijeh ili posljedica grijeha: udaljavanje čovjeka od lica Božjega, prekid zajedništva s Bogom. Ovaj je završetak sličan onom u Post 3. Poput prvih ljudi i Kajin je protjeran istočno od Edena. Ovdje se navodi i ime zemlje u kojoj se Kajin nastanio a to je "Nod" što znači zemlja bijede.

(U sljedećem nastavku: Zašto se Bog pokajao?)

Uredili: Ivan Milodanović i Vladimir Sedlak

Gospji Bunaričkoj za duhovna zvanja

I ove se godine na Bunariću, u prekrasnom marijanskom svetištu, okupilo veliko mnoštvo vjernika, ali još ljepše bilo je vidjeti lijepi broj duhovnih zvanja, svećeničkih i redovničkih. U samo predvečerje proslave Gospe Bunaričke, na slavljenju službe pokore i službe svjetla sudjelovalo je 10 sjemeništara i bogoslova grada Subotice, kao i dva sjemeništara hodočasnika iz njihovih župa. Dvanaestorica, poput dvanaest apostola, okupljeni oko Isusa zajedno s Marijom, njegovom majkom, predvodila su moljenje otajstava sv. krunice. Nakon sakramenta ispovijedi slijedila je svečana procesija s Gospinim likom. Mnoštvo svijeća vrvjelo je poput svitaca bunaričkom poljanom, krećući se u procesiji od Gospine kapele ka glavnom oltaru. I dok je povorka u procesiji išla od postaje do postaje križnoga puta, čitao se akatistos u čast BDM. Bio je to za mene trenutak žive pobožnosti i žara vjere. Misa bdjenja bila je kruna večernjih obreda, a nakon mise bilo je cjelonoćno bdjenje, koje su ove godine na čelu sa vlč. Josipom Kujundžićem, predvodili bogoslovi i sjemeništari. Molitva je bila namijenjena za dobra duhovna zvanja u našoj biskupiji. Lijepo je bilo moliti u tom svetom ozračju noći tišine i mira kada se svijet polako razilazio svojim kućama na počinak. Iako nisam ostao cijelu noć na bdjenju zbog umora, osjetio sam osobito Božje prisustvo među nama, u momentu kada je svaki

od nas u tišini klečeći pred oltarom iznosio svoju nakanu stapajući je s ostalima u jednu glavnu nakanu, za dobra duhovna zvanja... Sâmo bdjenje sastojalo se iz hvalospjeva, adoracija, pjevanja i meditacija. Bilo je ugodno i lijepo slušati nagovore za razmatranja koje nam je upućivao naš animator vlč. Josip.

V.S.

Blagdan male Gospe - početak nove školske godine

8. rujna je blagdan rođenja BDM ili Mala Gospa. Na taj dan se hodočasti u mnoga Marijina svetišta. U našoj, subotičkoj biskupiji, ovaj blagdan se s osobitom pobožnošću slavi u Doroslovu i na Bunariću. To je ujedno i hodočasnički dan nas sjemeništara, te priprema za početak nove školske godine. Naime, stara je tradicija da se nakon povratka sa mora, planina i ljetnjeg odmora ovim blagdanom "oprašamo" od ferija i nakon toga započinjemo novu školsku godinu. Sada je zadnje vrijeme da se prisjetimo učenja i knjiga koje su se preko ferija također odmarale. Dolazak u sjemenište i početak nove školske godine za nas je 10. rujna.

Marija vazda djevica - uzor djevičanstva

Ti zaštita si djevicama,
o djevičanska Bogorodice,
i svima onima koji se tebi utječu...

Raduj se, stupe djevičanstva;
Raduj se, dveri spasenja.
Raduj se, utemeljiteljice novoga stvaranja;
Raduj se, darovateljice božanske dobrote.

Raduj se, jer si preporodila one koji su u grijehu začeti;
Raduj se, jer si urazumila one koji su lišeni razuma.
Raduj se, jer si uništila onoga koji uništava dušu;
Raduj se, jer si rodila Sijača čistoće.

Raduj se, Zaručnice djevičanska!
(iz akatistosa u čast Bogorodici)

"Pođite za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi"

Ovaj Kristov poziv ostao je isti kroz dvije tisuće godina. I danas Isus mnoge mlade duše oduševljava i poziva na svećeništvo i redovništvo. Sretni su oni koji se odazovu tom pozivu. Sretna je bila i s. Jasna Crnković koja pripada redu Kćeri milosrđa i koja je na blagdan Preobraženja Gospodnjeg svečano položila svoje prve zavjete u Blatu na Korčuli. Ona se toga dana, javno, pred Božjim pukom i biskupom dubrovačkim zavjetovala na vjernost svom nebeskom Zaručniku. Osobno sam prisustvovao toj svečanosti, koja je ostavila na mene dubok dojam. Biskup Želimir Puljić je u svojoj homiliji istaknuo da su za zvanje potrebna četiri temelja. Ljubav prema molitvi i duhovnom životu, karitativna djelatnost, živjeti za druge, te apostolski žar nasljedovanja Krista. Te riječi ponukale su me na najdublje razmatranje o zvanju. Kako je divno biti pozvan i izabran od Boga. Samo njemu služiti i tražiti što je nebesko. O njemu razmišljati i ići s njim kroz sve životne teškoće. Spašavati ljude u njegovo ime. Zvanje je veliki dar i zaista je poput najdragocjenijeg dragulja. Zaustavljam se pred misterijem ljubavi. Zvanje ne mogu objasniti, zvanje treba osjetiti i prihvatiti. Često se spominje da je u Crkvi velika kriza zvanja, zašto? Možda zato što je današnji čovjek gluh za ono duhovno, a slijep za potrebe braće ljudi. Zatvoren je u sebe i ne interesira ga nitko drugi. Isus nam daje izlaz iz krize. Zapovijeda da molimo za duhovna zvanja. Eto, s. Jasna je prekinula jedan dugi niz suhih godina ženskih duhovnih zvanja sa naših prostora. Nadamo se da će njen primjer potaknuti i mnoge druge djevojke iz našeg naroda i biskupije, stoga poručujem svima mladima koji osjete poziv da se hrabro odazovu i neka ne žale što su krenuli za Kristom.

Marjan O.

Uređuje: Katarina Čeliković

Preporučite "Zvonik" svojim prijateljima

Ove stranice služe vama, najmlađim čitateljima, za duhovni rast, ali i za zabavu i igru. Ako ste ponekad nešto naučili, ili saznali što rade vaši vršnjaci u nekim drugim mjestima, onda me to posebno raduje. Želja mi je da i u školi učite o Bogu - našem dobrom Ocu, da se učite drugarstvu, zajedništvu. Uvijek je najljepše kada se s drugima igrate i kada jedni drugima pomažete, zar ne?

Bit će to divno kada se i u školi bude mogao slušati vjeronauk, kada se u učionici budu čule duhovne pjesme. Nadam se da će tada "Zvonik" biti i u onim kućama gdje dosad nije bio. Vi, mali moji prijatelji, puno možete u tome pomoći. Pitajte svoje prijatelje da li imaju najnoviji broj "Zvonika". Kažite im da pišu i crtaju, ali i da se igraju s nama jer smo pripremili jako lijepe nagrade.

Čitajte "Zvonik", igrate se s nama i tako ćete korisno iskoristiti svoje vrijeme.

Voli vas Zvončica

Upoznajmo sveticu

"MALA TEREZIJA"

"Mala Terezija", točnije sv. Terezija od Djeteta Isusa, iz Lisieuxa /Lisjea/. U kalendaru je 1. listopada.

Rođena je 1873. u mjestu Alencon (Normandija). Uz posebno papino dopuštenje stupila je s 15 godina u Lisieuxu u strogi Karmelićanski red.

Živjela je kratko, ali vrlo intezivnim i produbljenim vjerskim životom. Prema poglavaričinu nalogu napisala je u posljednjoj bolesti svoj životopis, koji

odaje njezinu veliku ljubav prema Bogu i bližnjemu. To je knjiga "Povijest jedne duše", poznata po svijetu. I u nas je prevedena. Terezija je umrla 30. rujna 1897. Njezino se štovanje zakratko proširilo cijelim svijetom. Službeno je proglašena svetom godine 1925.

(Ulomak iz knjige A. Jarm, Imena i imendani)

ŠTO JE U ŽIVOTU NAJVAŽNIJE?

Čovjekov život je kratak na ovoj zemaljskoj kugli. U životu se mnogo toga dogodi. Neki ljudi vjeruju u Boga i obdržavaju njegove zapovijedi dok neki ne vjeruju i ne znaju njegove zapovijedi. Zato je u životu najvažnije biti dobar i pošten. Ako si dobar i vršiš Božje zapovijedi onda imaš veću plaću na nebu.

Najvažnije u životu je da ljubiš bližnjega svoga kao samoga sebe jer ako ne ljubiš samoga sebe onda ne možeš ni drugoga. A Boga moraš ljubiti svim srcem svojim i dušom svojom. U životu je to najvažnije.

U životu treba još da ljubiš i činiš dobro i svojim neprijateljima pa čak i onima koji te mrze. U životu je najvažnije: ljubav, oprostjenje i živjeti u miru i slozi sa svima te čuvati Božje zapovijedi.

Ana Peić, 7. r.
Bikovo

Bunarić 2001. subota navečer

Najmlađi hodočasnici pratili su Gospu Bunaričku u bijelim haljinama sa svijećama u ruci.

ZVONČIĆI NA MISI

16. 09. - 24. NEDJ. KROZ GOD.

Lk 15,1-32

Najveća je radost kada se netko obrati i postane Isusov učenik!

23. 09. - 25. NEDJ. KROZ GOD.

Lk 16,1-13

Moramo se odlučiti - da li ćemo biti Božji, ili ćemo željeti biti bogati samo ovdje na zemlji.

30. 09. - 26. NEDJ. KROZ GOD.

Lk 16,19-31

Ako sretnemo siromaha ili bolesnika, nemojmo se okrenuti od njega! Pomozimo ako možemo jer će se i nas sjetiti Otac nebeski po onome što smo dobro učinili za života.

7. 10. - 27. NEDJ. KROZ GOD.

Lk 17,5-10

Isus nas uči koliko jaku vjeru moramo imati.

Deset Božjih zapovijedi

Poštuj jednog pravog Boga,
ljubi njega jedinoga.

Ne izusti Božje ime
nit' se kuni bilo čime.

Gospodnji dan ćeš svetkovati
Misom hvalu Bogu dati.

Oca, majku štuj pred svima,
čast iskazuj starijima.

Nemoj ubit, ne ozlijedi,
Bližnjeg nikad ne uvrijedi.

Čuvaj srce, Bog to hoće,
čisto od sve nečistoće.

Što je tuđe ne ukradi,
a što trebaš sam zaradi.

O drugome zla ne kaži,
klevete ni druge laži.

Ne poželi tuđe žene,
sveto čuvaj svoje zjene.

Svoje čuvaj i ne mari
da prisvojiš tuđe stvari.

Mijo Škvorc

Malo se šalimo

IMA LI LIMUN KLJUN?

Pripit čovjek pita "kolegu":

- Ima li limun kljun?
- Nema!
- Uh, opet sam kanarinca iscijedio u čaj!

NJE PINGVIN

Pijani vozač kamiona požalio se kolegi:

- Opt sam pregazio pingvina.
- Nije to pingvin, budalo, već časna sestra!

TELEFONSKI

- Halo, doktore, dođite odmah, moja mama ima visoku temperaturu...

- Koliko je visoka?
- Čini mi se metar i sedamdeset...

Jeste li znali?

26. rujna (septembra) je SVJETSKI DAN ČISTIH PLANINA

29. rujna je MIHAEL, RAFEL, GABRIJEL i DAN POLICIJE

1. listopada (oktobra) je MEĐUNARODNI DAN GLAZBE SVJETSKI DAN VEGETARIJANSTVA

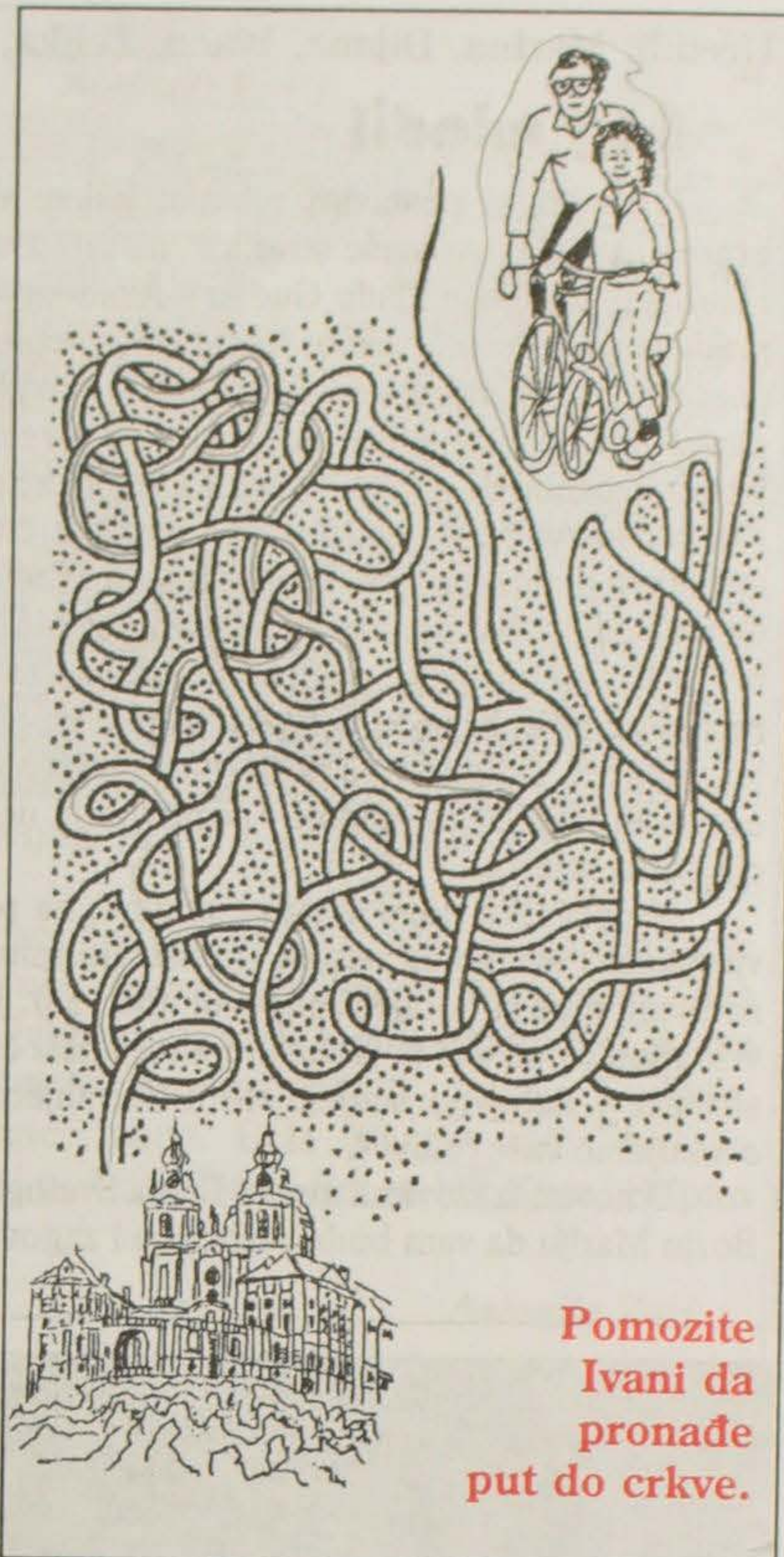
4. listopada je FRANJO ASIŠKI, zaštitnik prirode

5. listopada SVJETSKI DAN UČITELJA

6. listopada MEĐUNARODNI DJEČJI DAN

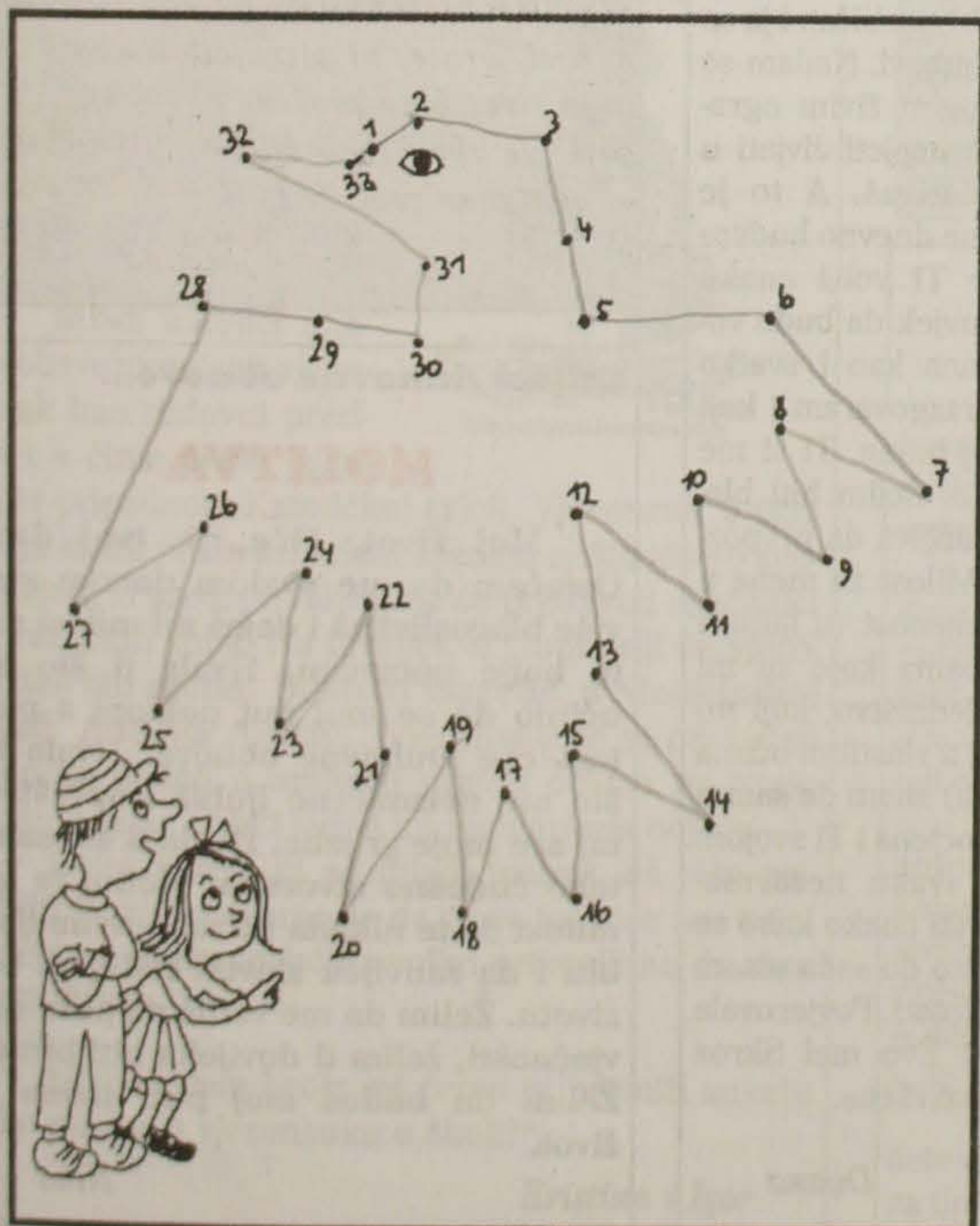
Sretan početak prvacima u školi sa željom da već sada na školskom vjeronauku upoznaju Boga kao dobrog Oca želi

Zvončica!

ŠTO SE TO OVDJE KRIJE?

Ako želite saznati što se krije na donjem crtežu, crtom spojite sve brojeke po redu!

NOVA NAGRADNA IGRA

Dragi Zvončići i Zvončice, evo nas opet u igri. Prikupili smo lijep broj nagrada a za to je dovoljno da ispunite kupon i da ga što prije pošaljete na adresu Uredništva, Ivana Milutinovića 52, 24000 Subotica. Kuponi trebaju stići najkasnije do 7. listopada (oktobra) jer će tada biti izvlačenje.

Kako ste primijetili, u ovom broju za dobar početak školske i vjeronaučne godine imate za razonodu, zabavu i šalu cijelu jednu stranicu. Poigrajte se s nama, a mi ćemo se truditi da uvijek budemo i zabavni i da objavimo i ono što nam vi pošaljete za zabavu. Ako ste dobri u vicevima ili rebusima ili nečem sličnom, pošaljite! Ni nagrade neće izostati.

Sretno u igri, a nadam se da je pitanje dovoljno lako da svi možete odgovoriti i bez tuđe pomoći.

Vaša Zvončica

KUPON "ZVONIKA" BR. 9/2001.

Vjeronauk ćemo učiti u:

___ razredu osnovne škole i u

___ razredu srednje škole.

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

Uredili: Marina, Dijana, Ivana, Željka, Biserka, Igor i Ljubica

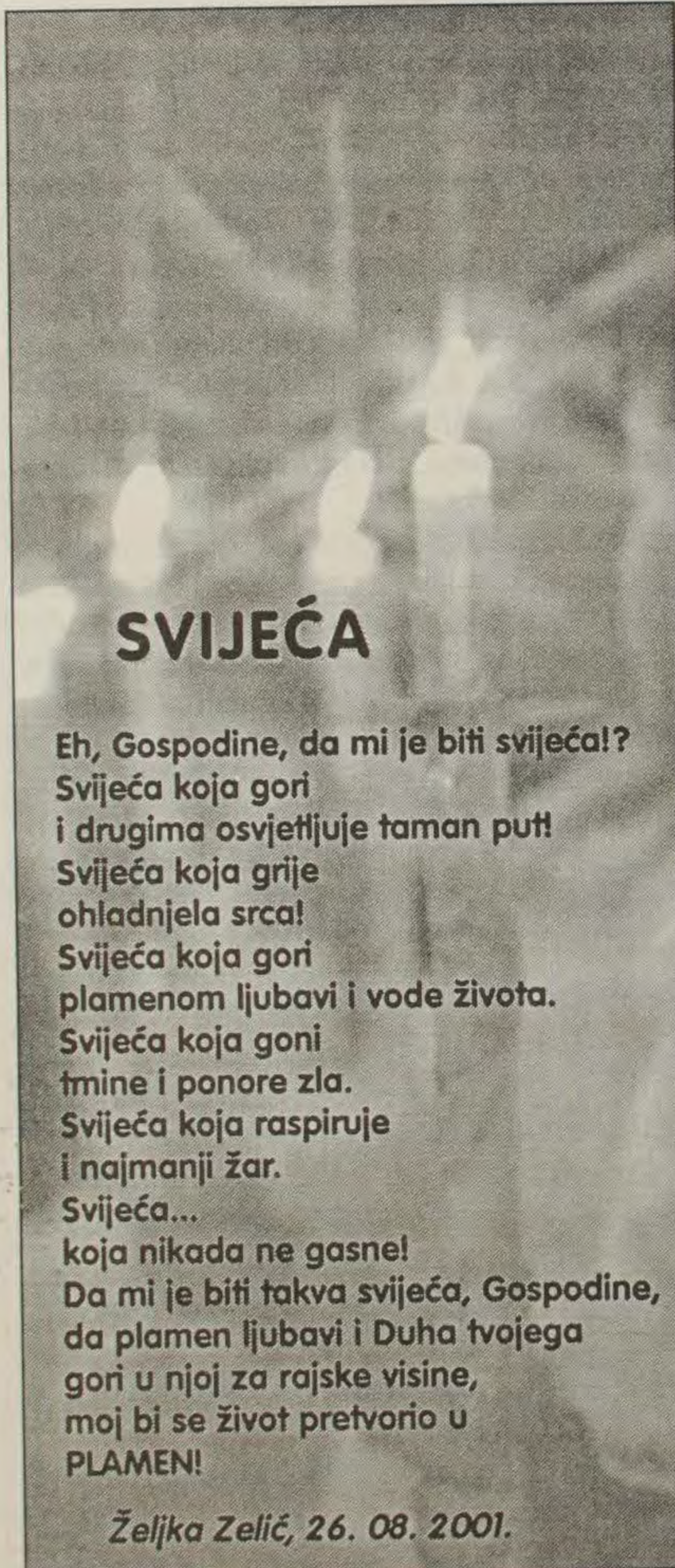
Bog mladi!

Prečesto si postavim pitanje: kakve djevojke i mladići (kojeg uzrasta, naobrazbe...) čitaju ove naše stranice mladih. Da li su im ovi članci interesantni i da li ih razumiju? Profesor Vlado Gudac s Akademije umjetnosti u Zagrebu na jednom svom predavanju je ovako rekao: "Stvarati umjetnost samu za sebe nema smisla. Kreativan posao je visoko osjetljiv i upućen je drugima." Stoga su moja pitanja objektivna i opravdana. Iako se duhovnost može svrstati u relativno apstraktne pojmove, te se ona razlikuje od osobe do osobe i nivoa na kojem se ona nalazi kod pojedinca, ipak se moramo zapitati kakvi su odjeci naših članaka u čitateljstvu. Svakako da iznošenjem naših iskustava potičemo i vas mladi da težite tim spoznajama i kroz njih se približite Bogu Ocu i zajedništvu u njemu. Ne smatram pisanje članaka "stvaranjem umjetnosti" (bar ne 100%), ali postaviti si pitanje koliko su naši članci razumljivi vama jeste zainteresiranost za našu kreativnost i što jasnije ispoljavanje te kreativnosti - "kreativan posao je... upućen drugima". Ako je ona upućena drugima, vama, onda se na njih mogu očekivati i određene kritike - pozitivne ili negativne. Nezainteresiranosti u ovoj situaciji nema mjesta.

Na početku nove školske godine, na početku novih izazova (kao što je školski vjeronauk) svatko od nas će si postaviti mnoga pitanja. Ja sam si jedno već postavila, na njega možda dobijem odgovor (od vas). Jasno, ja vjerujem u vas. Iako ni slova (ili vrlo rijetko) od vas ne dobismo, dragi naši čitatelji, nadamo se da redovito čitate naše stranice i duhovno sudjelujete u zbivanjima koje ove stranice prate. Stoga, i dalje očekujemo vaše "slovo".

U novim izazovima molim Duha Svetoga da vam daruje mudrosti i znanja i Majku Božju Mariju da vam bude zaštitnica i zagovornica kod Isusa. Bog vas blagoslovi.

Marina

SVIJEĆA

Eh, Gospodine, da mi je biti svijeća!?

Svijeća koja gori
i drugima osvjetljuje taman put!

Svijeća koja grije
ohladjela srca!

Svijeća koja gori
plamenom ljubavi i vode života.

Svijeća koja goni
tmine i ponore zla.

Svijeća koja raspiruje
i najmanji žar.

Svijeća...

koja nikada ne gasne!

Da mi je biti takva svijeća, Gospodine,
da plamen ljubavi i Duha tvajega

gori u njoj za rajске visine,
moj bi se život pretvorio u

PLAMEN!

Željka Zelić, 26. 08. 2001.

Odjeci duhovne obnove...

Povjerovala sam Tvojoj ljubavi

Ljubavi, Tvoja sam oduvijek jer Ti si me stvorio i Ti si me ljubio dok još nisam došla na ovaj svijet. Hvala Ti što si me na ovoj duhovnoj obnovi pohodio, što me Tvoj pogled milo gleda i što mi pružaš ruke i sebe samog. Zato jer si Ti nesebičan i ja se učim istom načinu ljubavi. Nadam se da ću usprkos mnogim živim ogradama i preprekama uspjeti živjeti u slobodi koju mi darivaš. A to je moguće jedino ako se dnevno budem sjetila toga da me Ti voliš onako kako čezne svaki čovjek da bude voljen, da sam izabrana kao i svatko koga vidim, s kim razgovaram i koji samo prolazi pokraj mene. Ti si me oduvijek blagoslovio. Želim biti blagoslov drugima i pažljiva da prepoznam Tvoju Riječ i Milost za mene u njima. Moja razlomljenost (u ljubavi prema Tebi i osobama koje su mi bližnji) je put u zajedništvo, koji mi teško pada i čini me u vlastitim očima ništavnom. Ali (sada) znam da sam u drugim očima dragocjena i Ti svojom ljubavlju obavijaš svaku nesavršenost. Želim se darivati onako kako se ti darivaš. Oprosti što do sada nisam imala dovoljno hrabrosti. Povjerovala sam Tvojoj ljubavi. Evo me! Skroz sam Tvoja, iako nesavršena.

Dijana

U susret događanjima

TRIBINA MLADIH

16. 09. u 19 sati
KATOLIČKI KRUG

Tema: Čemu i kome vjeronauk u školi?
Predavač: mr. Andrija Kopilović

MISA MLADIH ZA MIR

5. 10. u 20 sati
u crkvi sv. Jurja

STUDENSKI VJERONAUK

I ove godine u župi sv. Roka u Subotici bit će vjeronauk za studente i mlade radnike koji je na koncu prošle školske godine privukao veliku pažnju. Tema prvog susreta 11. 10. u 20 sati je "ZAŠTO JE STEPINAC PROGLAŠEN ZLOČINCEM A ZAŠTO BLAŽENIM?"

EVO ME

Onda kada si nastajao
u dubini nečega apsolutnog
nisi znao ni zašto ni kako.

Onda kada si pio
život iz majčinih njedara
nisi znao tko si.

Onda kada si, brate, fizički
rastao, a duhovno u tvojoj duši
odzvanjala tišina,

Isus je pokucao a ti si
uvijek bježao.

Nisi, brate, ni primijetio kako
je život brzo prošao
a sve zbog toga što
nisi znao reći DA!

Jasmina

Odjeci duhovne obnove...

MOLITVA

Moj život, Oče, je tvoj dar. Osjećam da me svakim danom sve više blagoslivljaš i daješ mi milost da te bolje upoznam. Hvala ti što si učinio da se moj put poklopi s putem ove Duhovne obnove. Hvala ti što me neizmjerljivo ljubiš i opraštaš mi sve moje grijehе. Hvala ti što sam tako čudesno stvorena. Molim te za milost da te nikada ne zaboravim ljubiti i da zauvijek slavim radujući se životu. Želim da me vodiš na putu do vječnosti, želim ti dovijeka biti blizu. Želim da budeš moj put, istina i život.

Nina

VELIKI ODAZIV BICIKLISTA

DRUGA ČIKERIJADA

Mnogi se još sjećaju prošlogodišnje "Čikerijade" kada se na Čikeriju biciklima uputilo mnogo mladih da na izletu provedu jedan dan i da zajedno slave sv. misu u prirodi. A evo kako je to izgledalo ove godine.

Druga po redu ČIKERIJADA održana je u utorak 14. kolovoza. Ove godine od očekivanih 100 prijavilo se točno 160 mladih (!) iz župa: Sv. Roka, Srca Isusova (Tavankut), Sv. Terezije, Sv. Terezije (Halifax, Canada), Isusova Uskrsnuća, Uzvišenja BDM (Bikovo), Presvetog Trojstva (Mala Bosna), Sv. Marka (Žednik), Sv. Jurja i Marije Majke Crkve.

Svi smo se okupili oko 12 sati na svetoj misi koju su predvodili vlč. Marinko Stantić i vlč. Julije Bašić uz pomoć đakona Františka Gašparovskog dok je vlč. Marko Forgić ispovijedao. Posle sv. mise mladi su imali ručak, a ostatak dana proveli su u igranju nogometa, odbojke, skakanja u džakovima.

Čikerijada će se održati i sljedeće godine a očekuje se oko 200 mladih. Nadamo se da ćete i Vi biti jedan od njih i da će se pojaviti rekordan broj mladih na biciklima.

Za Čikerijadu 2001. zaslužni su sponzori kojima zahvaljujemo na svakoj pomoći:

Na Čikerijadi su bili i veseli Žedničani

Kata Ostrogonac, Ljubica Fabijan, Margareta Mađarić, Đula Štefčić, Marinko Ivanković, Jelena Nimčević, Giza Gurinović, Mirjana Ivković Ivandekić, Stana Bilinović, Anica Crnković, Stana Stantić, Jozefina Stantić, Rožika Tumbas, mons. Marko Forgić, mons. Bela Stantić, vlč. Marinko Stantić, s. Borislava i p. Amat. Domaćini su bili Kata i Stipan Petrekanić.

Antonija Vaci

I MI RAZMIŠLJAMO O "VRUĆOJ TEMI"

VJERONAUČNIK U ŠKOLI

Kraj je ljetnjeg raspusta i pred mnogima od nas stoji pitanje: Da li ćemo ove godine upisati vjeronauk u školi?

Vjeronauk se javlja kao izborni, neobavezni predmet, te stoga moramo donijeti pravu odluku.

Mladi katolici imaju obavezu upisati vjeronauk kao redovni predmet s čime javno izjavljuju pripadnost Katoličkoj crkvi. Vjeronauk u školama služiti će da svi mladi saznaju nešto više o svojoj vjeri. U srednjim školama će predavati svećenici iz različitih župa. Na primjer, u Gimnaziji će vjeroučitelj biti mons. Stjepan Beretić, u Medicinskoj preč. Andrija Anišić... Vjeronauk će se održavati jednom tjedno a umjesto pravih ocjena na kraju godine će se dobiti jedna ukupna opisna ocjena.

Ovim putem bi se mladi trebali još više približiti Bogu, i nadamo se da će se još više nas zainteresirati te preporučiti svojim prijateljima da nam se pridruže.

U sljedećem broju mi ćemo pripremiti anketu "Što mislite o vjeronauku u školi?"

Kristina i Igor

BACK TO SCHOOL

SUSRET SOMBORACA I TAVANKUČANA

Na inicijativu mladih iz Sombora i Tavankuta organiziran je cjelodnevni susret mladih ova dva mjesta. Mjesto susreta je bilo u prostranom i lijepom dvorištu župe Svetog Križa u Somboru. Na ovom sportskom i rekreativnom susretu bilo je oko četrdeset mladih. U prijepodnevnom programu bila su natjecanja u nogometu, odbojci i pikadu. Bilo je divno vidjeti okupljene mlade oko zajedničkog stola prostrtog u hladu kraj župne kuće.

Drugi dio dana proveli smo na obližnjem kanalu uživajući u plivanju i vožnji čamcem. Bog nam je toga dana podario toplo i ugodno vrijeme te smo mogli cijeloga dana uživati u divnom okruženju prirode.

Ovaj susret pomogao nam je da se malo više zblizimo i bolje upoznamo. Dogovoreno je da se sličan susret organizira u Tavankutu kada to bude moguće.

I. P.

TIMSKI IGRAČ...

Ovi redovi će možda razočarati športaše, a osobito nogometaše i njihove fenove jer se ovom prilikom neće govoriti o nogometu iako možda naslov na to upućuje. Ovog puta govorit ću vam o zajedništvu, o igri koja uvijek donosi pobjedu.

Pogledajte, ako u životu neprestano igraš sam, teško ide. Kotrljaju se životne situacije ali teže i sve udarce primaš sam, radosti također zadržavaš za sebe (sebični!) i neprestano se vrtiš oko sebe i okrenut si sebi. Da li to možda dosadi? Jasno da DA. Ambicioznim pojedincima ova situacija, jasno, odgovara. Ali nitko me ne može uvjeriti u činjenicu da se oni nikada ne zasite ovakvog nastojanja.

A timska igra je ono što uvijek dobija. Ako ste iskusili, znate o čemu govorim, a ako niste pokušajte si i ovo iskustvo pribaviti u životu. Lakoća kojom se zadaci obavljaju kroz timski rad je ogromna. Nijedna prepreka u stvari to nije jer ti igrač iz tima pomaže da je predeš ili nadvladaš. Radeći zajedno s drugima za istu stvar, i sam rasteš i izgrađuješ i sebe i zajednicu. A nagrade su višestruke. Svoju radost dijeliš s drugima, ali i neugodnosti, koje su neminovne.

Primijenite li gore navedeno za bilo koje vrijeme i situaciju, vidjet ćete da TIM dobija. Ljubav darivana ljubavlju se vraća. Zato ja dajem glas za tim.

Marina

PREKO VJERONAUKA U ŠKOLI MLADI SU JOŠ VEZANIJI UZ CRKBU

Čast nam je na stranicama mladih ovoga puta prenijeti velik dio razgovora s gostom "Dužijance 2001", nadbiskupom splitsko-makarskim mons. Marinom Barišićem. I ovom prilikom mu se srdačno zahvaljujemo što je dio vremena posvetio i nama mladima i odgovorio nam na neka za nas bitna pitanja.

* Krizma u II. razredu srednje škole
* Mladi traže od župe više nego što ona nudi

"ZVONIK": *Možete li nam reći nešto više kako su organizirani mladi u Vašoj nadbiskupiji?*

□ MONS. BARIŠIĆ: Možemo za početak reći da je Splitska nadbiskupija mlada, u smislu da ima puno mladih. Kad dođete u Split, bilo to ljeto - zima, ima puno mladih na rivi, na šetnicama... Jer, mladost je lijepa, svi se dive našoj mladosti, djevojke su naše ljepše nego igdje, i vi isto... uklopili biste se tamo (uz smijeh). Jedan momenat koji mi se ne sviđa jest što se tako često održavaju razni izbori za miss i onda te djevojke od 7-8 razreda pučke, pa iz srednje škole sanjaju o nekoj karijeri manekenke, modela, a to nije pozitivno za njihovo odrastanje.

A što se tiče naše mladosti, ona je vezana uz crkvu. No, pošto je vjeronauk u školi već deset godina, ona je još vezanija za Crkvu. Kod nas je krizma u II. razredu srednje škole, premda je i kod nas donedavno to bilo u VIII. razredu osnovne škole. No, puno smo na tome radili, tako da je sada krizma od 16 godina. Ali, po meni, najprikladnija dob za krizmu bila bi dob od 17 godina, dakle, III. razred srednje škole. Jer tada sebe doživljavate kao osobu, imate svoje vrednote, argumente.

U osnovnim školama imamo vjeronauk skoro 90%, a pored njega alternativni predmet - etiku, ali vrlo malo je upisuju, dok je u srednjim školama vjeronauk skoro 80%. I sad je pitanje - koliko je moguće njima dati ono što oni traže, i na način na koji oni traže. Problem je što nakon te 16. godine. To je vjerojatno i kod vas problem; kako pratiti mlade od 16. godine pa do 65. godine? Jer to je ta važna dob (jer vjera nije za dječji vrtić!) koja kreira društvo, a u kojoj je vjera jako bitna. Zato mi stvaramo razne interesne grupe (molitvena, liturgijska, socijalna, karitativna, športska...), i onda, kako već netko ima afiniteta prema nekim aktivnostima, nađe se u toj svojoj grupi. Inače, ne može se danas biti vjernik bez jednog osobnijeg načina pristupa vjeri. Vjera se tako bolje upoznaje i na taj način je lakše postati svjedokom kršćanskog života.

Mladi su oni koji traže nešto više od župe nego što ona nudi. Uvjeti su takvi kakvi su, ali potrebno je ovako sjesti, malo porazgovoriti, i to je jedan duži period gdje ćemo tražiti i nositi jedni druge!

Drago mi je bilo čuti kada je voditeljica prije koje veče kada sam stigao na Trg na početku programa pozdravila sve prisutne sa "Hvaljen Isus i Marija!" To se do sada nije moglo ni zamisliti a kamoli čuti. No sada je i to moguće, i to je postalo normalno, jer vjera ulazi u našu kulturu. Ja sam sretan jer je došlo vrijeme inkulturacije.

Problem je i studenata, jer mi nemamo za studente katehete, a u Splitu ima 11.000 studenata. No, oni su vezani za župu, idu na misu i duhovnost te mladosti danas je nešto začuđujuće! Imate takvih mladića i djevojaka kakvih nemate redovnika i redovnica!

* Trebao bi nam katolički dnevni list za mlade

"ZVONIK": *Imaju li mladi u Splitu neki svoj list kojeg redovito izdaju?*

□ MONS. BARIŠIĆ: U Splitu mladi imaju svoje listove i to po župama. Oni su dosta aktivni, pa također imaju suradnike s kojima kreiraju te župne listove. Jedini je problem što učiniti sada, jer *Glas koncila* na neki način popunjava taj prostor. Trebao bi neki novi list, trebao bi nam katolički dnevnik. A danas jedne novine, pogotovo dnevne, teško je imati - onda morate imati financijskih sredstava, ekipu koja bi radila, jer se teško danas novina sama od sebe financira ako nema dotacija. Svakako, nedostaju novine koje bi se bavile problematikom mladih i u kojima bi mladi bili aktivniji.

* Naši mladi rado pješače do raznih svetišta

"ZVONIK": *Mladi Subotičke biskupije imaju svake godine svoj susret 2. svibnja u Baču. Da li možda i mladi splitsko-makarske nadbiskupije imaju neke slične susrete?*

□ MONS. BARIŠIĆ: Da, postoji takav susret na razini naše nadbiskupije, a onda i naše regije. Takvi se susreti najviše organiziraju oko svetišta, ili se jednostavno ide u prirodu gdje se organizira i duhovni dio, ali i razne igre, i mladi se tomu rado odazivaju. Gdje god se pješači, mladi rado idu. Tako tradicionalno mladi pješače od Solina do Sinja (30-ak kilometara). U Solinu se okupe mladi iz Kaštela, iz Splita, i tamo bude misa, a nakon toga se ide u Sinj, gdje također bude misa, i onda se ponovno pješke vraćaju

Nikola i Darko predali su nadbiskupu sliku sa oko 300 potpisa mladih

natrag. I ja sam prošle godine tako išao s njima! I što je zanimljivo! Masa je mladih, ali oni ne idu bezveze tamo... Nego se tamo moli, a kako je to duga kolona, formiraju se male grupice. Tako se u nekima moli krunicama, u nekima se pjeva, u nekima čita. I ono što je bitno - to je spontanost. Jer, nitko njih ne zove! Kada bi župnici nešto više činili na organiziranju takvih susreta, pa to bi bila masa svijeta!

* Redovito nastojim biti na susretima duhovnih pokreta

"ZVONIK": *Postoje li kod vas neki duhovni pokreti, kao što su npr. FRAMA, ili MEP?*

□ MONS. BARIŠIĆ: Postoji svakako FRAMA, i oni su upravo ove godine imali susret u Splitu na nivou Hrvatske! Bila je u Splitu kod Gospe od Zdravlja masa svijeta. Sve su vodili mladi fratri i drugi koji to animiraju. To je bilo tako živo. Ja sam se s njima pozdravio, i skupa smo ostali skoro do ponoći. Onda smo sutradan imali razne programe, oni su spavali po školama, domovima, obiteljima. Mogu reći da je FRAMA dosta dobro organizirana. No, ima i drugih pokreta, kao što su FOKOLARINI (Djelo Marijino), koji imaju svake godine za područje od Dubrovnika do Zadra svoj godišnji skup. Ja redovito nastojim biti s njima. A onda su tu i neokatekumeni, koji su dosta brojni u Splitu, a proširili su se i dalje. Od njih čak 10 mladića studira teologiju u Puli. Neki su već i zaređeni. A možda su bili promašeni tipovi, no kada su se našli u toj zajednici zahvaćeni evanđeljem, i oni su dali nešto od sebe. No budući da imaju svoju strukturu, malo se teže uklapaju u život župne zajednice. Onda također ima i molitvena grupa MIR (utemeljitelj i voditelj molitvenih zajednica ovakve vrste je dr. Tomislav Ivančić iz Zagreba).

Priredila: Željka Zelić

Piše: Stjepan Beretić

KAKO JE DEZSŐ BAJSAI VOJNITS POSTAO ŽUPNIK ŽUPE SVETOGA ROKA U SUBOTICI

Četvorica kandidata za kerčansku župu

Kateheta Dezső Bajsai Vojnits nije uspio doći u posjed župe svetoga Jurja, a svakako je želio ostati u Subotici. Pajo Kujundžić je postao župnik župe svetoga Jurja, a smrću župnika Mátyása Mokossayja župa svetog Roka u Subotici je ostala također bez pastira. Tako je Dezső Bajsai Vojnits dobio novu priliku da zatraži tu župu, kako bi ostao u svome rodnom gradu. Iz pisma kalačko-bačkog nadbiskupa Gyule Várossyja, koje je on uputio gradskom magistratu 22. rujna 1909. godine, doznajemo da se na otvoreni natječaj za župu svetoga Roka u Subotici do 15. rujna 1909. godine javilo četiri svećenika: novosadski kapelan Lajčo Budanović, Blaško Rajić, kapelan svete Terezije u Subotici, Grgo Romić, kapelan u Sükösdu (selo sjeverno od Baje), i Dezső Bajsai Vojnits, subotički kateheta. Još 11. rujna 1909. godine obratio se gradskoj samoupravi Dezső Bajsai Vojnits s molbom za mjesto župnika župe svetoga Roka u Subotici. Novosadski kapelan Lajčo Budanović se u svojoj molbi predstavlja gradskom magistratu: "rođen sam 27. ožujka 1873. godine u Bajmoku, školovanje sam završio dijelom u Subotici, a dijelom kao svećenički kandidat u Kalači. Bogoslovne znanosti sam slušao i ispite položio u kalačkom bogoslovnom liceju. Za svećenika sam zaređen 24. lipnja 1897. Službu kapelana i vjeroučitelja sam obavljao u Santovu, Kačmaru, Subotici i Novom Sadu. 11. rujna 1907. godine sam položio župnički ispit". Svoju molbu potpisao je na sam dan novosadskog proštenja, 12. rujna 1909. godine.

Kako je glasovao subotički gradski magistrat

Iz zapisnika sa sjednice gradskog magistrata u Subotici koja je održana 30. rujna 1909. godine doznajemo kako su glasovali izbornici. (U župnom arhivu svete Terezije u Subotici nalazi se fotokopija otisnutog popisa izbornika koji su glasovali za župnika župe svetoga Roka.) Glasalo je 217 vijećnika. Lajčo Budanović je dobio 30, Blaško Rajić 20, Grgo Romić 44, Dezső Bajsai Vojnits dobio je 123 glasa. Na osnovu toga glasovanja gradski magistrat nadbiskupu u Kalači predložio je Dezsőa Bajsai Vojnitsa na imenovanje za župnika župe svetoga Roka u Subotici.

Vojnits je svečano ustoličen...

Poslije smrti župnika Mokossayja župom svetoga Roka je upravljao kao privremeni upravitelj kapelan Jenő Anisics. 1. ožujka 1910. godine preuzeo je novi župnik Dezső Bajsai Vojnits pred dekanom

Lénárdom Hegedúsem od administratora Jenőa Anisicsa župu. (O tome svjedoči fotokopija izvornog zapisnika o primopredaji župe.) Dekan Hegedús 24. veljače 1910. godine pismeno je pozvao predstavnike gradskog magistrata da u ponedjeljak, 28. veljače u 9.30 sati dođu na službenu predaju župe Dezsőu Bajsai Vojnitsu. Svečano ustoličenje proslavio je Vojnits 21. kolovoza 1910. (O tome svjedoči fotokopija vlastoručno napisana njegova poziva gradskom vijeću.)

Župljani su ogorčeno negodovali protiv neželjenog župnika

Vojnitsev izbor za župnika svetog Roka izazvao je neviđeno nezadovoljstvo i prosvjede među župljanima te subotičke župe. Glavni razlog njihove pobune je bilo Vojnitsevo slabo poznavanje hrvatskoga jezika. Među građanima koji su se posebno istakli nalazimo dr. Babijana Malagurskog i Antuna Stantića. Oni su se smjesta obratili samom ministru za vjeru i prosvjetu u Budimpešti. Iz odgovora ministrovog savjetnika od 23. prosinca 1909. godine vidimo da su Malagurskovi i Stantićevi prosvjedi i zahtjevi odbijeni. (Fotokopija izvornoga odgovora ministrovog savjetnika se nalazi u župnom arhivu svete Terezije.) U zaprimljenom prosvjedu od 10. listopada 1909. godine pod brojem 20437, koji je dr. Babijan Malagurski uputio gradskom vijeću u Subotici, čitamo kako je glasovanje za župnika župe svetoga Roka u Subotici održano 30. rujna 1909. godine, u jeku najvećih jesenskih radova oko berbe kukuruza i sjetve pšenice. Radi toga veliki broj izbornika nije mogao doći na glasovanje. Osim toga točka o izboru novog župnika je u dnevnom redu označena kao eventualna "esetleges", iz čega su vijećnici mogli zaključiti da će ta točka dnevnoga reda kasnije doći na raspravu. Najvažniji razlog za ponavljanje glasovanja je i to što izabrani župnik Vojnits ne zna hrvatski "bunjeváczul nem tud". Dokument su potpisali Blaško Perčić i Ivan Ivković Ivandekić. 14. listopada 1909. zaprimio je gradski magistrat pod brojem 20730 i prosvjed Ante Stantića zajedno sa 836 potpisa župljana župe svetoga Roka u Subotici. Zanimljivo je da se Malagurski potpisao mađarski, a Stantić svoje ime piše doslovno Stantić Antun. Između ostalog piše: "Opće je poznata činjenica da su vjernici župe svetoga Roka u cjelini Bunjevci, govore srpsko-hrvatski (szerb-horvát ajkúak)". Kako je još prije glasovanja procurila vijest da će Vojnits biti jedan od kandidata, jedna skupina od 50-60 vjernika je pokušala potražiti gradonačelnika, da ga zamoli, kako bi isključio Vojnitsa s kandidacione liste.

Gradonačelnika nisu mogli pronaći pa su se obratili zastupniku državnoga sabora dr. Šimi Mukiću, koji ih je s razumijevanjem saslušao. Antun Stantić je molio gradsko vijeće da negodovanje župljana župe svetoga Roka prenese do Ministarstva unutarnjih poslova, pa i Ministarstvu za vjeru, da u interesu građanskog mira, i za dobro Katoličke crkve, zajedno s Nadbiskupskim ordinarijatom u Kalači opozovu Vojnitsa. Osnovni razlog je što "Vojnits Dezső ne zna jezik svojih vjernika pa se tako ne može ni sporazumijevati s njima. Zato on ne može obavljati tu službu... Vojnits ne zna bunjevački jezik. Nema ni osjećaja za taj jezik to je javno poznata činjenica. Uostalom, imao je već dva učitelja, ali ništa nisu postigli s njime, ni ovdje u Subotici, ni u onim mjestima gdje je prije kapelanoval. Nitko od njega nije čuo nikada ni jedne bunjevačke riječi, a nije ni mogao iz jednostavnog razloga: on ne zna bunjevački. Nitko ne može misliti, da bi u interesu razvitka našeg državnog života moglo biti buđenje osjećaja, da su naši građani progonjeni radi svoga jezika, a još je manje u interesu Crkve da se množe slučajevi poput santovačkog i černoavačkog..." Pismo je Antun Stantić pisao s puno gorčine, a zaključio ga je riječima: "Bit će razumljivo, ako mi kao vjernici, budući da svećenika nemamo, budemo prisiljeni potražiti takvu vjeru, gdje će svećenici znati jezik vjernika." Tome je pismu dodao šest araka potpisa. Na vrhu svakoga arka piše: "Ne triba nam Vojnits za plebanoša. Nem kell nekünk Vojnits plébános", a onda slijedi 771 potpis među kojima se nalaze i potpisi desetak vjernika mađarske narodnosti (fotokopija izvornika iz Kalače se čuva u župnom arhivu župe svete Terezije u Subotici).

Uređuje: Jakob Pfeifer

CRKVA MORA DISATI SA SVOJA OBA KRILA

(nastavak)

Istorijski gledano, apostoli među Slovenima, solunska braća Ćirilo i Metodije, proizišli su kao monasi iz krila vizantijske crkve koja je u njihovo vreme još bila u zajedništvu s Rimom. Godine 1984, povodom jedanaest vekova od evangelizacijske misije ovih dvaju pravoslavnih monaha, Jovan Pavle II ih proglašava "suzaštitnicima Evrope". Štaviše, u sasvim ličnom tonu, sam Papa, "sin slavenskoga naroda, osjeća u srcu posebice zov onih naroda kojima su se obratila dvojica svete braće Ćiril i Metod, slavan primjer apostola jedinstva, koji su znali naviještati Krista u potrazi zajedništva između Istoka i Zapada..." (*Orientalis lumen*, str. 119). Zajednički sakrament krštenja ima, nadalje, dalekosežne teološke, pastoralne i ekumenske implikacije. Teologija oboženja (theosis) i liturgijski život istočnih hrišćana predstavljaju još neka od dostignuća bliskih duhu Rimokatoličke crkve. Zajedničke korene treba, potom, tražiti u raznovrsnosti i bogatstvu monaškog života obe hrišćanske tradicije, kao i u uticaju apofatičke bogoslovije na teološka kretanja unutar dve velike Crkve. Nije stoga čudno što u ekumenski nadahnutom *Orientalis lumen* prepoznamo jednu iskrenu želju da se ponovo ispita istorija Crkve kako bi se napisala "povijest našega jedinstva" i tako povratio duh onog vremena kada se, nakon Isusova uskrsnuća, jevanđelje proširilo u veliki broj različitih kultura. U tom procesu bi, svakako, veliku ulogu mogla da odigra baš pravoslavna dijaspora, gde u latinskoj većini žive pripadnici Istočne crkve: "Ta mjesta lakšeg slobodnog komuniciranja unutar pluralističkog društva, mogla bi biti idealnim okvirom za poboljšanje i pojačanje suradnje između Crkava..." (str. 162).

Drugi vatikanski sabor je već ukazao na glavne smernice kojima bi se ekumenska nastojanja Katoličke crkve mogla kretati i u novom milenijumu. Od 1979. godine počela je sa radom i Mešovita međunarodna komisija za teološki dijalog između Katoličke crkve i Pravoslavne crkve u svojoj celini, a 1986.g., povodom Svetskog dana molitve za mir u Asiziju, za mir su se paralelno jedni s drugima, iako odvojeni, molili hrišćani zajedno s predstavnicima drugih, nehrišćanskih verskih zajednica. Molitve i mise za mir na Balkanu održavane su potom i ratne 1993. i 1994. godine. Jovan Pavle II ukazuje, s pravom, na značaj ne samo međusobnog upoznavanja, već i uzajamnog posećivanja i saradnje, kako na teološkom, tako i praktičnom planu. Jedan vid takve saradnje je i pozivanje pravoslavnih teologa i studenata na papinska sveučilišta i akademske institucije Rimokatoličke crkve. Tu su, potom, i prilike za zajednička hodočašća i međusobno upoznavanje s elementima obe liturgijske tradicije. Dijalog dveju Crkava može se, najzad, podsticati i ostvarivati na više različitih nivoa - kako na međunarodnom ekumenskom planu, tako i na lokalnom nivou, gde se sveštenici i drugi predstavnici ovih institucija mnogo više susreću i daleko bolje poznaju.

Milan Vukomanović

NOVI APOSTOLAT SUBOTIČKIH FRANJEVACA

Vjerni karizmi svog utemeljitelja sv. Franje, koji je sebe nazvao "glasnikom Velikoga Kralja", subotički fratri uspjeli su na lijep način biti glasnici franjevačke duhovnosti - i putem Interneta. Na blagdan Presvetoga Trojstva postavljena je na svjetsku internet mrežu stranica "Online franjevci", čiji je glavni i odgovorni urednik p. Amat Lotspeich. Zamolili smo p. Amata da nam predstavi razloge koji su ga ponukali na ovaj smioni pothvat.

ZV: Zbog čega ste izabrali baš ovu vrstu medija za širenje franjevačkih vrijednosti?

Internet je za nas danas veoma važan, pogotovo za mlađe ljude jer se i na taj način može propovijedati i svjedočiti Evanđelje. Pozitivna strana je brzina, da čovjek može to u svojoj sobi gledati, čitati i razmišljati a može odmah i odgovoriti ili s nekim započeti razgovor. Zato je taj medij jako važan za nas i mi ga moramo što bolje iskoristiti.

ZV: Što ljudi zapravo mogu naći na ovome sajtu, da li sv. Franjo po svojoj aktualnosti uopće može konkurirati danas ponuđenim sadržajima na Internetu?

Na ovom sajtu možete saznati što mi franjevci radimo i kako smo radili u povijesti a posebno želimo franjevački duh, koji nas je zapravo pokrenuo, taj idealizam, prenijeti i na druge ljude. Jer Franjo, kako se vidi do sada, nikada ne zastarijeva. Mnogi poznati ljudi su zaboravljeni za ovih osam stoljeća, nitko ih se više ne sjeća, a svetoga Franju uvijek iznova otkrivaju jer on zapravo danas nama isto tako govori kao i nekada.

ZV: Kojim tempom ste zamislili dopunu informacija na stranici "onlinefranjevci"?

Tekstove ćemo mijenjati po našim mogućnostima. Bilo bi najbolje da možemo za svaki dan jedno razmatranje ili jednu pobožnost prenijeti ljudima, ali toliko ni vremena ni mogućnosti nemamo. No, ipak ćemo nastojati to činiti barem svaki tjedan. Neke misli uz nedjeljno Evanđelje ćemo imati tjedno, dok ćemo, recimo, prikaz teksta iz Biblije mjesečno mijenjati.

ZV: Hoće li ovaj sajt poslužiti i za informiranje vjernika o samostanskim aktivnostima?

Da, pošto nemamo novine u kojima bismo mogli objavljivati red svetih misa ili druge aktivnosti onda je ovaj sajt za nas jako važan. Imamo, na primjer, "Biblijske razgovore" tokom čitave godine. Svakog prvog ponedjeljka je na mađarskom a svakog prvog utorka u mjesecu na hrvatskom poslije večernje svete mise. Mnogi bi htjeli da to bude i češće ali iskustvo kazuje da je najbolje ovako, jednom mjesečno, što ne predstavlja preveliku obavezu za ljude a uspijeva se održati kontinuitet u razmatranju određenih biblijskih citata. Ako bi se održavali češće, možda bi netko bio zauzet pa izostao i tako izgubio nit predavanja.

ZV: Koliko ste na sajtu otvoreni za suradnju i potrebe vjernika?

Mi bismo bili veoma zahvalni kad bi netko odgovorio, reagirao i iznio svoje misli ili molbe, možda i pitanja koja se tiču Biblije ili Crkve. Mi ćemo svima odgovoriti. Isto tako se ovdje može poslati molitvena nakana, mi ćemo to objaviti pa kad netko drugi pročita molit će za njih i upravo tako bit ćemo povezani kao zajednica kršćana.

ZV: Vaša poruka čitateljima "Zvonika"?

Svima koji žele čitati naš sajt želim da budu revni čitatelji, ali ne samo čitatelji već i oni koji razmišljaju i neka nađu u tome jednu kršćansku radost i zadovoljstvo, neka osjete u tome kršćansku povezanost i ljubav. Jer sve ovo što mi pišemo treba zračiti tu kršćansku ljubav i povezanost. Svi ste dobrodošli da posjetite našu stranicu na:

<http://home.catholicweb.com/onlinefranjevci>

Razgovarao: Čaba Kovač

VIRONAUK U MOM DITINJSTVU

Virnici i vironauk

U obrazovanju savremenog diteta ne mož bit dvoumljenja dal mu je potrihan vironauk. Ko je svršio i taj nauk, naučen je da u životu triba da živi s poštvanjem Deset Božji zapovidi, koje su temelj zdravog duhovnog života civilizacije. Naime, prve tri od deset Zapovidi potiču čovika da se u suživotu s drugima pridržava ostali sedam zapovidi i da živi u skladu s njima. Ko se tog drži on će bit snošljiv u društvu, biće jednako jaka karika u lancu suživotu s drugima.

Kriposti koje su nastale iz poštvanja Božji zapovidi stvaraju čovika koji se kloni ponašanja kojim bi drugom nano nepravdu il kako zlo, on se ne paštri da želju postigne tako da se pri tom ogriši o bilo koju Zapovid. Ovako svaćanje odnosa med ljudima nameće da dicu triba upoznat s virom i virovanjem. Zar nam za to nije i dokaz u narodu već vikovima toliko puti spominjana izreka: "Ko se Boga ne boji, a ljudi ne stidi - biž dalje od njeg!"

Kadgodašnji vironauk

Ima nas dosta koji smo učili kadgodašnji vironauk prija II. svitskog rata. Da malko zavirimo u prošlost, da vidimo kako su onda, pa i ranije upućivali dicu u nauk o viri. U to vrime se nije pitalo dal će i di dica učiti vironauk, a nikom nije bilo ni na kraj pameti da se o tom pogađa s roditeljima. Znalo se čim dite pođe u osnovnu škulu da će od prve norme u njoj učiti i vironauk. Nek nam za to posluži primer iz ondašnji đurđinski škula. U toj pustari je crkva saziđana 1935. g. Bila je brez zgrade plebanije pa su u nju naizmenice dolazili iz varoši "putujuć župnici": **Ivan Kujundžić, Pajo Bešlić, Nikola Dulić i Matiša Zvekanović**, a meni je med njima obaško osto u sićanju **Gavro Crnković**. Dok nije bila saziđana crkva viroučitelj je bio načvinski kapelan, koji je sridom dicu učio u dvi škole, naizmenice svake druge sride.

Kadgodašnje salašarske škole su imale jednog učitelja i jednu učionicu za sva četiri razreda, pa je tako i svećenik učio dicu na vironauku odjedared sva četiri razreda. Viroučitelj je dicu upućivo

u osnove vire, nadograđivo njim je znanje koje su stekli od roditelja u škuli života. Dica su još ranije naučili molitve i kome i zašto se triba molit. Na tako pridznanje svećenik je nadograđivo nauk o viri po ondašnjem katekizmu.

Đurđin je imo četiri škole: Šokčićevu, Kopilovu (Kopilovićevu), Milodanovićevu i Mukićevu, a za vironauk je pridodata još i obližnja i vantelečka, Čovićeva škula. Kad je 1935. g. saziđana crkva, a dok nije bila saziđana plebanija, Đurđin je dobio u plebanošu stalnog viroučitelja, koji je dolazio iz varoši. On je petkom poslipodne

došo "bandikom" na genciju, di ga je po dogovorenom redu dočekao koji crkveni općinar il imućniji gazda. Na kolima il karucama ga je dotični odno na salaš di je bio na kvartilju. Taku obavezu je na se uzo općinar il gazda koji je za cio dan mogo dat kočijaša s kolima i konjima. Učitelj je subatom tako podesio nastavu da je išo na ruku svećeniku. Kad je u jednoj škuli održo čas, kočijaš je čakom otkaso do druge škole, od Čovićeve do najdalje Mukićeve.

Gavro Crnković je imo adet da obalazi salaše, jel je svake nedilje posli svete mise išo na užnu kod drugog domaćina, kod kog je nuz gošćenje i svitovo ljude, pa se tako bolje upozno i zbližio s virnicima. Di će ić sledeće nedilje navistio je s pridikaonice. Ako se desilo da nije imo di otić, onda je bio na užni kod Marijana Jaramazovića il Vece Dulića - Kurjaka. Od njeg smo na vironauku (na)učili, ono šta smo toliko puta čuli od roditelja, a to nam je i on brezbroj puta ponovio: "Budi dobar", šta to znači i kako taki bit. U ti nkolko riči bili su sadržani Deset Božji zapovidi, naučeni na vironauku.

U salašu di je svećenik bio na kvartilju skupio se svit iz komšiluka da u divanu s njim provedu ugodno i poučno večer do ponoći, kad je bio obavezan razlaz (po Kanonu ko se u to vrime

pričešćivo tog dana od ponoći nije smio ništa ist ni pit, al i rad tog jel je svećenik od ranog jutra bio na nogama).

Jeto i u takoj priliki, za kaku danas ne znamo, držan je vironauk đurđinskoj dicu iz raštrkani salaša te pustare.

Za razliku od tog današnja dica vironauk uče nediljno jedared, u jednom času, a pokazalo se da je i to dosta, uz sudilovanje na nediljnim svetim misama, da se dica upute u koga i zašto virovat. Na vironauku se dica upute i u

I u ovoj škuli na Hrvatskom Majuru učio se vironauk

ono znanje kojem ji ne uče u škuli, a biće njim od velike hasne u oblikovanju njeve ličnosti.

Vironauk u životu

Ko dite sam učio vironauk od prve norme osnovne škole, a tek kad sam odrasto i kad sam počo kontat o đaćenju svatio sam koliko je vironauk poučan, ne samo rad upoznavanja s virom i virovanjem u Boga, već i rad tog jel to virovanje itekako pomaže čoviku da lakše (iz)dura životne nedaće.

Na vironauku utemeljene kriposti, čiji je koren u Deset Božji zapovidi, tolikim ljudima su postale životni credo kojim se odlikovalo društvo. Da ne brojim, al u to vrime ubistvo, pljačka, privara, mržnja, zavist, razvod braka i druge njima nalik "odlike" današnjeg društva su bile toliko ritke da ji ne vridi ni spominjat. Takom društvenom odnosu svakako je najviše doprino vironauk i život s poštvanjem Deset Božji zapovidi. Virom osnaženi ljudi su onda s lakoćom primetnili priko glave životne nedaće čestom izrekom: "Svako mora kroz život nosit svoj križ."

Tako je onda bilo.

Alojzije Stantić

PITAM SE...

Što li će biti od ovoga djeteta?

Na sv. misi na svetkovinu Rođenja Ivana Krstitelja doživjela sam divnu propovijed. U krilu sam držala malenog sina, a naprijed među klupama za djecu trčkarao je tek prohodali dječak, sretan što može upoznavati kuću Božju. Malo zauzeta promatranjem smeta li nekome to živahno dijete (znajući da će i naše biti takvo!), a malo pokušavajući u tišini zabaviti našu bebu, za vrijeme propovijedi čula sam citat: "I koji su god čuli, razmišljahu o tome pitajući se: 'Što li će biti od ovoga djeteta?'" (Lk 1,66).

Nadahnutim riječima svećenik je govorio kako se svaki roditelj treba zapitati što li će biti od njegova djeteta, brinući "raste li i jača li dijete duhom" (Lk 1,80). Pomislih kako to neobično dragi Bog rješava: u dobi sam kad tek počinjem nazirati što li će biti od mene, a već odgajam dijete. Trebam bdjeti nad cijelom njegovom osobom, osobito trudeći se oko njegove duše. Jer, Bog mi ga je povjerio na čuvanje - to nije šala! Naš sin ne pripada nama, ni svijetu, već Bogu. Kako ja koristim vrijeme darovano za odgoj djeteta? Teški uzdah. Pogledala sam u svećenika. Pred njim je još šetao dječak, a njegova starija sestra ga je uporno "vračala" na mjesto svaki put kad se on uputio ka oltaru. Mirno, lijepo, bez suvišnih riječi - samo ga je preusmjeravala. Pomislih - i dragi Bog svakog od nas tako "vraća" kada se uputimo negdje gdje nama, njegovim miljenicima, nije mjesto. Samo nas stigne, pridigne očinski nježno i okrene za 180 stupnjeva. Mališan se ponovno uputio ka ambonu, a sestra ga je opet stigla. Zaista, što li će biti od ovoga djeteta koje se i u crkvi igra, istražuje, raduje Bogu i ljudima? Možda će osnovati neki novi duhovni pokret u Crkvi?

A naš sin, mali Petar? Hoće li biti svećenik (poput svoga svetog zaštitnika sv. Petra apostola), pisac, slikar, muzičar? Hoće li voljeti kompjutore, šumu, sport? Maštam i priželjkujem samo jedno: neka ljubi Boga i bližnje - tako će biti pravo sretan! A moj dio u odgoju? Nježno ga ljubim i milujem i - stavljam sve u Božje srce i ruke... /Vesna H./

Uređuje: s. Blaženka Rudić

"Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko."

U prošlom broju s. Blaženka nam je predstavila duhovni pokret "VJERA I SVJETLO", a sada je pred nama obitelj koja je član ovog pokreta - to je obitelj Ferenc i Margite Šotanji. (Ferenc je stalni đakon naše katedrale, prim. a.). Njima je Bog darovao Dezsöa (11), Noemi (7), Gellérta (9), Sáru (3), Zsófiu (1) i jednu bebu koju mama još čuva u trbuhu. Njihov najstariji sin ima Downov sindrom, kromozomski poremećaj koji djetetu može uskratiti mentalni, pa čak i fizički razvoj, ali koji djetetovo srce i dušu nikako ne može odvojiti od Boga.

ZVONIK: Kako je počela vaša ljubav?

FERENC: Mi smo oboje rodom iz Bogojeva (ja sam '63. a Margit '64. godište). U Subotici smo završili škole, ja za elektrotehničara u MEŠC-u a Margit srednju ekonomsku za knjigovođu i zaposlili se. Oboje smo odgojeni u katoličkom duhu, ali ja nisam bio uvjereni vjernik a Margit jeste. U 16. godini sam postao ateista, a u 25. sam se obratio. Prvo je to bila odluka da nađem neku ozbiljniju djevojku, da u život ugradim neku vrijednost. Izabranica mi je bila Margit. Nju sam poznao još iz sela i znao sam da je ona djevojka koju vrijedi upoznati i "hodati" s njom. Htio sam doći u kontakt s njom ali nikako je nisam mogao naći. Znao sam da ona ide na vjeronauk u Harambašićevu i kad su bili sastanci i, iako ateista, otišao sam tamo - zbog nje. Ona me pozvala na "Biblijski čas" kod g. Ehmana. Tamo su dolazili i mladi i bračni parovi, čitalo se iz Biblije i spontano molilo za svoje zajednice i za sebe. Tada sam se i ja otvorio i rekao: "Oče, ako stvarno JESI, ako postojiš, oslobodi me tih laži u kojima živim." Jer, ja sam naizgled bio neki pošten momak (nisam krao...). Ali, zapravo u mojoj duši, kad me nitko nije vidio, onda baš i nisam sjajan. I još to veče, 6. svibnja 1988. sam se obratio. Sljedeći put kad sam se našao s Margitom, odmah sam joj rekao da je volim i da bih želio da "hodamo". Onda sam se osilio i rekao joj da sam samo zbog nje došao.

MARGIT: Nisi rekao da hodamo, nego da me hoćeš uzeti za ženu.

FERENC: Naravno, rekao sam da imam ozbiljne namjere! (smijeh)

MARGIT: Odgovorila sam da treba vremena da se upoznamo pa je vidio da ne može žuriti i - čekao je. Oko tri mjeseca smo se nalazili, pričali, upoznavali, zatim se zaručili i 29. travnja 1989. se vjenčali. O broju djece koju planiramo nismo pričali, ali nije bilo sporno da ćemo svako dijete prihvatiti. Moja majka je rodila osmoro djece (ja sam osmo dijete) i ako je ona, iako joj je bilo jako teško, mogla sve nas prihvatiti i s toliko ljubavi odgajati, zar da ja to odbijem? Ona mi je uzor i podrška i utjeha, iako više nije živa.

ZVONIK: Vaše prvo dijete je Dezsö koji se rodio s teškim oblikom Downovog sindroma. Kažite nam nešto o njemu.

NAJAVLJUJEMO * PREPORUČAMO * POZIVAMO

Župa sv. Roka

"Obiteljski susreti"

Naše "Obiteljske susrete" počinjemo s novim žarom! Tema predavanja **21. rujna u 20 sati glasi OPROSTITI I TRAŽITI OPROŠTENJE**, a gost predavač nam je **mons. Marko Forgić** - saznajemo od Mire Nimčević, pročelnice Obiteljskog odjela. - Do sada je na susretima bilo stotinjak osoba a i ovom prigodom pozivamo sve zainteresirane (svih uzrasta) da nam se pridruže na susretima koji se sastoje od predavanja, diskusije, kratke molitve i druženja uz "agape". Povedite i vašu djecu, naši mladi bit će s njima. Susret je u župnoj dvorani.

Župa Marija Majka Crkve
- Aleksandrovo

"Ponedjeljkom u osam"

"Ponedjeljkom u osam" je popularan naziv za našu župnu tribinu koja se održava svakog ponedjeljka u 20 sati u crkvi - kaže Danica Mlinko, članica župnog Pastoralnog vijeća. - Počinjemo 3. rujna, a pozivamo sve

vjernike koji traže kvalitetno predavanje - za svakog su vrata otvorena. Naš "stalni" predavač je župnik **mr. Andrija Kopilović**. S obzirom da je on poznat kao jedan od najboljih predavača među svećenicima, njegova predavanja su duhovna hrana i lijek, potreba svakog čovjeka vjernika jer su vid vjeronauka za odrasle i daju smjernice za svakodnevni život. Posebno ističem sažetost predavanja i bogate diskusije i srdačno sve pozivam.

"Tribine odraslih" u župi sv. Jurja

"Tribine odraslih" u župi sv. Jurja će se svakako nastaviti **drugog petka u mjesecu**, kao i protekle dvije godine u 20 sati - za obiteljsku stranicu "Zvonika" izjavila je Vesna Szabo Cibolya, članica Odbora ove tribine. - Za početak smo dogovorili temu "Praktična primjena Biblije" koju će izložiti **mr. Andrija Kopilović**, vjerojatno u nekoliko predavanja. Radosno očekujemo sve dosadašnje a još više nove posjetitelje naših tribina.

Priredili: V. i L. Huska

ONI NE MOGU SAGRIJEŠITI

zajedničke i vlastite potrebe.

□ **MARGIT:** Dezsö se ne uključuje mnogo, on je samo prisutan ali tamo vidi poznata lica i dobro se osjeća. Nosimo ga i zbog drugih i zbog nas samih jer je dobro da se roditelji sa sličnim problema nađu, da vide da nisu sami, da i drugi nose isti ili sličan teret, da podijele iskustva kako živjeti s ovakvom djecom, da kažemo jedni drugima ako nešto saznamo o nekim novim mogućnostima.

□ **FERENC:** Preko ljeta, kad je lijepo vrijeme, idemo na izlete na kojima djeca posebno uživaju. Od listopada 1996. svaki mjesec imamo susrete a imali smo i duhovne obnove za roditelje da se i oni međusobno upoznaju. Imamo i susrete za roditelje na kojima slobodno razgovaramo i darujemo iskustva.

U kolovozu je bilo i hodočašće u Kulu. Kad malo "poodrastemo" moći ćemo više sudjelovati.

Novinaru se često zamjera na subjektivnosti, ali možda ćete i Vi, dragi čitatelju, osjetiti ono što sam ja osjetila: u ovoj obitelji ljubav je obilje! U premalom stanu premalenog dvorišta, uz vrisku i ciku djece Sotányi i Huska, Margit i Ferenc su nam malo prelistali knjigu njihova života. Još mnogo toga nije ovdje rečeno. Bogu dragom hvala što sam ih upoznala jer će odsad moj ispit savjesti drugačije izgledati. Kako rekoše, oni nisu niti "nenormalni", niti heroji. Meni liče na one čije je kraljevstvo nebesko! (usp. Mt 5,1-12).

Razgovarali: Vesna i Ladislav Huska

□ **FERENC:** Bilo gdje da vodimo djecu, nastojimo ih sve povesti, on je najbolji - čak ga možemo voditi i na koncert. U gostima je dobar a u Dječjem kazalištu je najbolji - iako ne vidi, jako voli slušati priču, muziku, pjesmu.

□ **MARGIT:** Ovi ostali u crkvi prave "cirkus" a on samo sjedi i sluša. Kad čuje prvo zvono već pokazuje da se obučemo i idemo u crkvu. Ako na radiju ili na TV ima neki prijenos sv. mise šćučuri se u blizini i sluša - poznate su mu pjesme.

ZVONIK: Što vam znači pokret "Vjera i svjetlo"?

□ **MARGIT:** Pokret u Subotici nije postojao kad se Dezsö rodio. Pokret smo upoznali tako što sam ja jednom u "Hitéletu" pročitala da u Adi postoji neki pokret u kojem se mladi bave s ovakvom djecom. Preko sestre saznala sam da pokret postoji i u Senti. Onda sam s Dezsö i jednom prijateljicom otišla u Adu i zatim u Sentu da vidim što je to.

Jedan aktivista, student u Subotici, je saznao da i u Subotici ima takvih obitelji, upoznao nas i pokrenuo "Vjera i svjetlo". Počeli smo kod g. Ehmana a sad, pošto nas ima tridesetak obitelji, nalazimo se kod vlč. Sungyi Károlya u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Marije.

□ **FERENC:** Ne možemo svi zajedno ići (zbog najmanje djece) pa obično odem ja s Dezsöm i s još dvoje-troje mlađih. Susreti su svake prve subote a animatori su mladi. Pošto je to međunarodna organizacija, vođa grupe od odgovornog za regiju prima program za svaki mjesecni sastanak na osnovu kojeg se mladi nesebično pripremaju. Svaki susret se sastoji od čitanja iz Svetog pisma putem dramatizacije (npr. Isusov ulazak u Jeruzalem) i onda u to uvuku sve prisutne - i retardirane. Onda pričamo o utiscima, što tko misli o pojedinim ulogama, što je Isus htio reći i kako mi to možemo prenijeti u naš život. Potom slijedi zajednička molitva za

□ **MARGIT:** Odmah poslije porođaja doktorica je kazala da kad Dezsö bude 6 nedjelja moramo u Novi Sad jer sumnjaju da dijete ima Down. Tamo smo bili tjedan dana a doktorica me je odmah "sredila". Ovako je podigla Dezsöa i rekla: "Šta je ovo? Ovo nije dijete. Ovo dajte u dom. Od njega ništa neće biti, samo će vam smetati u životu..." A meni prvo dijete, jedva sam čekala da ga rodim! To mi je bilo najteže. Nakon raznih pregleda ustanovljeno je da je Dezsö srednje težak slučaj i da će u specijalnoj školi moći naučiti neke jednostavnije stvari. Onda smo ga nosili u Beograd na vježbe jer do 4. godine nije znao ni hodati, ni sjedjeti, bio je mlitav. Radili smo s njim vježbe i sad je to u redu. Imao je problema s očima, morao je operirati neku izraslinu, a ni sad ne vidi dobro a naočale neće nositi. Član je Saveza slijepih jer na jedno oko vidi oko 30% a ni to nije sigurno jer ne govori pa ne znamo. Kasnije se ispostavilo da ni pelene ne može ostaviti a zbog toga ga ne mogu primiti u školu "Žarko Zrenjanin". Probali smo ga nositi kod defektologa u Dječji dispanzer ali je on zbog puno posla sa zdravom djecom ponudio da s Dezsöm radi svakog mjeseca pola sata. To je bilo premalo pa smo odustali. Stručnjaci nisu radili s njim, svi su ga slali drugom jer nisu znali što raditi s njim pošto nije surađivao. Bili smo i u Lipovici na Institutu gdje djeca mogu biti s majkama dvije nedjelje ali tamo nije jeo, ni spavao. Sad je kod kuće i što od nas nauči to zna. Sve što možemo mi pružamo, ali ga nismo uspjeli odvići od pelena.

ZVONIK: Kakav je Dezsö, kako ga prihvaćaju brat i sestre?

□ **FERENC:** Kako rastu, tako im objašnjavamo. Prihvaćaju ga takvog kakav je - on im je brat. Znaju da ima posebne potrebe.

□ **MARGIT:** Bilo što mu se desi, on nije svjestan. Treba ga pustiti. Pošto ne može počinuti grijeh, njemu je već sada osigurano mjesto u nebu i ako ga je dragi Bog nama takvog dao - to je dar. Njegove emocije nisu oštećene, možda su čak i izraženije jer je ostalo potisnuto. Sitnicama se zna jako radovati - kupanju, šetnji, pečenju torte... Jako voli tortu - kad je pravimo pokazuje na ormar gdje je svijeća jer želi puhati u nju. Jako je osjetljiv, nije agresivan, ne zna se ljutiti na nas kad se ljutimo ili nešto zabranimo. Ne zna prkositi, samo se rastuži, osjeća bol. Tada nama bude žao što smo mu nešto kazali jer vidimo da je nesretan.

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Nedjeljom:

"BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

vl. Jakov Letović

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom od 12 - 16
ponedjeljkom zatvoreno

Tel.: 551-045

Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

"URNA"

Trg žrtava fašizma 1
Telefon: (024) 554-848, 25-109

Prodaja pogrebne opreme, prijevoz i ceremonijal sahrane
dajemo i na odloženo plaćanje - po dogovoru

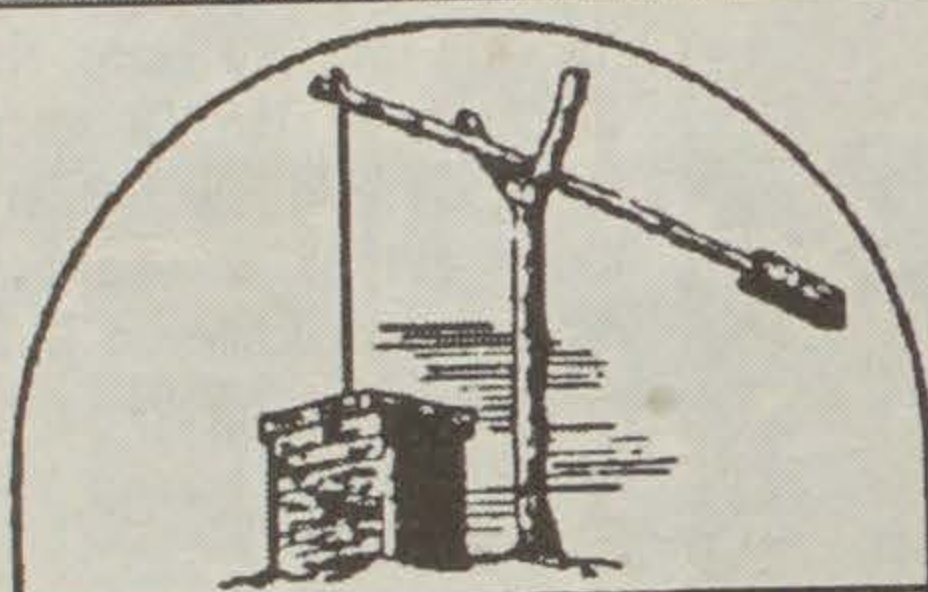
DEŽURSTVO: svih 24 sata; tel: 558-011 non-stop

**Vremena
su teška.
Svaka pomoć
nam je
dobro došla.
Unaprijed
hvala svakom
darovatelju.**

**DOBITNIK ZLATNOG KLJUČA NA
38 MEĐUNARODNOM SAJMU
NAMEŠTAJA U BEOGRADU**

P.T.P. "BANE" 24000 Subotica, Batinska 34,
Telefon: 24 561 187, Telefon faks: 24 561 186,
e-mail: bane@lippnet.co.yu

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

RENAULT

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax: 024/553-567

Fideks

Trgovinsko preduzeće na veliko i malo, uvoz i posredništvo

Prčić Marinko

24000 SUBOTICA
Huga Badalića 12

Tel./fax: 024/553-809
Tel.stan: 024/556-281
Mobilni: 064 113 39 59

Možete nam pisati i na E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8 - 13 sati
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

INTERNET

www.
TippNet
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

Čitajte nas na WEB strani
www.tippnet.co.yu/ZVONIK

HRVATSKA *Privatni apartmani uz more
Trogir *Godišnji odmori cijele godine
Čiovo-otok *Najniže cijene u Dalmaciji

VLADO TUMBAS
Touroperator

Subotica - YU
Szeged - H
Tel/fax: +381 24 556 247; tel: +385 91 25 005 22;
tel: +36 20 38 28 981
E-mail: trogir@EUnet.yu

Provedite
nezaboravan
godišnji
odmor

IZOPĆENJE IZ CRKVE

Naš župnik je više puta spomenuo "izopćenje iz Crkve" govoreći o pobačaju. U prošlom broju i Vi ste spomenuli da Crkva može isključiti iz zajednice one koji zataje svoju vjeru. Što to konkretno znači izopćenje iz Crkve? Tko, kada i koga izopćuje iz Crkve?

M. K., Subotica

Na prvom mjestu bih podsjetio na ono što Crkva vjeruje o sebi. Naime, Crkva je mistično Tijelo Kristovo i živi organizam. No, ona je unatoč toga što je organizam, u nekom vidu i organizacija. Stoga se članom Crkve postaje na otajstven način činom vjere i sakramenata, ali i na način opredjeljenja. To je javni čin kojim se prihvaća kako vjera tako i praksa Crkve. No, ovo razglabanje bi nas odvelo daleko od Vašega pitanja.

Djela apostolska nam već svjedoče da je u prvoj kršćanskoj zajednici na čelu s apostolima postojala praksa isključivanja iz zajednice onih koji su se ogriješili o zajedništvo. Ananija i Safira zbog toga čak umiru pred Petrom (usp. Dj 5,1-11) - radi utaje utrška od prodane zemlje, koji su trebali staviti "pred noge apostolima". Apostol Pavao poučava kako treba strpljivo činiti sve za povratak zalutalih, ali nedvosmisleno govori o tome kada i koga treba isključiti iz zajednice.

Dakle, doslovno shvaćeno izopćenje iz Crkve je čin kojim se crkvena zajednica ograđuje od njegovog djelovanja, grijeha ili krive nauke. S druge strane, postoji i neformalni izlazak iz Crkve koji se događa samim činom koji je nespojiv s crkvenim zajedništvom. To se događa u slučajevima kao što su npr. otpad od vjere, krivovjerje, raskol; oskvrnjenje posvećenih hostija, fizička sila protiv pape; odrješenje sukrievca u grijehu; posveta za biskupa bez papinskog naloga; pobačaj (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kanoni 1357-1398).

Kroz povijest je ovaj način isključivanja iz crkvene zajednice imao različite oblike. Od onih najjednostavnijih kada se netko sam isključio iz Crkvene zajednice jer je učinio recimo grijeh otpada od vjere, pa do onih "spektakularnih" eskomunikacija koje su zabilježene u srednjem vijeku kao sudišta, radi krivih nauka - hereza, pa sve do nimalo omiljenog sudišta inkvizicije. Dakle, od onog istupanja iz Crkve u savjesti do ovoga u inkviziciji, je cjelokupna povijest načina izopćenja iz Crkve o čemu vi govorite u svom pitanju.

Kako danas stvari stoje? Crkva je

zajednica vjernika koja prihvaća cjelovitu vjeru. Ta vjera se zakonito tumači, prenosi i predaje u samoj Crkvi. U Crkvi postoje službe učitelja, proroka, navjestitelja, propovjednika itd. Snaga pripadnosti Crkvi je upravo opredijeljenost za cjelovitu vjeru. Dakle, najviše pripada Crkvi onaj koji najcjelovitije vjeruje sve ono što Crkva vjeruje i predlaže vjerovati. U času kada se netko od članova Crkve svjesno ogradi od koje definirane istine - dogme, on je i bez presudne riječi bilo koga u Crkvi istupio iz Crkve. Nažalost, naše vrijeme koje je vrlo subjektivističko ima mnogo takvih članova koji su napustili Crkvu ne prihvaćajući cjelovitu vjeru Crkve. Nad njima nitko nije izrekao riječ izopćenja, ali su izvan Crkve. Druga kategorija su oni koji su preuzeli zadaću učitelja u Crkvi ali protiv Crkve, naučavajući nauku Crkve tako kako ona nije prihvatljiva u povijesti vjere. Nakon svih opomena i pokušaja dovođenja u puno zajedništvo Crkve, nad takvima, ako se ne obrate, vrhovna vlast Crkve izriče sud izopćenja. Dakle, isključuje ih iz Crkve. I naše vrijeme prate ovakve pojave kada je vrhovni sud Crkve pozvan reći odlučnu riječ u obranu istine i morala. Tako nastaju mnoge hereze i sekte. Usput rečeno, sekta znači odrezani dio Crkve.

Treća kategorija su oni koji se životom svjesno, voljno i slobodno opredijele protiv morala koji naučava crkvena zajednica. Pracrkva je poznavala javne grešnike i njihovo isključenje. Tako već Djela apostolska govore o tri kategorije grijeha koji isključuju iz zajedništva crkve, a to su: ubojstvo, idolopoklonstvo i brakolomstvo. Nažalost, tokom povijesti broj tako isključenih vjernika u Crkvi nije se smanjivao nego samopovećavao. Nastajale su nove okolnosti, pa i "novi grijesi" koji su počinitelji samim griješenjem isključili iz zajedništva Crkve. Oni koji su iz Crkve isključeni javnim činom presude Crkvenog sudišta, nakon obraćenja se i primaju nazad u Crkvu javnim činom. Oni koji su se iz Crkve isključili grijehom, oni se vraćaju u zajedništvo Crkve sakramentom pomirenja-ispovijedi, no ovdje odmah spominjem da ima grijeha koji su pridržani samom Vrhovnom svećeniku - Papi, zatim koji su pridržani biskupu kao glavi mjesne Crkve i koji su pridržani pojedinim crkvenim sudištima. U smrtnoj opasnosti, međutim, ako postoji pokajanje, svaki svećenik može odriješiti od svih grijeha.

Dakle, izopćenje iz Crkve je čin otpada, bilo da je nad počiniteljem to izrečeno

presudom, bilo da se to dogodilo u tajnosti savjesti. I u jednom i u drugom slučaju vjernik se našao izvan vjerske zajednice jer se ogriješio o njenu bit koja je božanska i nepromjenljiva. Zato se ne može očekivati da Crkva može bilo što drugo učiniti osim onog što je primila od svoga božanskog utemeljitelja. Zato su sva isključenja iz crkvenog zajedništva u srži sadržana u činu nevjere, bilo na ovaj ili onaj način. I zato Crkva nikada neće moći "popustiti", jer se ne radi o njenoj volji, nego o pologu vjere koji ona ne može izdati, nego ostati vjerna svome utemeljitelju i učitelju. Ovaj ili onaj način izopćenja iz Crkve je uvijek bio prilagođavan povijesnim okolnostima. Dakle, riječ je samo o načinu, a ne o biti. Ono na što bih Vas upozorio jest da je vrlo važno slušati nauku Crkve, ali savješću a ne samo pameću, jer postoji opravdana opasnost da zbog svoga neznanja, a pogotovo modernog mentaliteta, neprihvaćanja ili čak čineći čina protiv vjere i zajedništva Crkve, primijetimo da smo i sami izvan Crkve. Ne dao Bog.

Još bih napomenuo da izopćenje iz Crkve nikada nije tako definitivno da se nakon njega ne može vratiti u Crkvu, kako sam gore spomenuo. Dapače, oni koji su grijehom iz Crkve isključeni (rastavljeni i ponovno građanski vjenčani ili koji su počinili pobačaj, na prim.) pozvani su sudjelovati u životu Crkve, čak i u liturgiji, makar nisu u punom zajedništvu, jer im je put pomirenja, pokajanja i konačnog spasenja, upravo vezan uz pripadnost, zauzetost i djelotvornu ljubav unutar Crkvene zajednice. Crkva nikada svoje, pa ni javne grešnike nije žigosala zato da bi ih se odrekla, nego da bi ih majčinskom skrbi, jednog dana ponovno zagrlila u zajedništvu i da bi upozorila na štetne posljedice određenih grijeha.

Na kraju navodim samo nekoliko kanona iz *Zakonika kanonskog (crkvenog) prava* koji govore o izopćenju.

* "Svećenik koji u činu ili prigodom ili pod izgovorom ispovijedi navodi pokornika na grijeh protiv šeste Božje zapovijedi neka se kazni prema težini kažnjivog djela obustavom, zabranama, oduzećima, a u težim slučajevima neka se otpusti iz kleričke službe" (kan. 1387).

* "Ispovjednik koji izravno povrijedi sakramentalni pečat upada u izopćenje unaprijed izrečeno, pridržano Apostolskoj stolici; onaj pak koji to učini samo neizravno neka se kazni prema težini kažnjivog djela" (kan. 1388).

* "Tko sudjeluje u vršenju pobačaja, upada, ako dođe do učinka, u izopćenje unaprijed izrečeno" (kan. 1398).

Mr. Andrija Kopilović

+ JULIJANA PEKANOVIĆ

Julijana Pekaović strpljivo je nosila životni križ. Nije se nikad žalila. Utjehu, pomoć liječnika tražila je samo onda kada se dalje više nije moglo. Tako je bilo i te srijede, 22. kolovoza 2001. Odnešena je u bolnicu i njezina Kalvarija, njezin prijelaz je počeo. Primila je sakramente utjehe i svoju plemenitu dušu predala Gospodinu u petak, 24. kolovoza, u jutarnjim satima.

Julijana se rodila 1928. godine od oca Stjepana i majke Kate. Brak s Antunom Pekaovićem sklopila je 1949. godine. U braku je s njim proživjela 47 godina. Rodila je četvero djece od kojih je Gospodin sina Josipa pozvao u svećeničku službu. Julijana je rado pristupala svetim sakramentima, često se hranila kruhom nebeskim. Njezin salaš, soba i srce uvijek je bilo otvoreno za djecu, rodbinu i prijatelje. Gotovo nije bilo nedjelje a da se njezini unuci i djeca nisu skupili oko nje na salašu.

U petak, u večernjim satima, na salašu bilo je molitveno bdjenje za njezin vječni mir, radost i pokoj u Gospodinu.

U subotu, 25. kolovoza, na Velikom katoličkom groblju sprovedne obrede predvodio je **dr. Ivan Pénzés**, subotički biskup. Dragu pokojnicu ispratila je mnogobrojna rodbina, petnaestak svećenika i vjernici somborskih župa Presvetog Trojstva i sv. Križa. Biranim riječima od pokojnice se oprostio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. U propovijedi je iznio veličinu majčinstva i vrijednosti koje su + Julijanu krasile i vodile kroz život. Obraćajući se djeci pokojnice rekao je i ove riječi: "Marijo, Stipane, Kato i Josipe! Prošle ste godine posljednji put čestitali Materice. Oce više nemate kome čestitati. Na vama je da u sebi oživite babino srce i mamino srce. Na vama je da plemenita radinost i velika ljubav vaših roditelja u vama zasja i rascvate se. Na vama je da svojim više od dara, srce dadete. Vaše srce sada treba rasti i sve većim postajati, da primite, da slušate, da se radujete mladima. I svaki dan da manjima budete... Tugujem zajedno s vama, uvjeren da Bog nikada neće zaboraviti vašu dobru mamu niti vašu tugu. Njoj vječni mir i radost, a vama neka je utjeha i okrepa od Gospodina. Amen!"

Lazar Novaković

In memoriam

IVAN PETREKANIĆ

Ivan je rođen 18. siječnja (januara) 1947. godine u Ljutovu (Tavankutu) od oca Šime i majke Kristine rođ. Vuković. Osnovnu školu je završio u Tavankutu 1961. godine, a potom petogodišnju učiteljsku školu. U Zrenjaninu je završio Višu pedagošku školu, smjer matematike, i radio kao nastavnik u Tavankutu od 1972. godine. U međuvremenu je upisao studij Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu te se po završetku kao diplomirani matematičar zaposlio u Zajedničkoj srednjoj školi u Subotici kao profesor matematike od 1975. godine. Od 1983. godine nakon ukinuća Zajedničke srednje škole, radi u MEŠC-u (od ove godine škola nosi novo ime, Srednja tehnička škola). Godine 1974. oženio se Editom Bačić. Njihov je brak obogaćen kćerkom Ivanom, koja sada radi kao novinar na Radio Subotici u hrvatskoj redakciji, te sinom Draženom, danas je student četvrte godine Ekonomskog fakulteta u Subotici i veoma aktivan u radu katoličke omladine u Subotici.

Od prije sedam godina Ivan je počeo aktivno sudjelovati u radu Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", u Etnološkom odjelu. Pomagao je prilikom svake manifestacije, najviše u organiziranju izložbi, posebno za Dužijancu i za Božić. Pripremao je rječnik starih bunjevačkih izraza koji, nažalost, nije mogao završiti. Sakupljao je stare bunjevačke igre (za djecu) i objavio ih u "Subotičkoj Danici". Najveći poduhvat mu je bio prikupljanje podataka o svim križevima na sjeveru Bačke a imao je namjeru više njih obnoviti, odnosno ponovno podići. Od planova mu je uspjelo da u Kertvarošu, na Kireškom putu, uz pomoć Skupštine općine Subotica postavi križ koji je bio srušen 70-tih godina. Druga uspješna akcija mu je bila potpuno obnavljanje križa na Čikeriji.

Za njim je ostala velika materija, dijelom obrađena, koja čeka da je netko završi.

Umro je 22. kolovoza 2001. godine poslije teške bolesti, a sahranjen je 24. kolovoza na Bajskom groblju uz ispraćaj nekoliko stotina njegovih poštovalaca. Sprovedne obrede predvodio je **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović", uz sudjelovanje **o. Marijana Kovačevića** i **Franje Ivankovića**, tajnika Instituta.

Sv. misa zadušnica na šest nedjelja bit će 6. 10. 2001. godine u crkvi Isusovog Uskrsnuća u 8 sati. /Zv/

U petak, 4. kolovoza 2001. godine, Gospodin je s ovoga svijeta pozvao k sebi našeg oca, didu, pradiđu i uzornog vjernika

JOSIPA RADAKA

Dida Joka, kako ga je svatko oduvijek zvao i poznao, rodio se davne 1913. godine od oca Stipana i majke Franciške Francišković. Bog je njemu i njegovoj sad već pokojnoj supruzi Ani, u braku podario sedmero djece. Radovao se svakom novom članu svoje familije i s ponosom je isticao svojih 20 unučadi i 22 praunučadi. Dok je mogao rado je odlazio u "Staru crkvu". Na svojoj župi Isusova Uskrsnuća imao je već svoje mjesto u crkvi. Kosio je dokle god je mogao travu na subotičkoj kalvariji.

Od njegovih zemnih ostataka oprostili smo se 5. kolovoza na Bajskom groblju. Sprovedne obrede je predvodio župnik **mons. Bela Stantić**, koji je i propovijedao, a sudjelovali su i **mons. Marko Forgić** i vlč. **Marinko Stantić**.

Sv. misa zadušnica na šest nedjelja bit će u crkvi Isusova Uskrsnuća, 15. rujna u 8 sati!

"TVOJIM SE VJERNIMA GOSPODINE ŽIVOT MIJENJA, A NE ODUZIMA."

Njegova unučad i praunučad

P.P. "HERBACOMMERCE" ZA DELATNOST U POLJOPRIVREDI, PROIZVODNJI, USLUGE I TRGOVINU, EXPORT-IMPORT, d.o.o. - p.o. STARI ŽEDNIK

"POLJOAPOTEKA"

vl. Kata M. Ostrogonac

dipl. ing. zaštite bilja

Poštovani proizvođači hrane, od 1996. god. NE MORATE SVE SAMI POVEZUJE NAS POVJERENJE!

24224 Stari Žednik
Zmaj Jovina 12

Tel: 024/ 787-288

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, mr. Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, s. Silvana Milan, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, Alojzije Stantić, Branko Vaci; Uredništvo stranica mladih: Ljubica Crnković, Igor Čeliković, Biserka Jaramazović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Dijana Šarčević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "PRINTEX", Stipe Grgića 58, Subotica, Tel.: 024/554-435.

Srebrna misa
vlč. Ivana Skenderovića
u Aldenu
(USA)

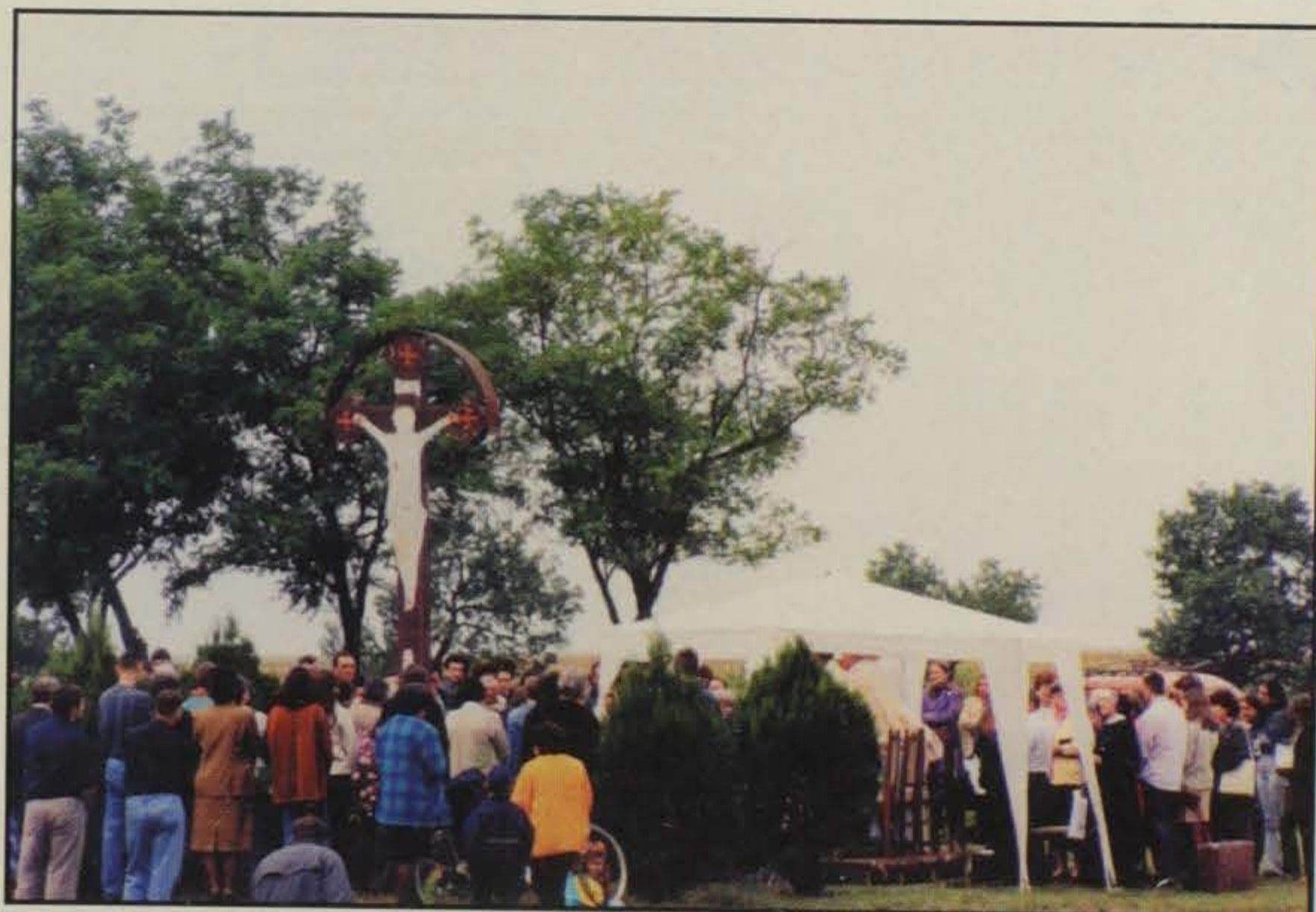
Srebromisnici:
Jakob Pfeifer (gore) i
mons. Marko Forgić (gore desno)
na svojim slavljinama

OD ZVONIKA DO ZVONIKA U BOJI

Promocija knjiga s. Blaženke Rudić u bikovačkoj crkvi

Proštenje sv. Marka Križevčanina na Hrvatskom Majuru

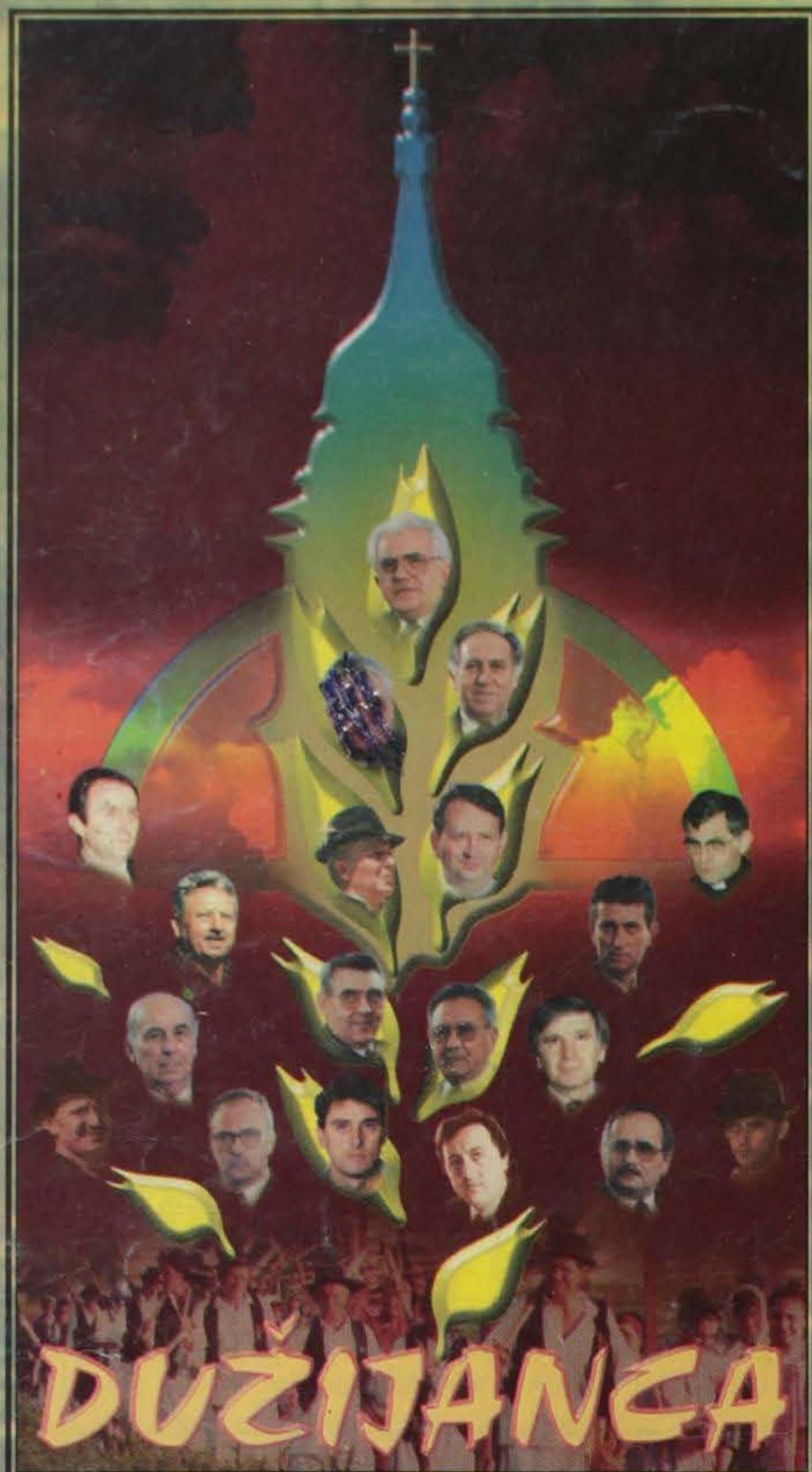

Proslava sv. Stjepana 2001. - biskup Péntes pozdravlja
premijera Mađarske Viktora Orbána

Detail sa izložbe u župi Presvetog Trojstva u Somboru (4)
Tema: Prelazak Izraelaca preko Crvenog mora

"PRO URBE" grada Subotice Dužijanci

Skupština općine Subotica u povodu Dana grada dodijelila je priznanje "PRO URBE" "Dužijanci" koje je u ime Organizacijskog odbora primio njen predsjednik Lazo Vojnić Hajduk.

Subotička Dužijanca za svoje djelovanje u proteklih 90 godina zaslužuje priznanje jer je obogatila kulturni život grada, pridonijela njegovu ugledu, sačuvala istodobno crkvene i narodne žetvene običaje kod bunjevačkih Hrvata te drugih naroda koji žive na ovim prostorima. (iz obrazloženja)

Nadbiskup Barišić s Uredništvom stranica mladih "Zvonika"

Na predstavljanju knjige "Kruv naš svagdanji" autor A. Stantić uživo je pokazao kako se lanac koristio u mjerenju zemlje

Nadbiskup Hočevar na nedjeljnoj svečanoj misi

BUNARIĆ 2001. - završetak Dužijance

Jubilarna 90. Dužijanca završila je kod Majke Božje Bunaričke; nekoliko tisuća vjernika sudjelovalo je na pokorničkom bogoslužju i misi bdjenja u subotu navečer i na svečanim nedjeljnim misama.